

1260.

Na osnovu člana 14 Zakona o eksproprijaciji (“Službeni list RCG” br. 55/00, 12/02 i 28/06 i “Službeni list CG” br. 21/08 , 30/17 i 75/18), Vlada Crne Gore je, 30. jula 2020. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova, donijela

ODLUKU

O UTVRĐIVANJU JAVNOG INTERESA ZA NEPOTPUNU EKSPROPRIJACIJU NEPOKRETNOSTI RADI REALIZACIJE PROJEKTA IZGRADNjE NN MREŽE IZ DTS 10/0,4 KV GORNJI KOKOTI, KO LIJEŠNje, GLAVNI GRAD PODGORICA

Član 1

Utvrđuje se javni interes za nepotpunu eksproprijaciju nepokretnosti u Glavnom gradu Podgorica i to:

KO Liješnje

- dijela kat. parcele br. 768 KO Liješnje, površine 102 m², po načinu korišćenja „neplodna zemljišta“, upisane u LN 14 KO Liješnje kao susvojina Borisa Novakovića (obim prava ½), Nataše Novaković (obim prava 1/4), Petra Novakovića (obim prava ¼);

- dijela kat. parcele br. 2354 KO Liješnje, površine 68 m², po načinu korišćenja „šume 5. klase“, upisane u LN 36 KO Liješnje, kao susvojina Miljana Novakovića (obim prava ½) i Uroša Novakovića (obim prava ½);

- dijela kat. parcele br. 2358 KO Liješnje, površine 45 m², po načinu korišćenja „šume 5. klase“, upisane u LN 36 KO Liješnje, kao susvojina Miljana Novakovića (obim prava ½) i Uroša Novakovića (obim prava ½);

- dijela kat. parcele br. 2359 KO Liješnje, površine 165 m², po načinu korišćenja „neplodna zemljišta“, upisane u LN 36 KO Liješnje, kao susvojina Miljana Novakovića (obim prava ½) i Uroša Novakovića (obim prava ½);

- dijela kat. parcele br. 757 KO Liješnje, površine 336 m², po načinu korišćenja „šume 5. klase“, upisane u LN 40 KO Liješnje, kao susvojina Aleksandre Vuković (obim prava 1/8), Danijela Novakovića (obim prava 1/8), Igora Novakovića (obim prava ½), Olivera Vukadinovića (obim prava 1/8) i Radmire Novaković (obim prava 1/8);

- dijela kat. parcele br. 758 KO Liješnje, površine 35 m², po načinu korišćenja „neplodna zemljišta“, upisane u LN 40 KO Liješnje, kao susvojina Aleksandre Vuković (obim prava 1/8), Danijela Novakovića (obim prava 1/8), Igora Novakovića (obim prava ½), Olivera Vukadinovića (obim prava 1/8) i Radmire Novaković (obim prava 1/8);

- dijela kat. parcele br. 2343/3 KO Liješnje, površine 129 m², po načinu korišćenja „šume 5. klase“, upisane u LN 52 KO Liješnje, kao susvojina Dragana Novakovića (obim prava 1/2), i Milenka Novakovića (obim prava 1/2);

- dijela kat. parcele br. 2352 KO Liješnje, površine 72 m², po načinu korišćenja „neplodna zemljišta“, upisane u LN 337 KO Liješnje, kao svojina Slavka Novakovića (obim prava 1/1);

- dijela kat. parcele br. 2343/1 KO Liješnje, površine 57 m², po načinu korišćenja „neplodna zemljišta“, upisane u LN 404 KO Liješnje, kao susvojina „COMPLUS“ DOO PODGORICA (obim prava 1/2), i „TEHNO PLUS“ DOO PODGORICA (obim prava 1/2);

- dijela kat. parcele br. 2340 KO Liješnje, površine 71 m², po načinu korišćenja „neplodna zemljišta“, upisane u LN 3972 KO Liješnje, kao svojina Ljubiše Vujovića (obim prava 1/1).

Član 2

Svrha eksproprijacije je izgradnja energetskog objekta nn mreže radi realizacije projekta izgradnje NN mreže iz DTS 10/0,4 Kv Gornji Kokot, KO Liješnje, Glavni grad Podgorica.

Član 3

Korisnik nepotpune eksproprijacije je DOO “Crnogorski elektrodistributivni sistem“ Podgorica.

Član 4

Postupak eksproprijacije nepokretnosti iz člana 1 ove odluke sprovešće Uprava za nekretnine.

Član 5

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-3842

Podgorica, 30. jula 2020. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

1261.

Na osnovu člana 14 Zakona o eksproprijaciji (“Službeni list RCG” br. 55/00, 12/02 i 28/06 i “Službeni list CG” br. 21/08 , 30/17 i 75/18), Vlada Crne Gore je, 30. jula 2020. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, donijela

ODLUKU

O UTVRĐIVANJU JAVNOG INTERESA ZA NEPOTPUNU EKSOPRIPRIJACIJU NEPOKRETNOSTI, RADI REALIZACIJE PROJEKTA IZGRADNJE STS 10/0,4 KV 250 KVA “GRBAVCI” SA PRIKLJUČNIM 10 KV VODOM – KO GRBAVCI, GLAVNI GRAD PODGORICA

Član 1

Utvrđuje se javni interes za nepotpunu eksproprijaciju nepokretnosti u Glavnem gradu Podgorica, i to:

KO Grbavci

- 1) dijela kat. parcele br. 703 KO Grbavci, površine 12 m², po načinu korišćenja „livada 4. klase“, upisane u LN 234 KO Grbavci, kao svojina Predraga Mirotića (obim prava 1/1);
- 2) dijela kat. parcele br. 704 KO Grbavci, površine 1 m², po načinu korišćenja „njiva 3. klase“, upisane u LN 234 KO Grbavci, kao svojina Predraga Mirotića (obim prava 1/1);
- 3) dijela kat. parcele br. 705 KO Grbavci, površine 60 m², po načinu korišćenja „šume 3. klase“, upisane u LN 234 KO Grbavci, kao svojina Predraga Mirotića (obim prava 1/1);
- 4) dijela kat. parcele br. 619/2 KO Grbavci, površine 14 m², po načinu korišćenja „njiva 3. klase“, upisane u LN 329 KO Grbavci, kao svojina Željka Radinovića (obim prava 1/1);
- 5) dijela kat. parcele br. 621 KO Grbavci, površine 40 m², po načinu korišćenja „njiva 3. klase“, upisane u LN 362 KO Grbavci, kao svojina Radovana Radinovića (obim prava 1/1);
- 6) dijela kat. parcele br. 726 KO Grbavci, površine 4 m², po načinu korišćenja „njiva 2. klase“, upisane u LN 442 KO Grbavci, kao susvojina Milana Bogdanovića (obim prava 2/3) i Vladimira Bogdanovića (obim prava 1/3);
- 7) dijela kat. parcele br. 622 KO Grbavci, površine 29 m², po načinu korišćenja „njiva 3. klase“, upisane u LN 2116 KO Grbavci, kao svojina Branke Vujović (obim prava 1/1).

Član 2

Svrha eksproprijacije je eksproprijacija nepokretnosti radi realizacije projekta izgradnje STS 10/0,4 KV 250 KVA“Grbavci” sa priključnim 10 kv vodom – KO Grbavci, Glavni grad Podgorica.

Član 3

Korisnik nepotpune eksproprijacije je DOO “Crnogorski elektroodistributivni sistem“ Podgorica.

Član 4

Postupak eksproprijacije nepokretnosti iz člana 1 ove odluke sprovešće Uprava za nekretnine.

Član 5

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj:07-3841

Podgorica, 30. jula 2020. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

1262.

Na osnovu čl. 9 i 34 Zakona o koncesijama („Službeni list CG”, br. 8/09 i 73/19), Vlada Crne Gore je, 27. avgusta 2020. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenе saglasnosti većine članova Vlade, donijela

**ODLUKU
O DODJELI KONCESIJE ZA DETALjNA GEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA I
EKSPLOATACIJU POJAVE MINERALNE SIROVINE TEHNIČKO-
GRAĐEVINSKOG KAMENA „BIOČE”, OPŠTINA BIJELO POLjE**

1. DOO „Bemax“- Podgorica daje se koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojave mineralne sirovine tehničko-građevinskog kamena „Bioče“, opština Bijelo Polje.

2. Koncesija iz tačke 1 ove odluke daje se na period od 30 godina.

3. Procentni iznos za obračun koncesione naknade iznosi 8,5% od tržišne vrijednosti bilansnih ili eksploatacionih rezervi, odnosno ukupnog tržišnog proizvoda. Obračun promjenjivog dijela Koncesione naknade vrši godišnje organ državne uprave nadležan za poslove rudarstva u skladu sa zakonom i parametrima koji su na snazi na dan obračuna.

4. Prava i obaveze između Vlade Crne Gore, kao koncedenta, i DOO „Bemax“- Podgorica, kao koncesionara, utvrđiće se Ugovorom o koncesiji za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojave mineralne sirovine tehničko-građevinskog kamena „Bioče“, opština Bijelo Polje (u daljem tekstu: Ugovor).

5. Ugovor će se zaključiti u roku od 15 dana, od dana stupanja na snagu ove odluke.

6. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavlјivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 07-4067

Podgorica, 27. avgusta 2020. godine

**Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.**

1263.

Na osnovu čl. 9 i 34 Zakona o koncesijama ("Službeni list CG", br. 8/09 i 73/19), Vlada Crne Gore je, 27. avgusta 2020. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljene saglasnosti većine članova Vlade, donijela

**ODLUKU
O DODJELI KONCESIJE ZA DETALjNA GEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA I
EKSPLOATACIJU TEHNIČKO-GRAĐEVINSKOG KAMENA LEŽIŠTA
„VOLUJICA”, OPŠTINA BAR**

1. „Luka Bar" AD - Bar daje se koncesija za detaljna geološka istraživanja i eksplotaciju tehničko-građevinskog kamena ležišta „Volujica", Opština Bar, isključenjem javnog nadmetanja.

2. Koncesija iz tačke 1 ove odluke daje se do 31.12.2037. godine.

3. Procentni iznos za obračun koncesione naknade iznosi 9% od tržišne vrijednosti bilansnih ili eksplotacionih rezervi, odnosno ukupnog tržišnog proizvoda.

Obračun promjenjivog dijela Koncesione naknade vrši godišnje organ državne uprave nadležan za poslove rудarstva u skladu sa zakonom i parametrima koji su na snazi na dan obračuna.

4. Prava i obaveze između Vlade Crne Gore, kao koncedenta, i „Luka Bar" AD - Bar, kao koncesionara, utvrđiće se Ugovorom o koncesiji za detaljna geološka istraživanja i eksplotaciju tehničko-građevinskog kamena ležišta „Volujica", Opština Bar (u daljem tekstu: Ugovor).

5. Ugovor će se zaključiti u roku od 15 dana, od dana stupanja na snagu ove odluke.

6. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-4066

Podgorica, 27. avgusta 2020. godine

**Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.**

1264.

Na osnovu člana 25 stav 3 Zakona o socijalnom stanovanju („Službeni list CG“, broj 35/13) Vlada Crne Gore je 11. septembra 2020. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, donijela

ODLUKU

O IZMJENI I DOPUNAMA ODLUKE O BLIŽIM KRITERIJUMIMA I POSTUPKU DODJELE DUGOROČNIH KREDITA FIZIČKIM LICIMA RADI OBEZBJEĐENJA STANA, ODNOSNO STAMBENOG OBJEKTA ZA SOCIJALNO STANOVANjE

Član 1

U Odluci o bližim kriterijumima i postupku dodjele dugoročnih kredita fizičkim licima radi obezbjeđenja stana, odnosno stambenog objekta za socijalno stanovanje ("Službeni list CG", broj 27/18) u članu 5 poslije riječi: „roditeljskog staranja“ dodaje se zarez i riječi: „zaposleni u ustanovama koje obavljaju zdravstvenu djelatnost u javnom sektoru“.

Član 2

U članu 10 poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Izuzetno od stava 1 ovog člana, učešće u Projektu mogu da prijave investitori, fizička i pravna lica - ponuđači izgrađenih stambenih objekata, tokom trajanja realizacije Projekta, za objekat koji je:

- 1) upisan u katastar nepokretnosti i nije opterećen jednom od sljedećih zabilježbi:
 - "nema konačni izvještaj o stručnom nadzoru"; ili
 - "nema upotrebnu dozvolu"; ili
 - "nema prijavu građenja"; ili
 - "izgrađen bez građevinske dozvole";
- 2) izrađen izvještaj ovlašćenog lica da objekat ispunjava minimalne zahtjeve energetske efikasnosti koji su utvrđeni u skladu Pravilnikom o minimalnim zahtjevima energetske efikasnosti zgrada („Službeni list CG“, broj 75/15), ako je građevinska dozvola za objekat izdata prije 16. oktobra 2013. godine.

Podaci o objektima iz stava 6 ovog člana objavljaju se na internet stranici Ministarstva.“

Član 3

Obrazac zahtjeva za učešće u Projektu mijenja se i glasi:

ZAHTJEV ZA UČEŠĆE U PROJEKTU RJEŠAVANJA STAMBENIH POTREBA GRAĐANA PO POVOLJNIM USLOVIMA - PROJEKAT 1000+

MOLIMO VAS DA PAŽLJIVO PROČITATE I ŠTO DETALIJNije POPUNITE OBRAZAC. TAKOĐE JE POTREBNO DA PRAZNA POLJA POPUNITE ŠTAMPANIM SLOVIMA

1. LIČNI PODACI

IME	PREZIME
IME JEDNOG RODITELJA	
BROJ LIČNE KARTE	MIESTO IZDAVANJA
MIESTO ROĐENJA	DRŽAVLJANSTVO
MIESTO PREBIVALIŠTA	
POL	muški ☐ ženski ☐
BRAČNI STATUS	oženjen/udata ☐ neoženjen/neudata ☐
Broj članova porodice	Broj odraslih članova porodice
	Broj djece

NAVEDI TE DA LI PRIPADATE NEKOJ OD NAVEDENIH GRUPA LICA:

samohrani roditelj	☐
lica sa invaliditetom	☐
porodična domaćinstva čiji je član lice sa invaliditetom	☐
porodična domaćinstva sa djecom sa smetnjama u razvoju	☐
mldi koji su bili djeca bez roditeljskog staranja	☐
žrtve nosilja u porodici	☐
zaposleni u javnom zdravstvu	☐
ne pripadate ni jednoj od navedenih grupa lica.....	☐

NAVEDI TE DA LI VI I VAŠ SUPRUŽNIK IMATE DO 35 GODINA ŽIVOTA:

da ne

2. KONTAKT PODACI

Trenutna adresa stanovanja	Na ovoj adresi ste od ☐ godine
Kontakt telefon	E-mail adresa

3. PODACI O ZAPOSLENIU

NAVEDI TE DA LI STE VI I/ILI ČLAN VAŠEG PORODIČNOG DOMAĆINSTVA
ZAPOSLENI U JAVNOM SEKTORU: da ne

Naziv institucije/poslodavca

Adresa institucije/poslodavca

Djelatnost poslodavca

Da li ste vlasnik pravnog lica u kojem radite da ne
Da li ste u stalnom radnom odnosu da ne

4. PODACI O ZARADI

Iznos neto mjesecne zarade vašeg domaćinstva

Iznos neto mjesecne zarade (nosičak kredita)

Iznos neto mjesecne zarade svakog drugog zaposlenog člana domaćinstva

Iznos ukupnog trenutnog opterećenja na kumulativna primanja

Da li imate obaveza po kreditima, lizing aranžmanima ili aktiviranim jemstvima)

da ne

5. PODACI O ŠTEDNJI I RAČUNIMA U BANKAMA

U kojoj banci imate otvoreni račun za uplatu redovnih mjesecnih primanja

Hvala što ste zainteresovani za Projekat 1000+“

Član 4

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj:07-4160
Podgorica, 11. septembra 2020. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, S.r.

1265.

Na osnovu člana 30 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata (“Službeni list CG”, br. 64/17, 44/18, 63/18 i 82/20), Vlada Crne Gore, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, 17. septembra 2020. godine, donijela je

ODLUKU O IMENOVANJU SAVJETA ZA REVIZIJU PROSTORNOG PLANA CRNE GORE

1. U Savjet za reviziju Prostornog plana Crne Gore (u daljem tekstu: Savjet) imenuju se:
 - 1) Saša Karajović, dipl. prostorni planer, predsjednik;
 - 2) prof dr Gordana Đurović, ecc, član;
 - 3) prof dr Mihailo Burić, dipl.geologije, član;
 - 4) prof dr Petar Živković, dipl.ing.tehnologije, član;
 - 5) prof dr Špiro Ivošević , dipl.ing.mašinstva/dr tehničkih nauka, član;
 - 6) prof. emeritus Ilija Vujošević, dipl. ing. elektrotehnike, član;
 - 7) dr Aleksandar Joksimović, dipl.biolog, član;
 - 8) dr Ana Mišurović, dipl.ing.hemije, član;
 - 9) dr Ivan Mašulović, dipl.ing.saobraćaja, član;
 - 10) dr Ivana Ćipranić, dipl.ing.građevine, član;
 - 11) dr Ivo Županović, dipl. turizmiolog, član;
 - 12) dr Milan Marković, dipl. ing. agronomije, član;
 - 13) dr Milić Čurović, dipl. ing. šum., član;
 - 14) dr Srđan Janković,dipl.ing. građevine, član;
 - 15) doc dr Zdenka Dragašević, ecc, član;
 - 16) Đordje Kalezić, dipl. ing. arh. član;
 - 17) Simeun Matović, dipl.ing.građevine, član;
 - 18) Snežana Laban, dipl.ing.šumarstva za pejzažnu arhitekturu, član;
 - 19) Zorana Milošević, dipl.ing.arh., član;
 - 20) Željko Maraš, dipl. ing. elektrotehnike, član;
 - 21) Slavko Đukić, predstavnik Opštine Andrijevica; član;
 - 22) Suzana Crnovršanin, predstavnik opštine Bar, član;
 - 23) Miloš Raičević, predstavnik Opštine Berane, član;
 - 24) Aleksandra Bošković, predstavnik opštine Bijelo Polje, član;
 - 25) Mladen Ivanović, predstavnik Opštine Budva, član;
 - 26) Snežana Kujović, predstavnik Prijestonice Cetinje, član;
 - 27) Dušanka Adžić, predstavnik Opštine Danilovgrad, član;
 - 28) Semih Redžepagić, predstavnik Opštine Gusinje, član;
 - 29) Ranko Kovačević, predstavnik Opštine Herceg Novi, član;
 - 30) Ljiljana Rakočević, predstavnik Opštine Kolašin, član;
 - 31) Dušanka Petrović, predstavnik Opštine Kotor, član;
 - 32) Ivan Medojević, predstavnik Opštine Mojkovac, član;
 - 33) Nebojša Adžić, predstavnik opštine Nikšić, član;
 - 34) Sonja Vuković, predstavnik Opštine Petnjica, član;
 - 35) Harun Redžić, prdstavnik Opštine Plav, član;
 - 36) Mira Čolović, predstavnik Opštine Pljevlja, član;
 - 37) Snežana Vujošević, predstavnik Opštine Plužine, član;
 - 38) Tamara Vučević, predstavnik Glavnog grada Podgorice, član;
 - 39) Nezerija Kurtagić, predstavnik Opštine Rožaje, član;
 - 40) Jagoš Tomić, predstavnik Opštine Šavnik, član;

- 41) Marko Kostić, predstavnik Opštine Tivat, član;
 - 42) Mehmet Tafica, Opština Tuzi, član;
 - 43) Mehmed Milla, predsjednik Opštine Ulcinj, član;
 - 44) Sava Zeković, predstavnik Opštine Žabljak, član;
 - 45) Nataša Kovačević, predstavnik NVO Green home, član.
2. Bliži način rada Savjeta urediće se Poslovnikom o radu.
 3. Savjet ima pravo na ukupnu naknadu u visini 100.000,00 eura.
 4. Iznos pojedinačnih naknada za predsjednika i članove Savjeta, određuje se ugovorom zaključenim sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, a nakon dobijanja saglasnosti Vlade Crne Gore.
 5. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 07-4239

Podgorica, 17. septembra 2020. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Duško Marković, s.r.

1266.

Na osnovu člana 181 stav 2 Zakona o Vojsci Crne Gore („Službeni list CG”, br. 51/17 i 34/19), Ministarstvo odbrane donijelo je

PRAVILNIK O NAČINU UTVRĐIVANJA I VISINI NOVČANE POMOĆI KADETU KOJEM JE PREKINUTO OBRAZOVANJE ZBOG POVREDE ILI BOLESTI

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se način utvrđivanja i visina novčane pomoći za nastavak redovnog obrazovanja u istom nivou kvalifikacije obrazovanja kadetu kojem je prekinuto obrazovanje zbog povrede ili bolesti koja je nastala za vrijeme obrazovanja, a zbog koje nije zdravstveno sposoban za službu u Vojsci Crne Gore (u daljem tekstu: Vojska).

Član 2

Izrazi koji se u ovom pravilniku koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 3

Kadet kome je prekinuto obrazovanje zbog razloga iz člana 1 ovog pravilnika, a koji u roku od dvije godine od dana prekida obrazovanja nastavi redovno obrazovanje u istom nivou kvalifikacije obrazovanja, može Ministarstvu odbrane podnijeti zahtjev za priznavanje prava na novčanu pomoć za nastavak redovnog obrazovanja (u daljem tekstu: novčana pomoć).

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se:

- ocjena vojno-ljekarske komisije o zdravstvenoj nesposobnosti za službu u Vojsci,
- akt vojne akademije o prestanku obrazovanja, i
- dokaz o upisu u obrazovnu ustanovu u istom nivou kvalifikacije obrazovanja, u statusu redovnog studenta.

Član 4

Kadetu kome je prekinuto obrazovanje zbog razloga iz člana 1 ovog pravilnika, a koji nastavi redovno obrazovanje u skladu sa članom 3 ovog pravilnika, novčana pomoć pripada za vrijeme trajanja obrazovanja, i to do kraja mjeseca u kojem se završava posljednja godina redovnog obrazovanja utvrđena nastavnim programom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, kadetu koji ne diplomira do završetka posljednjeg nastavnog semestra novčana pomoć pripada do diplomiranja, ali ne duže od 12 mjeseci od dana završetka posljednjeg nastavnog semestra.

Član 5

Kadetu iz člana 1 ovog pravilnika novčana pomoć ne pripada za studijsku godinu koju ponovo upisuje.

Član 6

Visina novčane pomoći utvrđuje se u skladu sa propisom kojim se propisuju novčana primanja kadeta.

Član 7

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o načinu utvrđivanja i visini novčane pomoći kadetu koji prekine obrazovanje zbog povrede ili bolesti („Službeni list CG”, broj 40/11).

Član 8

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 13-040/20-96/7

Podgorica, 25. septembra 2020. godine

Ministar,
mr **Predrag Bošković**, s.r.

1267.

Na osnovu člana 195 stav 9 Zakona o Vojsci Crne Gore („Službeni list CG“, br. 51/17 i 34/19), Ministarstvo odbrane donijelo je

PRAVILNIK O DOBROVOLjNOM SLUŽENju VOJNOG ROKA

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se način izbora lica za dobrovoljno služenje vojnog roka (u daljem tekstu: služenje vojnog roka) i način služenja vojnog roka.

Član 2

Izrazi koji se u ovom pravilniku koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 3

Oglas za izbor lica za služenje vojnog roka sadrži: vrijeme trajanja služenja vojnog roka, naziv jedinice Vojske Crne Gore (u daljem tekstu: Vojska) i mjesto gdje će se služiti vojni rok, uslove za izbor lica za služenje vojnog roka, broj lica koja će služiti vojni rok, adresu, rok i način dostavljanja prijave na oglas i popis potrebne dokumentacije.

Oglas iz stava 1 ovog člana objavljuje se u najmanje jednom dnevnom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji cijele Crne Gore i na oglasnoj tabli i internet stranici Ministarstva odbrane (u daljem tekstu: Ministarstvo) i Vojske.

Član 4

Nakon isteka roka za prijavu na oglas iz člana 3 ovog pravilnika, komisija za sprovođenje oglasa obrazovana u skladu sa Zakonom o Vojsci Crne Gore (u daljem tekstu: Zakon), sačinjava liste:

- 1) prijavljenih kandidata,
- 2) kandidata koji su podnijeli neblagovremenu ili nepotpunu prijavu ili su dostavili nepotpunu dokumentaciju,
- 3) kandidata koji ne ispunjavaju uslove oglasa, sa naznakom koje od uslova ne ispunjavaju, i
- 4) kandidata koji ispunjavaju uslove oglasa iz člana 3 ovog pravilnika.

Član 5

Kandidati koji ispunjavaju uslove oglasa iz člana 3 ovog pravilnika upućuju se na provjeru ispunjenosti uslova u pogledu zdravstvene i psihološke sposobnosti vojnih obveznika, koju vrši vojno-ljekarska komisija u skladu sa Zakonom.

Član 6

Nakon izvršene provjere iz člana 5 ovog pravilnika, komisija iz člana 4 ovog pravilnika sačinjava rang listu kandidata za izbor lica za služenje vojnog roka, koju dostavlja ministru odbrane (u daljem tekstu: ministar).

Član 7

Odluku o izboru lica za služenje vojnog roka ministar donosi u roku od deset dana od dana dostavljanja rang liste iz člana 6 ovog pravilnika.

O odluci iz stava 1 ovog člana svi kandidati se obavještavaju pisanim putem, u roku od deset dana od dana donošenja odluke.

Član 8

Ministarstvo, najkasnije pet dana prije početka služenja vojnog roka, upućuje poziv za služenje vojnog roka licima koja su izabrana za služenje vojnog roka.

Poziv iz stava 1 ovog člana sadrži: datum početka i završetka služenja vojnog roka, mjesto i naziv jedinice Vojske u koju lice treba da se javi radi služenja vojnog roka.

Član 9

Organizaciona jedinica Ministarstva koja vrši poslove ljudskih resursa sačinjava spisak lica koja su izabrana za služenje vojnog roka i dostavlja ga Generalštabu Vojske najkasnije deset dana prije početka služenja vojnog roka.

Generalštab Vojske, u roku od pet dana od dana odazivanja lica na poziv iz člana 8 ovog pravilnika, o tome obavještava organizacionu jedinicu Ministarstva koja vrši poslove ljudskih resursa.

Član 10

Služenje vojnog roka organizuje se i sprovodi u jedinicama Vojske.

Član 11

Početak služenja vojnog roka može se odložiti do dva dana na zahtjev lica koje je izabrano za služenje vojnog roka u slučaju:

- zaključivanja braka,
- rođenja djeteta,
- bolesti ili povrede tog lica,
- smrti, bolesti ili povrede člana uže porodice.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana, sa dokazima o postojanju razloga za odlaganje početka služenja vojnog roka dostavlja se Ministarstvu, najkasnije 24 časa od nastanka razloga iz stava 1 ovog člana.

O zahtjevu iz stava 1 ovog člana odlučuje ministar.

Član 12

Lice koje je izabrano za služenje vojnog roka, a koje se ne odazove na poziv iz člana 8 ovog pravilnika, smatraće se da je odustalo od služenja vojnog roka.

Član 13

Lice koje je izabrano za služenje vojnog roka, a koje se odazove na poziv iz člana 8 ovog pravilnika (u daljem tekstu: vojnik na obuci), po dolasku na služenje vojnog roka upućuje se na zdravstveni pregled.

Komandant, odnosno komandir jedinice Vojske u kojoj se sprovodi služenje vojnog roka, tokom trajanja služenja vojnog roka može uputiti vojnika na obuci na dodatne zdravstvene preglede i/ili psihološka ispitivanja.

Član 14

Za vrijeme služenja vojnog roka vojnici na obuci osposobljavaju se u osnovnim i specijalističkim vojničkim vještinama u skladu sa Planom i programom obuke za dobrovoljno služenje vojnog roka.

Član 15

Vojnici na obuci polažu zakletvu u skladu sa Zakonom.

Član 16

Za vrijeme služenja vojnog roka vojnici na obuci mogu izlaziti van kruga kasarne samo po odobrenju ili naređenju komandanta, odnosno komandira jedinice Vojske u kojoj se sprovodi služenje vojnog roka.

Izlasci van kruga kasarne mogu biti redovni, vanredni i službeni.

Redovni izlazak van kruga kasarne može se odobriti subotom, nedjeljom, na dan državnih, vjerskih i vojnih praznika i jednim radnim danom u sedmici.

Vanredni izlazak van kruga kasarne može se odobriti u slučaju posjete člana uže porodice i kao nagrada.

Službeni izlazak je izlazak van kruga kasarne koji je u vezi sa služenjem vojnog roka.

Redovni i vanredni izlazak van kruga kasarne odobrava se poslije završetka dnevne obuke i može trajati najduže do 22:00 časa.

Član 17

Vojnici na obuci imaju pravo na posjete.

Posjete se realizuju radnim danima u periodu od 15:00 do 17:00 časova, a neradnim danima i praznicima u periodu od 09:00 do 19:00 časova.

Član 18

Vojnici na obuci imaju pravo na vikend odsustvo.

Vikend odsustvo se koristi u skladu sa planom koji izrađuje komandant, odnosno komandir jedinice Vojske u kojoj se sprovodi služenje vojnog roka.

Vikend odsustvo počinje u petak u 15:00 časova, a završava se u nedjelju do 22:00 časa.

Vikend odsustvo može se spojiti sa državnim ili vjerskim praznicima.

Član 19

Vojniku na obuci, na lični zahtjev, komandant, odnosno komandir jedinice Vojske u kojoj se sprovodi služenje vojnog roka može odobriti i druga odsustva u trajanju od:

- pet dana - zbog smrti člana uže porodice,
- dva dana - zbog bolesti člana uže porodice, rođenja djeteta ili drugih opravdanih razloga.

Član 20

Vojniku na obuci služenje vojnog roka prestaje prije vremena:

- ako se utvrdi da nije zdravstveno ili psihološki sposoban za službu u Vojsci,
- ako odbije da položi zakletvu iz člana 15 ovog pravilnika,
- ako mu je izrečena disciplinska kazna, odnosno dvije disciplinske mjere,
- ako je dva dana neopravdano odsustvovao iz jedinice Vojske u kojoj se sprovodi služenje vojnog roka,
- ako je protiv njega pokrenut krivični postupak za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti,
- ako se utvrdi da posjeduje ili koristi opojne droge,
- ako se utvrdi da postoji bezbjednosne smetnje za prijem u službu u Vojsci,
- ako se utvrdi da je prilikom prijavljivanja za služenje vojnog roka dao lažne ili neistinite podatke,
- na lični zahtjev.

Komandant, odnosno komandir jedinice Vojske u kojoj se sprovodi služenje vojnog roka, u roku od tri dana od dana saznanja da postoje razlozi za prestanak služenja vojnog roka prije vremena, o tome obavještava Ministarstvo preko Generalštaba Vojske.

O prestanku služenja vojnog roka iz stava 1 ovog člana ministar donosi odluku.

Do donošenja odluke iz stava 3 ovog člana komandant, odnosno komandir jedinice Vojske u kojoj se sprovodi služenje vojnog roka razdužuje vojnika na obuci sa naoružanjem i ličnom opremom koju duži i zabranjuje mu učešće na obuci.

U slučaju prestanka služenja vojnog roka zbog razloga iz stava 1 al. 2 do 8 ovog člana vojnik na obuci obavezan je da nadoknadi Ministarstvu troškove služenja vojnog roka.

Član 21

Po završetku služenja vojnog roka vojnici na obuci otpuštaju se iz Vojske i komandant, odnosno komandir jedinice Vojske u kojoj se sprovodi služenje vojnog roka izdaje im sertifikat o sposobljenosti za vojno-stručnu specijalnost.

Podatke o licima koja su uspješno završila obuku Generalstab Vojske dostavlja Ministarstvu najkasnije 15 dana od dana završetka obuke.

Član 22

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o dobrovoljnem služenju vojnog roka („Službeni list CG“, broj 5/19).

Član 23

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 13-040/20-3263/5

Podgorica, 25. septembra 2020. godine

Ministar,
mr **Predrag Bošković**, s.r.

1268.

Na osnovu člana 322 stav 2 Zakona o privrednim društvima („Službeni list CG“, broj 65/20), Ministarstvo finansija donijelo je

PRAVILNIK O ODREĐIVANJU KRITERIJUMA I VISINI NAKNADE ZA REGISTRACIJU PRIVREDNIH SUBJEKATA U CENTRALNOM REGISTRU PRIVREDNIH SUBJEKATA

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se kriterijumi za određivanje i visina naknade za registraciju osnivanja, promjene i brisanja privrednih subjekata u Centralnom registru privrednih subjekata (u daljem tekstu: CRPS).

Član 2

Naknada za registraciju u CRPS plaća se prilikom podnošenja Jedinstvene registracione prijave.

Naknada za registraciju u CRPS razlikuje se zavisno od oblika privrednog subjekta i načina plaćanja naknade.

Naknada iz stave 1 ovog člana iznosi:

- 1) za registraciju osnivanja akcionarskog društva, promjene podataka o akcionarskom društvu i brisanja akcionarskog društva 40 eura;
- 2) za registraciju osnivanja, promjene podataka i brisanja ostalih oblika privrednih subjekata 5 eura.

Član 3

Ako se registracija osnivanja privrednog subjekta koji se registruje u CRPS-u obavlja elektronskim putem, naknada za registraciju u CRPS se ne naplaćuje.

Član 4

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 15692/1

Podgorica, 18. septembra 2020. godine

Ministar,
Darko Radunović, s.r.

1269.

Na osnovu člana 319 stav 2 i člana 324 stav 8 Zakona o privrednim društvima ("Službeni list CG", broj 65/20), Ministarstvo finansija donijelo je

PRAVILNIK

O POSTUPKU REGISTRACIJE, BLIŽOJ SADRŽINI I NAČINU VOĐENJA CENTRALNOG REGISTRA PRIVREDNIH SUBJEKATA

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se postupak registracije, jedinstveni obrazac registracione prijave, bliži sadržaj i način vođenja Centralnog registra privrednih subjekata (u daljem tekstu: CRPS).

Član 2

Postupak registracije privrednih subjekata pokreće se podnošenjem registracione prijave CRPS-u, elektronski, neposredno ili putem pošte.

Uz registracionu prijavu podnosi se potrebna dokumentacija u originalu, ovjerenom prepisu ili ovjerenoj kopiji.

Dokumentacija iz stava 2 ovog člana, koja se podnosi elektronskim putem smatra se potpisom, ukoliko je potpisana od strane ovlašćenog lica, u skladu sa propisom kojim se uređuje elektronski potpis.

Registraciona prijava podnosi se na obrascu 1 koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Član 3

Nakon prijema registracione prijave CRPS provjerava ispunjenost uslova za registraciju.

Član 4

Preduzetnik se registruje u CRPS-u na osnovu registracione prijave uz koju se podnosi dokumentacija propisana zakonom.

Prilikom registracije promjene podataka i prestanka obavljanja djelatnosti preduzetnika, podnosi se dokumentacija koja se podnosi i za registraciju preduzetnika.

Član 5

Ortačko društvo se registruje u CRPS na osnovu registracione prijave uz koju se pored dokumentacije propisane zakonom dostavlja i:

- odluka o imenovanju lica ovlašćenih za zastupanje;
- dokaz o uplati osnivačkog kapitala.

Prilikom registracije promjene podataka, ortačko društvo uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i:

- odgovarajuće odluke ili obavještenja u zavisnosti od podatka na koji se odnosi promjena,
- aneks ugovora o ortakluku/ugovor o prenosu udjela;
- rješenje o sprovedenom ostavinskom postupku u slučaju smrti, ako nasljednik hoće da stupi na njegovo mjesto.

Prilikom registracije brisanja iz CRPS ortačko društvo uz registracionu prijavu, pored zakonom propisane dokumentacije dostavlja i sporazum o prestanku ortačkog društva, ovjeren u skladu sa zakonom.

Član 6

Komanditno društvo se registruje u CRPS na osnovu registracione prijave uz koju se, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i odluka o imenovanju lica ovlašćenih za zastupanje.

Prilikom registracije promjene podataka, komanditno društvo uz registracionu prijavu, pored zakonom propisane dokumentacije, dostavlja i odluku o promjeni podataka ili odgovarajuća obavještenja u zavisnosti od podatka na koji se odnosi promjena.

Prilikom registracije brisanja iz CRPS, komanditno društvo uz registracionu prijavu, pored zakonom propisane dokumentacije, dostavlja i sporazum o prestanku komanditnog društva, ovjeren u skladu sa zakonom.

Član 7

Acionarsko društvo registruje se u CRPS na osnovu registracione prijave uz koju se dostavlja dokumentacija propisana zakonom.

Prilikom registracije promjene podataka, akcionarsko društvo, uz registracionu prijavu pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i odluku o promjeni podataka ili odgovarajuća obavještenja u zavisnosti od podatka na koji se promjena odnosi.

Ako se promjena podataka odnosi na povećanje kapitala uz registracionu prijavu, akcionarsko društvo, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i:

- odluku o povećanju kapitala;
- rješenje o utvrđivanju uspjehnosti emisije akcija;
- potvrdu poslovne banke da je osnivač ili lice koje stiče svojstvo osnivača u društvu, uplatilo određeni novčani iznos na ime povećanja kapitala, u slučaju da se promjena odnosi na povećanje novčanog kapitala;
- izvještaj ovlašćenog procjenitelja, u slučaju da se promjena odnosi na povećanje novčanog kapitala.

Ako se promjena podataka odnosi na smanjenje kapitala, akcionarsko društvo uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i:

- odluku o smanjenju kapitala;
- procjenu neto imovine društva;

- izvod o umanjenju kapitala.

Ako se promjena podataka odnosi na povećanje kapitala na osnovu konverzije potraživanja, taj kapital se smatra nenovačnim kapitalom, a akcionarsko društvo uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i odluku o povećanju kapitala.

Ako se promjena podataka odnosi na restrukturiranje, akcionarsko društvo uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i:

- odluku (ugovor) o restrukturiranju, sačinjenu i ovjerenu u skladu sa zakonom;
- odluku/e u zavisnosti od podatka na koji se odnosi promjena;
- zahtjevi za brisanje jednog ili više društava ukoliko se radi o restrukturiranju koje se vrši putem spajanja ili pripajanja.

Prilikom registracije promjene oblika organizovanja akcionarskog društva u društvo sa ograničenom odgovornošću, komanditno ili ortačko društvo, dostavlja se dokumentacija propisana zakonom.

Prilikom registracije brisanja iz CRPS, u slučaju skraćenog postupka dobrovoljne likvidacije akcionarsko društvo uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i:

- odluku o pokretanju skraćenog postupka dobrovoljne likvidacije;
- izjave svih akcionara da neograničeno solidarno odgovaraju za obaveze društva, ovjerene u skladu sa zakonom.

Prilikom registracije otpočinjanja postupka dobrovoljne likvidacije akcionarsko društvo uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i:

- odluku o imenovanju likvidatora;
- izjavu likvidatora da je saglasan sa imenovanjem.

Prilikom registracije otvaranja stečajnog postupka i sudske likvidacije, akcionarsko društvo uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i rješenje o otvaranju stečajnog postupka odnosno rješenje o pokretanju sudske likvidacije.

Prilikom registracije brisanja iz CRPS, nakon sprovedenog stečajnog postupka, akcionarsko društvo uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i pravosnažno rješenje o zaključenju stečajnog postupka.

Član 8

Društvo sa ograničenom odgovornošću registruje se u CRPS, na osnovu registracione prijave uz koju, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i:

- odgovarajuće odluke ili obavještenja u zavisnosti od toga koji podatak treba da se registruje,
- dokaz o uplati osnivačkog kapitala, ukoliko se uplaćuje iznos veći od minimalnog iznosa propisanog zakonom.

Prilikom registracije promjene podataka, društvo sa ograničenom odgovornošću, uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i odluku ili obavještenje u zavisnosti od promjene koja se registruje.

Prilikom registracije promjene podataka, koja se odnosi na prenos udjela, društvo sa ograničenom odgovornošću uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i ugovor o prenosu udjela, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom.

Prilikom registracije povećanja kapitala, društvo sa ograničenom odgovornošću uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i:

- odluku o povećanju kapitala;
- potvrdu poslovne banke da je osnivač ili lice koje stiče svojstvo osnivača u društvu, uplatilo određeni novčani iznos na ime povećanja kapitala, u slučaju da se promjena odnosi na povećanje novčanog kapitala;
- izvještaj ovlašćenog procjenitelja, u slučaju da se promjena odnosi na povećanje nenovčanog kapitala.

Prilikom registracije smanjenja kapitala, društvo sa ograničenom odgovornošću uz registracionu prijavu, pored zakonom propisane dokumentacije, dostavlja i:

- odluku o smanjenju kapitala;
- procjenu neto imovine društva.

Prilikom registracije povećanja kapitala na osnovu konverzije potraživanja, taj kapital se smatra nenovačnim kapitalom, adruštvo sa ograničenom odgovornošću uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i:

- odluku o povećanju kapitala;
- izvještaj ovlašćenog procjenitelja.

Prilikom registracije restrukturiranja društva, društvo sa ograničenom odgovornošću uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i:

- odluku (ugovor) o restrukturiranju, sačinjenu i ovjerenu u skladu sa zakonom;
- odluku/e koje prate promjenu podataka koja se registruje u postupku restrukturiranja;
- zahtjeve za brisanje jednog ili više društava ukoliko se radi o restrukturiranju koje se vrši putem spajanja ili pripajanja.

Prilikom registracije skraćenog postupka dobrovoljne likvidacije, društvo sa ograničenom odgovornošću uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i:

- odluku o pokretanju skraćenog postupka dobrovoljne likvidacije;
- izjavu svih osnivača, ovjerenu u skladu sa zakonom.

Prilikom registracije dobrovoljne likvidacije, društvo sa ograničenom odgovornošću uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i:

- odluku o imenovanju likvidatora;
- izjavu likvidatora da je saglasan sa imenovanjem.

Prilikom registracije pokretanja stečajnog postupka, društvo sa ograničenom odgovornošću uz registracionu prijavu, pored zakonom propisane dokumentacije, dostavlja i rješenje o otvaranju stečajnog postupka.

Prilikom registracije brisanja društva sa ograničenom odgovornošću, nakon sprovedenog stečajnog postupka, uz registracionu prijavu pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i pravosnažno rješenje o zaključenju stečajnog postupka.

Član 9

Prilikom registracije prekograničnog spajanja društava kapitala u CRPS, uz registracionu prijavu dostavlja se dokumentacija propisana zakonom.

Član 10

Prilikom registracije dijela stranog društva u CRPS, uz registracionu prijavu se dostavlja dokumentacija propisana zakonom.

Prilikom registracije promjene podataka, dio stranog društva uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i odluku o promjeni podataka ili odgovarajuća obavještenja u zavisnosti od podatka na koji se promjena odnosi.

Prilikom registracije brisanja, dio stranog društva uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i odluku matičnog društva o brisanju/gašenju/prestanku.

Prilikom registracije otvaranja stečajnog postupka nad matičnim društvom, dio stranog društva uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja se i rješenje o priznanju strane sudske odluke kojim se otvara stečajni postupak nad matičnim društvom.

Prilikom registracije brisanja dijela stranog društva, nakon sprovedenog stečajnog postupka, uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i rješenje o priznanju strane sudske odluke kojim se zaključuje stečajni postupak nad matičnim društvom.

Član 11

Nevladina organizacija (u daljem tekstu: NVO) koja obavlja privrednu djelatnost registruje se u CRPS na osnovu registracione prijave, uz koju se dostavlja:

- zahtjev za upis neposrednog obavljanja privredne djelatnosti, potpisana od strane ovlašćenog lica i ovjeren u skladu sa zakonom;
- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- akt o razvrstavanju organa uprave nadležnog za statistiku;
- rješenje o upisu u registar nevladinih organizacija.

Prilikom registracije promjene podataka, NVO uz registracionu prijavu dostavlja:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- odluku NVO o promjeni djelatnosti za koju je registrovano.

Prilikom registracije brisanja iz CRPS-a, NVO uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- rješenje o brisanju NVO.

Prilikom registracije prestanka obavljanja privredne djelatnosti u CRPS-u NVO uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- zahtjev za brisanje neposrednog obavljanja privredne djelatnosti potpisana od strane ovlašćenog lica i ovjeren u skladu sa zakonom.

Prilikom registracije brisanja nakon sprovedenog stečajnog postupka, NVO uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- pravosnažno rješenje o zaključenju stečajnog postupka.

Član 12

Prilikom registracije u CRPS, ustanova (javna i privatna) uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i:

- punomoćje sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- odluka o osnivanju ustanove, ovjeren u skladu sa zakonom;
- odluka o imenovanju direktora ustanove;
- statut.

Prilikom registracije promjene podataka, ustanova uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- ugovor o promjeni osnivača (prenosu, podjeli, poklonu udjela) ovjeren u skladu sa zakonom;
- u slučaju promjene nekog drugog podatka, odgovarajuća odluka o promjeni podataka;
- statut;

Prilikom registracije brisanja iz CRPS, u slučaju skraćenog postupka dobrovoljne likvidacije, ustanova uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- odluku o pokretanju skraćenog postupka dobrovoljne likvidacije;
- izjavu svih osnivača, ovjerenu u skladu sa zakonom.

Prilikom registracije brisanja iz CRPS, u slučaju postupka dobrovoljne likvidacije, ustanova uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;

- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- odluku o pokretanju postupka dobrovoljne likvidacije;
- odluku o imenovanju likvidatora;
- izjavu likvidatora da je saglasan sa imenovanjem, koja ne mora da bude ovjerena;
- konačan izvještaj o sprovedenom postupku likvidacije;
- zahtjev za brisanje društva u slobodnoj formi.

Prilikom registracije otvaranja stečajnog postupka u CRPS ustanova uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- rješenje o otvaranju stečajnog postupka.

Prilikom registracije brisanja, nakon sprovedenog stečajnog postupka, ustanova uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- pravosnažno rješenje o zaključenju stečajnog postupka.

Prilikom registracije usklađivanja organizacije, ustanova uz registracionu prijavu podnosi:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- odluku o usklađivanju organizacije društva;
- statut.

Član 13

Prilikom registracije u CRPS, zadruga uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- ugovor o osnivanju;
- zadružna pravila;
- zapisnik sa osnivačke skupštine;
- dokaz o uplati ili unošenju osnivačkog uloga u skladu sa ugovorom o osnivanju;
- spisak sa imenima članova upravnog odbora, datum i mjesto rođenja i njihov matični broj;
- prebivalište, odnosno boravište članova upravnog odbora;
- odgovarajući dokaz iz kojeg se može utvrditi državljanstvo članova upravnog odbora;
- zanimanje članova upravnog odbora;
- podaci o članstvu u odborima privrednih društava, funkcijama na kojima se nalaze u Crnoj Gori ili van nje, kao i mjesto registracije tih društava;
- ime i adresa direktora zadruge;
- naziv i mjesto sjedišta uprave stambene zadruge, odnosno adresa na koju se šalju zvanični dopisi;
- potpisane izjave članova upravnog odbora, nadzornog odbora i direktora da prihvataju imenovanje, koje ne moraju biti ovjerene.

Prilikom registracije promjene podataka u CRPS, zadruga uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- odgovarajuću odluku ili obavještenje, u zavisnosti od promjene;
- statut.

Prilikom restrukturiranja zadruge, zadruga uz registracionu prijavu dostavlja i:

- nacrt odluke o restrukturiranju radi objavljivanja,
- dokaz o naknade u slučaju objavljivanja odluke iz alineje 1 ovog stava u Službenom listu.

Nakon zaključivanja ugovora o restrukturiranju, odnosno donošenja odluke o restrukturiranju, zadruga uz registracionu prijavu dostavlja i:

- odluku (ugovor) o restrukturiranju, sačinjenu i ovjerenu skladu sa zakonom;
- odgovarajuće odluke;
- statut;
- zahtjeve za brisanje jedne ili više zadruga ukoliko se radi o restrukturiranju koje se vrši putem spajanja ili pripajanja.

Prilikom registracije brisanja iz CRPS-a, skraćenim postupkom dobrovoljne likvidacije, zadruga uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- odluku o pokretanju skraćenog postupka dobrovoljne likvidacije;
- izjavu svih osnivača, ovjerenu u skladu sa zakonom.

Prilikom registracije brisanja iz CRPS-a, dobrovoljnom likvidacijom, zadruga uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- odluku o pokretanju postupka dobrovoljne likvidacije;
- odluku o imenovanju likvidatora;
- izjava likvidatora da je saglasan sa imenovanjem, koja ne mora da bude ovjerena;
- konačan izvještaj o sprovedenom postupku likvidacije;
- zahtjev za brisanje zadruge u slobodnoj formi.

Prilikom registracije pokretanja stečajnog postupka u CRPS, zadruga uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- rješenje o otvaranju stečajnog postupka.

Prilikom registracije brisanja iz CRPS-a nakon sprovedenog stečajnog postupka, zadruga uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- pravosnažno rješenje o zaključenju stečajnog postupka.

Član 14

Prilikom registracije u CRPS-u kooperativa uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- ugovor o osnivanju;
- pravila poslovanja kooperative;
- zapisnik sa osnivačke skupštine, potpisani od strane svih osnivača kooperative;
- dokaz o izvršenoj uplati ili unošenju osnivačkih uloga, odnosno dijela osnivačkog uloga u skladu sa osnivačkim aktom.

Prilikom registracije promjene podataka u CRPS-u, kooperativa uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- odgovarajuću odluku ili obavještenje u zavisnosti od podatka na koji se promjena odnosi;
- Pravila poslovanja kooperative.

Prilikom brisanja kooperative iz CRPS, skraćenim postupkom dobrovoljne likvidacije, kooperativa uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- odluku o pokretanju skraćenog postupka dobrovoljne likvidacije;
- izjavu svih kooperanata, ovjerenu u skladu sa zakonom.

Prilikom registracije brisanja iz CRPS-a dobrovoljnom likvidacijom, kooperativa uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- odluku o pokretanju postupka dobrovoljne likvidacije;
- odluku o imenovanju likvidatora;
- izjavu likvidatora da je saglasan sa imenovanjem, koja ne mora da bude ovjerena;
- konačan izvještaj o sprovedenom postupku likvidacije;
- zahtjev za brisanje kooperative u slobodnoj formi.

Prilikom registracije pokretanja stečajnog postupka, kooperativa uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- rješenje o otvaranju stečajnog postupka.

Prilikom registracije brisanja iz CRPSa nakon sprovedenog stečajnog postupka, kooperativa uz registracionu prijavu dostavlja i:

- punomoćje, sa ovjerenim potpisima u skladu sa zakonom, ukoliko se registracija obavlja preko punomoćnika;
- dokaz o uplati naknade za registraciju;
- pravosnažno rješenje o zaključenju stečajnog postupka.

Član 15

Prilikom registracije u CRPS investicioni fond, uz registracionu prijavu, dostavlja zakonom propisanu dokumentaciju.

Prilikom registracije promjene podataka, investicioni fond uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i odgovarajuću odluku ili obavještenje u zavisnosti od podatka koji se mijenja.

Nakon zaključivanja ugovora o restrukturiranju, odnosno donošenja odluke o restrukturiranju, investicioni fond uz registracionu prijavu, pored zakonom propisane dokumentacije, dostavlja i:

- odluku (ugovor) o restrukturiranju, sačinjenu i ovjerenu skladu sa zakonom;
- odgovarajuće odluke;
- zahtjev za brisanje jednog ili više društava ukoliko se radi o restrukturiranju koje se vrši putem spajanja ili priprajanja;
- izjave svih akcionara da neograničeno solidarno odgovaraju za obaveze društva, ovjerene u skladu sa zakonom.

Prilikom registracije brisanja iz CRPS-a dobrovoljnom likvidacijom, investicioni fond uz registracionu prijavu dostavlja zakonom propisanu dokumentaciju.

Prilikom registracije pokretanja stečajnog postupka u CRPS, investicioni fond uz registracionu prijavu, pored dokumentacije propisane zakonom, dostavlja i rješenje o otvaranju stečajnog postupka.

Prilikom registracije brisanja investicionog fonda iz CRPSa nakon sprovedenog stečajnog postupka, investicioni fond uz registracionu prijavu, pored zakonom propisane dokumentacije, dostavlja i pravosnažno rješenje o zaključenju stečajnog postupka.

Član 16

Prilikom registracije usklađivanja organizacije, privredni subjekti, pored zakonom predviđene dokumentacije uz registracionu prijavu dostavljaju i izjavu o usklađivanju organizacije društva.

Član 17

Prilikom registracije privrednim subjektima dodjeljuje se registracioni broj.
Registracioni broj odreduje se na sljedeći način:

Identifikaciona 1 oznaka	redni broj 1	Broj promjene

U CRPS-u se vodi kontrolnik registracionih brojeva u elektronskom obliku, koji sadrži sljedeće identifikacione oznake:

- za preduzetnike - identifikaciona oznaka 1;
- za ortačko društvo - identifikaciona oznaka 2;
- za komanditno društvo - identifikaciona oznaka 3;
- za akcionarsko društvo - identifikaciona oznaka 4 ;
- za društvo sa ograničenom odgovornošću- identifikaciona oznaka 5;
- za dio stranog društva - identifikaciona oznaka 6;
- za nevladinu organizaciju - identifikaciona oznaka 7;
- za javnu ustanovu - identifikaciona oznaka 8;
- za zadruge - identifikaciona oznaka 9;
- za ostale oblike obavljanja privrednih djelatnosti - identifikaciona oznaka 10;
- za investicione fondove - identifikaciona oznaka 11.

Član 18

U zavisnosti od pretežne djelatnosti društva prilikom registracije privredni subjekat treba da dostavi rješenje o ispunjenosti uslova za obavljanje djelatnosti, ukoliko je to posebnim propisom predvideno.

Dobijanje odobrenja za obavljanje djelatnosti nije uslov za registraciju u CRPS-u.

Član 19

Ako CRPS utvrdi da naziv za koji je dostavljen obrazac nije rezervisan ili upisan u CRPS, rezervisaće taj naziv za isključivu upotrebu podnosioca zahtjeva i to na period od 120 dana, koji se ne može obnoviti.

Vlasnik rezervisanog naziva može da prenese rezervaciju na drugo lice dostavljanjem CRPS-u obavještenja o prenosu koje sadrži ime i adresu lica na koga se vrši prenos.

Član 20

Ako se registraciona prijava podnosi putem pošte, kao datum i vrijeme podnošenja prijave uzimaju se datum i vrijeme prijema prijave u CRPS.

Rok za registraciju teče od prvog narednog dana od dana prijema registracione prijave u CRPS.

Član 21

U CRPS se unose sljedeći podaci:

- naziv Privrednog subjekta i po potrebi skraćeni naziv;
- oznaka privrednog subjekta;
- sjedište i po potrebi posebna adresa za prijem pošte;
- adresa za prijem elektronske pošte;
- pretežna djelatnost;
- kontakt podaci (broj telefona, fax-a, internet stranica i drugo).

Pored podataka iz stave 1 ovog člana u CRPS se unose sljedeći podaci:

- 1) za fizička lica:
 - ime i prezime;
 - pol, datum i mjesto rođenja;
 - JMB za domaće fizičko lice;
 - broj pasoša, lične karte za strance ili identifikacioni dokument za strano fizičko lice;
 - prebivalište odnosno boravište;
 - zanimanje lica i drugi podaci;
- 2) za pravna lica:
 - naziv pravnog lica;
 - matični ili registarski broj pravnog lica;
 - sjedište pravnog lica;
 - adresa za prijem elektronske pošte;
 - zemlja porijekla za strano pravno lice.

Podaci o novčanom i nenovčanom kapitalu privrednog subjekta:

- vrsti i vrijednosti uloga;
- vrsti i vrijednosti akcija.

Član 22

CRPS na svojoj internet stranici objavljuje:

- odluku o osnivanju i statut;
- izmjene odluke o osnivanju ili statuta;
- imenovanja, prestanak obavljanja funkcije i promjene podataka o licima u društvu;

- da li je ovlaštenje za zastupanje pojedinačno ili kolektivno;
- iznos upisanog osnovnog kapitala, ako je aktom o osnivanju ili statutom utvrđen odobreni osnovni kapital;
- računovodstvena dokumenta za svaku finansijsku godinu;
- promjene sjedišta privrednog subjekta;
- likvidacije privrednog subjekta;
- svake sudske odluke kojom je utvrđena ništavost privrednog subjekta;
- imenovanja likvidatora, podatke o njima i njihovih ovlašćenja, osim ako ta ovlašćenja izričito i isključivo proizlaze iz zakona ili statuta privrednog subjekta;
- okončanje postupka likvidacije.

Član 23

U CRPS se unose sve zabilježbe koje se odnose na podatke koji se registruju.

Upis i objavljivanje zabilježbe vrši se na osnovu prijave ili po službenoj dužnosti.

Član 24

U CRPS-u se mogu vršiti ispravke tehničkih grešaka.

Ako CRPS nakon izvršene registracije, uoči tehničku grešku, konstatuje datum izvršenja ispravke, sačinjava obrazloženje i dostavlja obavještenje o izvršenoj ispravci privrednom subjektu.

Član 25

CRPS vrši izdavanje izvoda, potvrda, izvještaja kao javnih isprava i omogućava uvid u dokumentaciju, preuzima i razmjenjuje podatke sa nadležnim državnim institucijama i organima preko Jedinstvenog informacionog sistema za elektronsku razmjenu podataka (JISERP), u skladu sa posebnim propisom, elektronski se povezuje sa registrima i evidencijama koje se vode u Crnoj Gori i izvan Crne Gore i stara se o uspostavljanju, razvoju i zaštiti elektronskih baza podataka CRPS i primjeni mjera za unapređenje i kontinuirani razvoj elektronskih usluga u skladu sa domaćim i međunarodnim sporazumima, propisima i opšteprihvaćenim pravilima i standardima i stara o čuvanju dokumentacije koja je sastavni dio registara i evidencija za čije vođenje je nadležan CRPS.

Član 26

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Uputstvo o radu Centralnog registra privrednih subjekata i obrascima za upis ("Službeni list CG", broj 20/12).

Član 27

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 15691/1
Podgorica, 18. septembra 2020. godine

Ministar,
Darko Radunović, s.r.

Obrazac 1

Registraciona prijava privrednih subjekata i ostalih oblika obavljanja privredne djelatnosti

1. PODNOSILAC PRIJAVE¹								
Prijavu podnosi:		1.1. Zastupnik		1.2. Punomoćnik		1.3. Prokurista		
1.1.1. JMB ²				1.1.2. Država				
1.1.3. Ime		1.1.4. Prezime		1.1.5. Opština				
1.1.6. ID lica				1.1.7. Mjesto				
1.1.8. Telefon				1.1.9. e-mail				
1.1.10. Ulica i								
2. VRSTA REGISTRACIJE u CRPS								
	2.1. Osnivanje		2.2. Promjena		2.3. Brisanje	2.4. Rezervacija naziva		
3. REGISTRACIJA U DRUGIM REGISTRIMA								
	3.1. Registar poreskih obveznika							
	3.2. Registar obveznika na dodatnu vrijednost				3.3. Carinski registar			
	3.4. Registar uprave za inspekcijske poslove (tržišna inspekcija)				3.5. Opštinski organ uprave nadležan za poslove privrede			
	3.6. Registar stanovnika							
4. OSNOVNI PODACI O SUBJEKTU KOJI JE PREDMET REGISTRACIJE								
Oblik organizovanja								
	DOO	PREDUZETNIK		AD	KD	OD	USTANOVA	ZADRUGA
	KOOPERATIVA		NVO	DIO STRANOG DRUŠTVA			INVESTICIONI FOND	OSTALO
4.1. Puni naziv društva								
4.2. Skraćeni naziv								
4.3. Alternativni naziv / trgovачki naziv pod kojim se obavlja djelatnost ³								
4.4. Broj Rješenja za rezervisani naziv								
4.5. ADRESA UPRAVE – SJEDIŠTA DRUŠTVA								
4.5.1. Država								
4.5.2. Opština				4.5.3. Mjesto:				
4.5.4. Ulica i								
4.6. ADRESA ZA PRIJEM SLUŽBENE POŠTE								
4.6.1. Država								
4.6.2. Opština				4.6.3. Mjesto:				
4.6.4. Ulica i								
4.7. ADRESA GLAVNOG MJESTA POSLOVANJA								
4.7.1. Država								

¹Obavezno za sveo blike privrednih subjekata²Za strano fizičko lice unijeti broj pasoša ili drugog identifikacionog dokumenta i državu izdavanja³Obavezno za preduzetnike/dio stranog društva

4.7.2. Opština		4.7.3. Mjesto:
4.7.4. Ulica i broj		
4.8. KONTAKT		
4.8.1. Telefon/fax:	+382	
4.8.2. E-mail i internet strana		www.
4.9. PRETEŽNA DJELATNOST⁴		
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<p><i>Pod krivičnom i materijalnom odgovornošću izjavljujem da su podaci navedeni u prijavi tačni i potpuni</i></p> <p>JMB: <input type="text"/> <input type="text"/></p>		
Potpis podnosioca / ovlašćenog lica: _____		Datum podnošenja prijave _____

Uputstvo za popunjavanje jedinstvene prijave za registraciju privrednih subjekata i ostalih oblika obavljanja privredne djelatnosti

- Podnositac prijave** - U ovu rubriku se označava sa znakom "X" preko koga se prijava podnosi. (1.1 zastupnika, 1.2 punomoćnika, 1.3 prokuriste Društva)
 - U ovu rubriku unosi se jedinstveni matični broj građanina (JMB), i/ili broj pasoša ili drugog identifikacionog dokumenta za strano fizičko lice.
 - 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8 1.1.10 i 1.1.1.9. 1.1.10. U ove rubrike se unosi država, ime i prezime podnosioca prijave kao i podaci o prebivalištu, ID podnosioca prijave, mjesto prebivališta odnosno boravišta podnosioca prijave, broj telefona, e-mail i ulica i broj podnosioca dokumentacije.
 - Vrsta registracije u CRPS – Polje 2.1.** se označava sa znakom "X" ukoliko se radi o registraciji osnivanja privrednog subjekta. **Polje 2.2.** se označava sa znakom "X" ukoliko se radi o promjenama bilo kojih podataka u društvu a koje se registruje kod CRPS-a. **Polje 2.3.** se označava sa znakom "X" ukoliko dolazi do postupka: likvidacije društva, transformacije, restrukturiranja i/ili brisanja privrednog subjekta ili preduzetnika. **Polje 2.4.** se označava znakom "X" ukoliko se radi o registraciji rezervacije naziva privrednog subjekta kod CRPS-a.
 - Registracija u drugim registrima** – Znakom "X" označiti prazno polje ispred naziva registra u koji društvo želi da se upiše odnosno registruje 3.1. registar poreskih obaveznika,, 3.2. registar obeveznika na dodatu vrijednost, 3.3. carinski registar, 3.4. registar uprave za inspekcijske poslove (tržišna inspekcija), 3.5. opštinski organ nadležan za poslove privrede ili 3.6. registar stanovnika
 - Osnovni podaci o subjektu koji je predmet registracije** – znakom "X" označiti oblik organizovanja predmetnog subjekta za koji se dokumentacija podnosi.

4.1 Puni naziv durštva – U ovu rubriku se upisuje naziv privrednog društva odnosno ime pod kojim društvo posluje.

4.2. Skraćeni naziv – U ovu rubriku se upisuje skraćeni naziv društva. Privredno društvo može, pored punog naziva, da koristi skraćeni naziv u skladu sa osnivačkim aktom društva, odnosno statutom. Skraćeni naziv mora da sadrži oznaku oblika društva, kao i pojedine riječi koje su već sadržane u nazivu.

4.3. Alternativni naziv/ trgovачки назив под којим се обавља дјелатност- U ovu rubriku se upisuje alternativni naziv dijela stranog društva, ako je originalni naziv stranog društva upotrijebljen od nekog drugog društva u Crnoj Gori. Ako preduzetnik ne obavlja djelatnost pod svojim već pod drugim imenom ili nazivom dužan je upisati to ime ili naziv.

4.4. Broj rješenja za rezervisani naziv – U ovu rubriku upisati broj rješenja CRPS-a kojim je naziv društva rezervisan.

4.5. Adresa uprave – sjedišta društva – U ovu rubriku se upisuju podaci o adresi sjedišta društva pravnog lica (država, opština, mjesto, ulica i broj). Sjedište je mjesto iz kojeg se upravlja poslovanjem privrednog društva ili mjesto u kojem društvo trajno obavlja svoju djelatnost, koje je utvrđeno osnivačkim aktom ili statutom društva i koje je registrovano u CRPS. Privredno društvo može imati samo jedno sjedište.

4.6. Adresa za prijem službene pošte - U ovu rubriku se upisuju podaci o adresi za prijem službene pošte društva pravnog lica (država, opština, mjesto, ulica i broj). Dostavljanje pošte privrednom društvu vrši se na adresu sjedišta ili posebnu adresu za dostavljanje pošte, koja se registruje kod CRPS-a. Privredno društvo mora da ima adresu za prijem elektronske pošte, koja se registruje u CRPS.

4.7. Adresa glavnog mjesto poslovanja – Popuniti samo ukoliko se adresa glavnog mesta poslovanja razlikuje od adrese sjedišta društva. Bitno zbog određivanja nadležnosti područne jedinice Poreske uprave

⁴Šifrarnik djelatnosti dostupan na šalteru CRPS-a

4.8. Kontakt privrednog subjekta – tačke: 4.8.1 i 4.8.2. u ovu rubriku se upisuje broj telefona društva kao i e-mail i internet stranica društva.

4.9. Pretežna djelatnost – U ovu rubriku se upisuje pretežna djelatnost društva, odnosno osnovna djelatnost kojom se društvo bavi.

Podnositelj, odnosno ovlašćeno lice za podnošenje prijave, tačnost i potpunost podataka potvrđuje unosom svog JMB broja, potpisom i upisom datuma podnošenja prijave.

DODATAK 1

5. REGISTRACIJA OSNIVANJA/PROMJENE - PRIVREDNI SUBJEKAT ⁵				
NASTANAK				
	Osnivanje		Spajanje	
	Podjela		Na drugi način	
5.1. Rok na koji se društvo osniva (upisati broj mjeseci)				
5.2. Datum donošenja statuta				
5.3. Datum zaključenja Ugovora ili odluke o osnivanju				
5.4. Ukoliko je subjekat prethodno registrovan/licenciran kod druge državne institucije navesti kod koje				
5.5. Broj Rješenja pod kojim je registrovan			5.5.1. Datum Rješenja	
6. OBLIK SVOJINE				
	Privatna		Zadružna	
	Dva ili više oblika svojine		Državna	
7. KAPITAL				
7.1. Porijeklo kapitala				
	Domaći		Strani	Mješoviti
7.2. Podaci o osnovnom kapitalu				
	7.2.1. Povećanje			7.2.2. Smanjenje
Osnovni kapital	Prije promjene		Iznos promjene	Trenutni kapital
Ukupno (novčani + nenovčani)		€	€	€
novčani – iznos		€	€	€
nenovčani – iznos		€	€	€

⁵Popunjavaju osnivači akcionarskog, ortačkog, komanditnog društva, društva sa ograničenom odgovornošću, nevladinih organizacija, ustanova i zadruga

8. NAZIV ORGANA UPRAVLJANJA			
	Izvršni direktor		Nadzorni odbor
	Upravni odbor		Skupština akcionara
	Odbor direktora		Drugo
8.1. Broj Rješenja Komisije za tržište kapitala kojim se potvrđuje uspješnost postupka javne emisije akcija kod sukcesivnog osnivanja AD			
8.2. Broj Rješenja Komisije za tržište kapitala o evidentiranju osnivačkih akcija u slučaju simultanog osnivanja AD			

9. MATIČNO DRUŠTVO (*obavezno za dio stranog društva)	
9.1. Oblik organizovanja:	
9.2. Registarski broj:	
9.3. Matični broj:	
9.4. Naziv matičnog društva:	
9.5. Država matičnog društva:	
9.6. Mjesto matičnog društva:	
9.7. Datum donošenja statuta:	
9.8. Datum zaključenja / donošenja ugovora ili odluke o osnivanju:	

10. DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE FONDOM (*obavezno za investicioni fond)	
MB društva:	
Naziv društva:	

11. FINANSIJSKA DOKUMENTA		
Vrsta dokumenta		Bilans stanja
		Bilans uspjeha
		Druga vrsta iskaza (upisati vrstu)
Godina dokumenta		

Pod krivičnom i materijalnom odgovornošću izjavljujem da su podaci navedeni u prijavi tačni i potpuni.

JMB:

Potpis podnosioca / ovlašćenog lica:

Digitized by srujanika@gmail.com

Datum podnošenja prijave

Dan	Mjesec	Godina
-----	--------	--------

Uputstvo za popunjavanje Dodatka 1: Registracija osnivanja/promjene privredni subjekat

5. REGISTRACIJA OSNIVANJA/PROMJENE-PRIVREDNI SUBJEKAT

Nastanak – Znakov "X" u jednom od ponuđenih praznih polja označiti način na koji društvo nastaje (osnivanjem, spajanjem, podjelom, na drugi način)

- 5.1. Rok na koji se društvo osniva** – u ovo polje upisati podatak da li se društvo osniva na određeno ili neodređeno vrijeme.
 - 5.2. Datum donošenja Statuta** – u ovo polje upisati datum kada je dostavljeni statut koji treba da se registruje usvojen ili donešen.
 - 5.3. Datum zaključenja Ugovora ili odluke o osnivanju** - u ovu rubriku se upisuje datum donošenja odluke ili ugovora o osnivanju koji treba da se registruje kod CRPS-a.
 - 5.4. Ukoliko je subjekat prethodno registrovan/licenciran kod druge državne institucije navesti od koje** – U ovu rubriku se upisuje naziv Intitucije kod koje je privredni subjekat registrovan/licenciran ukoliko mu je dobijanje navedenog Rješenja/licence uslov za registraciju u CRPS-a. Ukoliko nije preskočiti polje.
 - 5.5. Broj Rješenja pod kojim je registrovan**- U ovu rubriku upisati broj rješenja Institucije navedene pod tačkom 5.4.
5.5.1. Datum Rješenja- U ovu rubriku upisati datum rješenja navedenog u tački 5.5.

6. Oblik svojine

Znakom "X" označiti polje da li je oblik svojine privatna, zadružna, dva ili više oblika svojine, državna svojina.

7. Kapital-7.1. – Pori

7.2 Podaci o osnovnom kapitalu – Znakom "X" označiti polje **7.2.1.** ukoliko se radi o povećanju osnovnog kapitala ili **7.2.2.** ukoliko se radi o raspodeli rezervi.

se radi o smanjenju osnovno-

8. Naziv organa upravljanja- Znakom "X" označiti organe upravljanja u društvu. Ukoliko je opcija drugo, u praznom polju upisati

naziv organa upravljanja.

8.1. U ovu rubriku upisati broj rješenja Komisije za tržiste kapitala kojim se potvrđuje uspješnost postupka javne emisije akcija kod sukcesivnog osnivanja akcionarskog društva.

8.2. U ovu rubriku upisati broj rješenja Komisije za tržište kapitala o evidentiranju osnivačkih akcija u slučaju simultanog osnivanja akcionarskog društva.

9. Matično društvo (obavezno za dio stranog društva)

9.1. Oblik organizovanja - U ovu rubriku upisati oblik organizovanja matičnog društva.

9.2. Registarski broj – U ovu rubriku upisati registarski broj matičnog društva.

9.3. Matični broj – U ovu rubriku upisati broj pod kojim je društvo registrovano u matičnom registru. (MB matičnog društva)

9.4.; 9.5. i 9.6. – U ove rubrike upisati puni naziv matičnog društva, državu i mjesto matičnog društva.

9.7. U ovu rubriku upisati datum donošenja poslednjeg registrovanog statuta matičnog društva, odnosno datum statuta koji se prilaže prilikom osnivanja DSD-a.

9.8. U ovu rubriku se upisuje datum zaključenja/donošenja ugovora ili odluke o osnivanju matičnog društva.

10. Društvo za upravljanje fondom (obavezno za investicioni fond) – U ovu rubriku upisati matični broj kao i naziv društva koje upravlja investicionim fondom.

11. Finansijska dokumenta- U ovu rubriku se upisuju podaci o dokumentima koja se prilažu uz dokumentaciju. Označiti znakom "X" vrstu dokumenata: bilans stanja, bilans uspjeha ili druga vrsta iskaza u tom slučaju upisati vrstu dokumenta kao i datum priloženog dokumenta.

Podnositelj, odnosno ovlašćeno lice za podnošenje prijave, tačnost i potpunost podataka potvrđuje unosom svom JMB broju, potpisom i upisom datuma podnošenja prijave.

12. LICE U DRUŠTVU		Imenovanje		Promjena		Prestanak	
12.1. MB / JMB:				*za strano fizičko lice unijeti broj pasoša *za strano pravno lice unijeti broj registracije u matičnom registru * ID lica			
12.2 Naziv / Ime				Prezime			
12.3 Pol		Muški	Ženski	12.4. Datum rođenja			
12.5. Adresa:							
12.5.1. Država				*Državljanstvo	(samo za strane državljane)		
12.5.2. Opština				Mjesto:			
12.5.3 Ulica i broj				*Zanimanje	(samo za članove upravnog odbora,,odbora direktora i nadzrn.odbora)		
13. ULOGA: (odabrat jednu od ponuđenih)							
	Osnivač			Izvršni direktor			
	Član DOO			Direktor			
	Ortak			Predsjednik organa upravljanja			
	Komanditor			Član nadzornog odbora			
	Komplementar			Član odbora direktora			
	Zadrugar			Član upravnog odbora			
	Preduzetnik			Član odbora za reviziju			
	Poslovođa			Sekretar društva			
	Prokurista			Ovlašćeni zastupnik			
	Revizor			Lice koje predstavlja podružnicu			
	Likvidator			Lice koje odgovara			
	Drugo (*upisati ako je drugačije od ponuđenog)						
13.1. UDIO (*Popuniti ukoliko je odabrana uloga osnivač						%	
13. 2. Ovlašćenja u prometu		Neograničena	Ograničena	*Unijeti opis ograničenja			
13.3. Ovlašćen da djeluje		Pojedinačno	Kolektivno		Članovima organa upravljanja		
*Upisati sa kim, ako je kolektivno					Sekretarom društva		
					Direktorom društva		
Saglasnost sa imenovanjem							
Potpis				<input type="text"/>			

Prilog 1

14. Podaci o vlasništvu nad akcijama i udjelima u drugim društvima registrovanim u Crnoj Gori

14.1. Da li lice ima učešće preko 30% u kapitalu privrednog društva nad kojim je otvoren stečaj ili postupak likvidacije, koje ne izmiruje poreske obaveze, odnosno čiji su računi blokirani u postupku prinudne naplate? _____

14.2. Koje je to društvo/društva (upisati naziv i Pib) _____

14.3. Da li lice ima učešće preko 30% nad akcijama u akcionarskim društvima registrovanim na teritoriji Crne Gore? _____

14.4. Koje je to društvo/društva (upisati naziv i Pib) _____

Potpis _____

12. Lice u društvu – upisati znak „x“ u neko od ponuđenih polja u zavisnosti da li se lice po prvi put imenuje u društvu ili mu se mijenja neki već registrovani podatak ili mu prestaje funkcija na koju je imenovano.

12.1 MB/JMB – u ovo polje upisati JMB ili jedan od podataka navedenih pod znakom „*“ u nastavku reda. Za rezidentno (domaće) fizičko lice upisati jedinstveni matični broj građanina. Za rezidentno pravno lice upisati matični broj (PIB) društva. Za nerezidentna (strana) fizička lica upisati broj pasoša ili ID broj sa drugog važećeg dokumenta. Za strano pravno lice upisati broj registracije tog društva u matičnom registru.

12.2 Naziv/ Ime - upisati puni naziv pravnog ili ime fizičkog lica; **Prezime** – upisati prezime fizičkog lica.

12.3 Pol – označiti znakom „X“ odgovarajuće polje u zavisnosti od pola, muški/ženski.

12.4. Datum rođenja u prazno polje upisati datum rođenja.

12.5. 12.5.1 12.5.2. 12.5.3. Adresa – U ovu rubriku se upisuju podaci o adresi fizičkog lica, prebivališta za domaće fizičko lice ili podaci o adresi boravišta za strano fizičko lice (država, opština, mjesto, ulica i broj, državljanstvo za strana fizička lica kao i zanimanje ukoliko je riječ o članovima upravnog odbora, odbora direktora i nadzornog odbora)

13. ULOGA Znakom „x“ označiti uloge koje lice ima u privrednom subjektu.

13.1 UDIO za osnivača upisati procentualni vlasnički udio u osnovnom kapitalu društva.

13.2 Ovlašćenja u prometu Znakom „x“ označiti jedno od ponuđenih opcija. Ukoliko su ovlašćenja ograničena upisati opis ograničenja u prazno polje.

13.3 Ovlašćen da djeluje Znakom „x“ označiti jedno od ponuđenih polja. Ukoliko je lice ovlašćeno da djeluje kolektivno, označiti da li je ovlašćen da djeluje sa članovima organa upravljanja, sekretarom društva, direktorom društva, a ako je drugačije od ponuđenog u prazno polje upisati sa kim.

U polje „Saglasnost sa imenovanjem“ svojeručno se potpisuje lice koje se imenuje ili mu se mijenja obim ovlašćenja.

14. Podaci o vlasništvu nad akcijama i udjelima u drugim društvima registrovanim u Crnoj Gori

14.1. Da li lice ima učešće preko 30% u kapitalu privrednog društva nad kojim je otvoren stečaj ili postupak likvidacije, koje ne izmiruje poreske obaveze, odnosno čiji su računi blokirani u postupku prinudne naplate? Potrebno je upisati podatak „da“ ili „ne“.

14.2. Koje je to društvo/društva

Potrebno je upisati naziv i Pib društva/ društava

14.3. Da li lice ima učešće preko 30% nad akcijama u akcionarskim društvima registrovanim na teritoriji Crne Gore? Potrebno je upisati podatak „da“ ili „ne“.

14.4. Koje je to društvo/društva

Potrebno je upisati naziv i Pib društva/ društava

Prilog 2

14. PODRUŽNICA		Osnivanje	Promjena	Brisanje
14.1. Naziv				
14.2. Adresa:				
14.2.1. Država				
14.2.2. Opština		Mjesto:		
14.2.3 Ulica i broj:				

14. PODRUŽNICA		Osnivanje	Promjena	Brisanje
14.1. Naziv				
14.2. Adresa:				
14.2.1. Država				
14.2.2. Opština		Mjesto:		
14.2.3 Ulica i broj:				

PODRUŽNICA		Osnivanje	Promjena	Brisanje
14.1. Naziv				
14.2. Adresa:				
14.2.1. Država				
14.2.2. Opština		Mjesto:		
14.2.3 Ulica i broj:				

(1) **14. Producnica** - Privredna društva mogu obavljati svoju djelatnost i preko podružnica. Podružnica je posebna organizaciona cjelina društva bez svojstva pravnog lica, koja obavlja djelatnost van sjedišta privrednog društva. Znakom "X" označiti da li se radi o osnivanju podružnice, promjeni u istoj ili brisanju.

14.1 Naziv- U prazno polje upisati naziv produžnice. Podružnica u pravnom prometu istupa pod nazivom privrednog društva čiji je dio, a uz naziv privrednog društva naziv podružnice mora sadržati sjedište podružnice i oznaku da je podružnica.

14.2 (14.2.1.,14.2.2.,14.2.3.) U ovu rubriku se upisuju podaci o adresi produžnice (država, opština, mjesto, ulica i broj).

DODATAK 2

15. PRESTANAK PRIVREDNOG SUBJEKTA			
Način prestanka			
	Likvidacija		Brisanje
15.1. LIKVIDACIJA⁶			
15.1.1 Vrsta likvidacije			
	Dobrovoljna likvidacija		Dobrovoljna likvidacija po skraćenom postupku
15.1.2. Sa imovinom			
	Da		ne
15.1.3. Datum pokretanja postupka			
15.1.4. Datum odluke			
15.2. BRISANJE⁷			
15.2.1. Razlog prestanka			
	Spajanjem	Podjelom	Na sopstveni načir
15.2.2. Datum prestanka / odluke			
15.2.3. Naziv donosioca rješenja			
15.2.4. Broj rješenja			
15.2.5. Datum rješenja			

Pod krivičnom i materijalnom odgovornošću izjavljujem da su podaci navedeni u prijavi tačni i potpuni

JMB:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Potpis podnosioca / ovlašćenog lica:

Datum podnošenja prijave

Dan	Mjesec	Godina

⁶ Obavezno popuniti ako je vrsta prestanka likvidacija⁷ Obavezno popuniti ako je vrsta prestanka brisanje

DODATAK 2

15. Prestanak privrednog subjekta

Način prestanka- U prazno polje znakom "X" označiti da li se društvo prestaje da postoji likvidacijom ili brisanjem.

15.1. Likvidacija

15.2.1 Vrsta likvidacije - U prazno polje znakom X označiti da li se društvo briše po postupku dobrovoljne likvidacije ili dobrovoljne likvidacije po skraćenom postupku.

15.1.2. Sa imovinom – Znakom "X" označiti da li društvo odgovara sa ili bez imovine. Imovinu društva čine svojina i druga imovinska prava koja predstavljaju uloge njegovih članova i imovina koju je društvo steklo poslovanjem.

15.1.3. Datum pokretanja postupka – U ovu rubriku upisati datum pokretanja postupka likvidacije .

15.1.4. Datum odluke- U ovu rubriku upisati datum odluke o pokretanju postupka likvidacije.

15.2. Brisanje

15.2.1. Razlog prestanka – Označiti znakom "X" prazno polje u zavisnosti od razloga prestanka (spajanje, podjela ili na sopstveni način)

15.2.2.2 Datum prestanka/odluke – U ovu rubriku upisuje se datum prestanka odnosno datum donošenja odluke o brisanju.

15.2.3. Naziv donosioca rješenja – U ovu rubriku se upisuje naziv donosioca Rješenja o brisanju.

15.2.4. Broj Rješenja- U ovu rubriku se upisuje broj Rješenja o brisanju

15.2.5. U ovo polje upisuje se datum donošenja rješenja o brisanju navedenog u tački 15.2.4.

Podnositelj, odnosno ovlašćeno lice za podnošenje prijave, tačnost i potpunost podataka potvrđuje unosom svog JMB broja, potpisom i upisom datuma podnošenja prijave.

1270.

Na osnovu člana 3a stav 2 Uredbe o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći ("Službeni list CG", br. 27/10, 34/11 i 16/14), Ministarstvo finansija donijelo je

P R A V I L N I K O IZMJENI PRAVILNIKA O LISTI PRAVILA DRŽAVNE POMOĆI

Član 1

U Pravilniku o Listi pravila državne pomoći ("Službeni list CG", br. 35/14, 2/15, 38/15, 20/16, 33/20, 38/20 i 53/20) Prilog 7d mijenja se i glasi:

„PRILOG 7D

PRIVREMENI OKVIR ZA MJERE DRŽAVNE POMOĆI U SVRHU PODRŠKE EKONOMIJI U AKTUELNOJ PANDEMIJI COVIDA-19

1. PANDEMIJA COVID-A 19, POSLJEDICE ZA EKONOMIJU I POTREBNE PRIVREMENE MJERE

1.1 Pandemija COVID-a 19 i njene posljedice za ekonomiju

1. Pandemija COVID-a 19 je ozbiljna javnozdravstvena kriza koja pogađa građane i društva, a zaraženih ima u svim državama članicama Unije. To je i snažan udar na svjetsku i evropsku privredu, pa je koordinirana ekonomska intervencija država članica i institucija Unije od presudne važnosti za ublažavanje posljedica za privredu Unije.
2. Ekonomija je višestruko izložena tom udaru. Tu su udar na snabdijevanje uzrokovani poremećajem u lancima snabdijevanja, udar na potražnju uzrokovani smanjenom potražnjom potrošača, negativan učinak neizvjesnosti na planove ulaganja te učinak ograničene likvidnosti na poduzeća.
3. Raznim mjerama ograničavanja koje su države članice donijele, kao što su mjere ograničavanja socijalnih kontakata i putovanja, karantina i zatvaranja, trebalo bi, koliko god je to moguće, skratiti i ograničiti trajanje udara. Te mjere imaju trenutan učinak na potražnju i ponudu i pogodaju preduzeća i zaposlene, posebno u zdravstvu, turizmu, kulturi, maloprodaji i saobraćaju. Osim direktnih posljedica na mobilnost i trgovinsku razmjenu, pandemija COVID-a 19 sve više utiče i na preduzeća u svim sektorima, mala, srednja i velika. Posljedice se osjeće i na svjetskim finansijskim tržištima, posebno zbog likvidnosti. Te posljedice nije moguće ograničiti na jednu državu članicu, one će narušiti privredu Unije u cjelini.
4. U vanrednim okolnostima uzrokovanim pandemijom COVID-a 19 preduzeća svih vrsta mogla bi se naći u situaciji ozbiljnog manjka likvidnosti. Solventna i nešto manje solventna preduzeća mogla bi iskusiti iznenadni manjak ili čak nedostupnost likvidnih sredstava. Mala i srednja preduzeća posebno su izložena riziku. Zato bi to kratkoročno i srednjoročno moglo ozbiljno uticati na ekonomsko stanje brojnih zdravih preduzeća i na njihove zaposlene, uz dugoročne posljedice po njihov opstanak.
5. Banke i drugi finansijski posrednici imaju ključnu ulogu u ublažavanju posljedica pandemije COVID-a 19 jer održavaju dotok kredita u privredu. Dode li do ozbiljnog ograničenja dotoka kredita, privredna aktivnost će se naglo usporiti jer će preduzeća teško moći plaćati dobavljače i zaposlene. Zato je primjerenod da države članice mogu preduzeti mjere kojima će kreditne institucije i druge finansijske posrednike podstaknuti da kontinuirano ostvaruju svoju ulogu i nastave unapredavati privrednu aktivnost u Uniji.
6. Podrška država članica preduzećima na osnovu člana 107 stav 3 tačke (b) UFEU-a i ove Komunikacije, koja se dodjeljuje uz posredovanje banaka kao finansijskih posrednika, direktna je pomoći tim preduzećima. Cilj takve pomoći nije očuvanje ili obnova održivosti, likvidnosti ili solventnosti banaka. Jednako tako, cilj pomoći država članica bankama na osnovu člana 107 stav 2. tačke (b) UFEU-a radi nadoknade direktno štete nastale zbog pandemije COVID-a 19¹ nije očuvanje ili obnova održivosti, likvidnosti ili solventnosti institucije ili subjekta. Zato se takva podrška neće smatrati direktnom javnom finansijskom podrškom u skladu s Direktivom 2014/59/EU Evropskog parlamenta i Vijeća (Direktiva o oporavku i sanaciji banaka)² ni Uredbom 806/2014 Evropskog parlamenta i Vijeća (Uredba o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu)³, niti će se ocjenjivati u skladu s pravilima o državnim podrškama⁴ koja se primjenjuju na bankarski sektor⁵.
7. Ako bankama zbog pandemije COVID-a 19 zatreba direktna javna finansijska podrška (vidjeti član 2. stav 1. definiciju br. 28. Direktive o oporavku i sanaciji banaka i član 3. stav 1. definiciju br. 29. Uredbe o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu) u obliku likvidnosti, dokapitalizacije ili umanjenja vrijednosti imovine, ocjeniće se ispunjava li određena mjera uslove iz člana 32. stav 4. tačke (d) podtačaka i., ii. ili iii. Direktive o oporavku i sanaciji banaka i član 18. stav 4. tačke d) podtačaka i., ii. ili iii. Uredbe o jedinstvenom

¹ Države članice moraju obavijestiti Komisiju o takvoj pomoći, a Komisija će je ocijeniti na osnovu člana 107. stav 2. tačke (b) UFEU-a.

² SL L 173, 12.6.2014., str. 190–348.

³ SL L 225, 30.7.2014., član 3. stav 1. tačka 29. Uredbe o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu.

⁴ Komunikacija o dokapitalizaciji finansijskih institucija u trenutačnoj finansijskoj krizi: ograničenje pomoći na najmanju potrebnu mjeru i mehanizmi osiguranja protiv pretjeranih narušavanja tržišnog natjecanja („Komunikacija o dokapitalizaciji“) (SL C 10, 15.1.2009., str. 2.), Komunikacija Komisije o postupanju s imovinom umanjene vrijednosti u finansijskom sektoru Zajednice („Komunikacija o postupanju s imovinom umanjene vrijednosti“) (SL C 72, 26.3.2009., str. 1.), Komunikacija o povratu održivosti i ocjeni mjera restrukturiranja finansijskog sektora u trenutačnoj krizi prema pravilima o državnim pomoćima („Komunikacija o restrukturiranju“) (SL C 195, 19.8.2009., str. 9.), Komunikacija Komisije o primjeni, počevši od 1. siječnja 2011. godine, pravila o državnim pomoćima za poticajne mjere u korist finansijskih institucija u kontekstu finansijske krize („Komunikacija o produljenju iz 2010.“) (SL C 329, 7.12.2010., str. 7.), Komunikacija Komisije o primjeni, počevši od 1. siječnja 2012. godine, pravila o državnim pomoćima na poticajne mjere u korist finansijskih institucija u kontekstu finansijske krize („Komunikacija o produljenju iz 2011.“) (SL C 356, 6.12.2011., str. 7.), Komunikacija Komisije o primjeni pravila o državnim pomoćima za poticajne mjere u koristi banaka u kontekstu finansijske krize počevši od 1. 2013. („Komunikacija o bankarstvu iz 2013.“) (SL C 216, 30.7.2013., str. 1.).

⁵ Sve mjere pomoći kreditnim ili drugim finansijskim institucijama koje se smatraju državnom pomoći u smislu člana 107. stav 1. UFEU-a na koje se ova Komunikacija ne odnosi ili koje nisu pokrivene članom 107. stav 2. UFEU-a moraju se prijaviti Komisiji i ocijenit će se u skladu s pravilima o državnim pomoći koja se primjenjuju na bankarski sektor.

sanacijskom mehanizmu. Ako su zadnji uslovi ispunjeni, ne smatra se da će banka koja prima takvu direktnu javnu finansijsku podršku propasti niti vjerojatno propasti. Smatraće se da su takve mjere kojima se rješavaju problemi povezani s pandemijom COVID-a 19 obuhvaćene tačkom 45. Komunikacije o bankarstvu iz 2013.⁶, u kojoj je utvrđen izuzetak od zahtjeva da teret snose i dioničari i povjerioc podređenog duga.

8. Preduzećima možda ne prijeti samo manjak likvidnosti, nego bi mogla pretrpjeti i znatnu štetu zbog pandemije COVID-a 19. Pandemija COVID-a 19 po prirodi je vanredno stanje, što znači da se takve štete nisu mogle predvidjeti, da su znatne i zato dovode preduzeća u stanje čiji se uslovi znatno razlikuju od uobičajenih tržišnih uslova poslovanja. Čak se i zdrava preduzeća, dobro pripremljena na uobičajene rizike poslovanja, mogu u ovim vanrednim okolnostima naći u problemima koje bi zbog svojih razmjera mogle ugroziti njihovu održivost.

9. Pandemija COVID-a 19 nosi rizik ozbiljnog pada koji utiče na cijelu privrodu EU-a, pogoda preduzeća, radna mjesta i domaćinstva. Potrebnu državnu podršku treba dobro usmjeriti kako bi se osigurala dovoljna likvidnost na tržištima, ublažila štetu nastala za zdrava preduzeća i očuvao kontinuitet ekonomske aktivnosti za vrijeme i nakon pandemije COVID-a 19. Nadalje, države članice mogu odlučiti podršku subjektima u sektoru turizma kako bi se obezbijedilo rješavanje zahtjeva za povrat troškova u kontekstu pandemije COVID-a 19 i na taj način osigurala zaštitu prava putnika i potrošača i jednako postupanje prema putnicima. Budući da je budžet EU-a ograničen, glavni odgovor mora doći iz budžeta država članica. Pravila EU-a o državnim podrškama državama članicama omogućava da preduzmu brze i učinkovite mjere za podršku građanima i preduzećima, posebno malim i srednjim, koja se suočavaju s privrednim problemima zbog pandemije COVID-a 19.

1.2. Bliska evropska koordinacija nacionalnih mjera pomoći

10. Ciljanom i proporcionalnom kontrolom državne pomoći u Uniji osigurava se učinkovitost nacionalnih mjera podrške u smislu pomoći pogodenim preduzetnicima za vrijeme pandemije bolesti COVID-19, ali im se omogućuje i oporavak nakon sadašnje krize, imajući na umu važnost ostvarivanja uporedne zelene i digitalne tranzicije u skladu s Unijinim ciljevima. Jednako tako, Unija kontrolom državne podrške sprečava usitnjavanje unutrašnjeg tržišta i osigurava stabilnost jednakih uslova. Integritet unutrašnjeg tržišta pridonijeće i bržem oporavku. Izbjeći će se i štetna takmičenja u subvencijama jer u takvim takmičenjima, nauštrb kohezije unutar Unije, bogatije države članice mogu potrošiti više od siromašnijih susjeda.

1.3. Potreba za primjerenim mjerama državne pomoći

11. U okviru opštih nastojanja država članica da ublaže posljedice pandemije COVID-a 19 na svoju privrodu, u ovoj Komunikaciji utvrđuju se mogućnosti koje države članice imaju na osnovu pravila Unije za osiguravanje likvidnosti i pristupa finansiranju preduzećima koja se u ovom razdoblju suočavaju s iznenadnim manjkom, posebno MSP-ovima, kako bi im se omogućio opravak od trenutne situacije.

12. Komisija je u Komunikaciji o koordiniranom ekonomskom odgovoru na pandemiju covida-19 od 13. marta 2020.⁷ utvrdila različite mogućnosti koje su na raspolaganju državama članicama, a koje nisu obuhvaćene kontrolom državne pomoći Unije i koje se mogu sprovoditi bez uključivanja Komisije. To uključuje mјere koje se primjenjuju na sva preduzeća u pogledu subvencija za plate, obustave plaćanja poreza na dobit i poreza na dodatnu vrijednost ili doprinosa za socijalno osiguranje, ili finansijsku pomoć koja se dodjeljuje direktno potrošačima za otkazane usluge ili neiskorišćene karte za koje dotični subjekti ne vraćaju novac.

13. Države članice mogu donijeti i mјere podrške u skladu s uredbama o opštem zajedničkom⁸, bez uključivanja Komisije.

14. Osim toga, na osnovu člana 107 stav 3 tačke (c) UFEU-a i kako je dodatno utvrđeno u Smjernicama o državnim podrška za sanaciju i restrukturiranje, države članice mogu Komisiji prijaviti mјere podrške za ispunjavanje ozbiljnih potreba za likvidnošću i pomoć preduzećima koja su u finansijskim problemima, među ostalim i ako je do toga došlo ili ako im se situacija pogoršala zbog pandemije COVID-a 19.⁹

15. Osim toga, na osnovu člana 107 stav 2 tačke (b) UFEU-a države članice mogu nadoknaditi štetu koja je nastala zbog pandemije i direktno je njome uzrokovanu preduzećima u sektorima koji su posebno pogodeni pandemijom (npr. saobraćaju, turizam, kultura, ugostiteljstvo i maloprodaja) i/ili organizatorima otkazanih događanja. Države članice mogu prijaviti takve mјere za nadoknadu štete i Komisija će ih direktno ocijeniti na osnovu člana 107 stav 2 tačke (b) UFEU-a.¹⁰ Načelo jednokratne dodjele¹¹ iz Smjernica o podrškama za sanaciju i restrukturiranje ne primjenjuje se na pomoć koju Komisija ocijeni spojivom s unutrašnjim tržištem na osnovu člana 107. stav 2. tačke UFEU-a jer zadnja vrsta pomoći nije „pomoć za sanaciju, pomoć za restrukturiranje ili privremena pomoć za restrukturiranje“ u smislu tačke 71. Smjernica o podrškama za sanaciju i restrukturiranje. Države članice mogu stoga na osnovu člana 107 stav 2 tačke (b) UFEU-a isplatiti naknadu za štetu direktno uzrokovanu pandemijom COVID-a 19 preduzećima koja su već dobila podršku u skladu sa Smjernicama o podrškama za sanaciju i restrukturiranje.

16. Bez obzira na to, podrške na osnovu člana 107 stav 2 tačke (b) UFEU-a mora se nadoknaditi štetu direktno uzrokovanu pandemijom COVID-a 19, kao što je šteta direktno uzrokovanu mjerama karantina koje korisniku onemogućuju obavljanje privredne djelatnosti. Nasuprot tome, drugu vrstu podrške koja se opšte odnosi na ekonomski pad uzrokovan pandemijom COVID-a 19 treba ocijeniti na osnovu druge osnove za spojivost iz člana 107 stav 3 tačke (b) UFEU-a i stoga načelno na osnovu ovog privremenog okvira.

⁶ Komunikacija Komisije o primjeni pravila o državnim pomoćima za poticajne mјere u korist banaka u kontekstu finansijske krize počevši od 1. 2013., SL C 216, 30.7.2013., str. 1–15.

⁷ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskoj investicijskoj banci i Euroskupini – Koordinirani gospodarski odgovor na pandemiju covida-19, COM(2020) 112 final od 13.3.2020.

⁸ Uredba Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora, SL L 187 od 26.6.2014., str. 1., Uredba Komisije (EZ) br. 702/2014 od 25. lipnja 2014. o proglašenju određenih kategorija pomoći u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, SL L 193, 1.7.2014., str. 1. i Uredba Komisije (EU) br. 1388/2014 od 16. prosinca 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći poduzetnicima koji se bave proizvodnjom, preradom i stavljanjem na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, SL L 369, 24.12.2014., str. 37.

⁹ Smjernice o državnim pomoćima za sanaciju i restrukturiranje nefinansijskih preduzetnika u problemima, SL C 249, 31.7.2014., str. 1. Komisija je odobrila niz programa u devet različitih država članica.

¹⁰ Vidjeti, primjerice, Odluku Komisije SA. 56685, Danska – program nadoknade štete za otkazivanje događaja zbog covida-19.

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202011/285054_2139535_70_2.pdf.

¹¹ Vidjeti odjeljak 3.6.1. Smjernica o pomoći za sanaciju i restrukturiranje.

17. Kao dopunu prethodno navedenim mogućnostima Komisija u ovoj Komunikaciji utvrđuje dodatne privremene mjere državne pomoći koje smatra kompatibilnim na osnovu člana 107 stav 3 tačke (b) UFEU-a, koje se mogu vrlo brzo odobriti nakon što ih prijavi predmetna država članica. Osim toga, i dalje je moguće obavljanje o alternativnom pristupu – programima podrškama i pojedinačnim mjerama. Cilj je ove Komunikacije utvrditi okvir kojim se državama članicama omogućuje otklanjanje problema s kojima se preduzetnici trenutačno suočavaju, a istovremeno održati cjelevitost unutrašnjeg tržišta Unije i osigurati ravnopravno tržišno takmičenje.

18. Nadalje, Komisija smatra da je, uz mjere podrške koje su dopuštene na osnovu člana 107 stav 3 tačke (b) UFEU-a i postojeće mogućnosti na osnovu člana 107 stav 3 tačke (c) UFEU-a, nužno ubrzati istraživanje i razvoj u području bolesti COVID-19, unaprijediti infrastrukture za ispitivanje i za unapređenje procesa s laboratorijskog na industrijski nivo potreban za razvoj proizvoda bitnih za suzbijanje širenja bolesti COVID-19 te unaprijediti proizvodnju proizvoda potrebnih za odgovor na pandemiju. Stoga se ovom Komunikacijom utvrđuju uslovi pod kojima će Komisija takve mjere smatrati kompatibilnim s unutrašnjim tržištem na osnovu člana 107 stav 3. tačke (c) UFEU-a. Komisija je uzela u obzir zajednički cilj koji se nastoji postići takvim mjerama pomoći i njihove pozitivne učinke u smislu rješavanja aktualne zdravstvene krize uzrokovanе pandemijom bolesti COVID-19 u odnosu na moguće negativne učinke takvih mjera na unutrašnje tržište.

19. Pomoć koja se dodjeljuje u skladu s ovom Komunikacijom na osnovu člana 107 stav 3 tačke (b) ili (c) UFEU-a ne uslovjava se premještanjem proizvodne djelatnosti ili druge djelatnosti korisnika iz druge zemlje unutar EGP-a na državno područje države članice koja dodjeljuje podršku. Takav bi se uslov činio štetnim za unutrašnje tržište. To vrijedi nezavisno o broju radnih mesta koja su stvarno izgubljena u početnom objektu korisnika u EGP-u.

2. PRIMJENJIVOST ČLANA 107 STAV 3 TAČKE (B) UGOVORA O FUNKCIONISANJU EVROPSKE UNIJE

20. Na osnovu člana 107 stav 3 tačke (b) UFEU-a Komisija može objaviti da su s unutrašnjim tržištem spojive podrške „za otklanjanje ozbiljnih poremećaja u privredi neke države članice“. U tom kontekstu sudovi Unije presudili su da poremećaji moraju uticati na cijelu privredu ili važan dio privrede dotične države članice, a ne samo na jednu njenu regiju ili dio njenog državnog područja. To je, nadalje, u skladu s potrebom strogog tumačenja svih izuzetnih odredbi, kao što je član 107 stav 3 tačka (b) UFEU-a.¹² To tumačenje Komisija dosljedno primjenjuje pri donošenju odluka.¹³

21. S obzirom na to da pandemija bolesti COVID-19 utiče na sve države članice i da mjere ograničavanja koje su države članice preduzele utiču na preuzeća, Komisija smatra da su državne podrške opravdane i da se tokom ograničenog razdoblja mogu proglašiti kompatibilnim s unutrašnjim tržištem na osnovu člana 107 stav 3 tačke (b) UFEU-a kako bi se nadoknadio manjak likvidnosti s kojim su suočena preuzeća i osiguralo da poremećaji koje je prouzrokovala pandemija COVID-a 19 ne ugroze njihovu održivost, a posebno održivost MSP-ova.

22. Komisija u ovoj Komunikaciji utvrđuje uslove spajivosti koje će u načelu primjenjivati na pomoći koje države članice dodijele na osnovu člana 107 stav 3 tačke (b) UFEU-a. Države članice stoga moraju dokazati da su mjere državne pomoći koje su prijavljene Komisiji na osnovu ove Komunikacije potrebne, primjerene i razmjerne za otklanjanje ozbiljnih poremećaja u privredi predmetne države članice i da se u potpunosti poštuju svi uslovi iz ove Komunikacije.

23. Privremene mjere pomoći obuhvaćene ovom Komunikacijom mogu se međusobno objediniti u skladu s odredbama u posebnim odjeljcima ove Komunikacije. Privremene mjere podrške obuhvaćene ovom Komunikacijom mogu se objediniti sa podrškama na osnovu uredbi o de minimis pomoćma¹⁴ ili s podrškom na osnovu uredbi o zajedničkom izuzeću¹⁴ ako se poštuju odredbe i pravila o objedinjavanju iz tih uredbi.

24. Podrška kreditnim i finansijskim institucijama ne treba se ocjenjivati u skladu sa ovom Komunikacijom osim kada je riječ o: i. indirektnim pogodnostima za kreditne ili finansijske institucije koje usmjeravaju podršku u obliku zajmova ili jamstava na osnovu odjeljaka od 3.1. do 3.3. i u skladu sa zaštitnim mjerama iz odjeljka 3.4. te ii. pomoći na osnovu odjeljka 3.10. ako program nije namijenjen isključivo zaposlenim iz finansijskog sektora.

3. PRIVREMENE MJERE DRŽAVNE POMOĆI

3.1. *Ograničeni iznosi pomoći*

25. Osim postojećih mogućnosti na osnovu člana 107 stav 3 tačke (c) UFEU-a, u sadašnjim okolnostima prikladno, potrebno i namjensko rješenje mogu biti privremeni ograničeni iznosi pomoći preuzećima koja su suočena s iznenadnim manjkom likvidnosti ili čak potpunom nelikvidnosti.

26. Komisija će tu državnu pomoć smatrati kompatibilnom sa unutrašnjim tržištem na osnovu člana 107 stav 3 tačke (b) UFEU-a ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

a. ukupni iznos pomoći ne prelazi 800 000 EUR po preduzetniku. Pomoć se može dodjeliti u obliku direktnih bespovratnih sredstava, poreskih olakšica i povoljnijih uslova plaćanja ili u drugim oblicima, kao što su povratni predujmovi, jemstva, zajmovi i vlasnički kapital, pod uslovom da ukupna nominalna vrijednost takvih mjera ne prelazi ukupnu gornju granicu od 800 000 EUR po preduzetniku; svi iznosi moraju biti bruto iznosi, tj. prije odbitka poreza ili drugih troškova;

b. pomoć se dodjeljuje na osnovu programa sa procijenjenim iznosom sredstava;

¹² Presuda Suda u zajedničkim predmetima T-132/96 i T-143/96, Freistaat Sachsen, Volkswagen AG i Volkswagen Sachen GmbH protiv Komisije, ECLI:EU:T:1999:326, točka 167.

¹³ Odluka Komisije 98/490/EZ u predmetu C 47/96 Crédit Lyonnais (SL L 221, 8.8.1998., str. 28.), točka 10.1.; Odluka Komisije 2005/345/EZ u predmetu C 28/02 Bankgesellschaft Berlin (SL L 116, 4.5.2005., str. 1.), točka 153. i dalje; i Odluka Komisije 2008/263/EZ u predmetu C 50/06 BAWAG (SL L 83, 26.3.2008., str. 7.), točka 166. Vidjeti Odluku Komisije u predmetu NN 70/07 Northern Rock (SL C 43, 16.2.2008., str. 1.), Odluku Komisije u predmetu NN 25/08 Pomoć za sanaciju za Risikoabschirmung WestLB (SL C 189, 26.7.2008., str. 3.) i Odluku Komisije od 4. lipnja 2008. o državnoj potpori C 9/08 SachsenLB (SL L 104, 24.4.2009., str. 34.) i Odluku Komisije od 6. lipnja 2017. u predmetu SA.32544 (2011/C) Restrukturiranje TRAINOSE S.A (SL L 186, 24.7.2018., str. 25.).

¹⁴ Uredba Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije na de minimis potpore (SL L 352, 24.12.2013., str. 1.). Uredba Komisije (EU) br. 1408/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije na potpore de minimis u poljoprivrednom sektoru (SL L 352, 24.12.2013., str. 9.). Uredba Komisije (EU) br. 717/2014 od 27. lipnja 2014. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije na de minimis potpore u sektoru ribarstva i akvakulture (SL L 190, 28.6.2014., str. 45.) i Uredba Komisije (EU) br. 360/2012 od 25. travnja 2012. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije na potpore de minimis koje se dodjeljuju poduzetnicima koji pružaju usluge od privrednog interesa (SL L 114 od 26.4.2012., str. 8.).

c. pomoć se ne može dodijeliti preduzetnicima koji su već bili u problemima (u smislu Uredbe o opštem zajedničkom izuzeću¹⁵) na dan 31. decembra 2019.;

c. (a) Odstupajući od prethodno navedenog, pomoć se ne može dodijeliti mikropreduzećima ili malim preduzećima (u smislu Priloga I. Uredbi o opštem zajedničkom izuzeću) koja su već bila u problemima na dan 31. decembra 2019. ako se nad njima provodi cjelokupni stečajni postupak u skladu s nacionalnim pravom, a još nisu primila pomoć za sanaciju¹⁶ ili pomoć za restrukturiranje¹⁷;

d. pomoć je dodijeljena najkasnije 31. decembra 2020.¹⁸

27. Ako preduzetnik djeluje u više sektora na koje se u skladu s tačkom 26. podtačkom (a) i primjenjuju se različiti maksimalni iznosi, dotična država članica odgovarajućim sredstvima, na primjer razdvajanjem računa, obezbeđuje da se za svaku od tih djelatnosti poštuje odgovarajuća gornja granica te da se ne premaši ukupni maksimalni iznos od 800 000 EUR po preduzetniku.

3.2. Pomoć u obliku jemstava za zajam

28. Kako bi se osigurao pristup likvidnosti za preduzetnike koji su suočeni s iznenadnim manjkom sredstava, državna jemstva za zajam u ograničenom razdoblju i iznos zajma mogu biti prikladno, nužno i ciljano rješenje u sadašnjim okolnostima.

29. Pomoć dodijeljena u skladu s odjeljkom 3.2. ne objedinjav se sa podrškom dodijeljenom za glavnici istog osnovnog zajma u skladu s odjeljkom 3.3. i obrnuto. Podrške dodijeljene u skladu s odjeljcima 3.2. i 3.3. mogu se objedinjivati za različite zajam ako ukupni iznos zajmova po korisniku ne prelazi gornje granice utvrđene u tački 25. podtački (d) ili u tački 27. podtački (d). Korisnik može istovremeno koristiti više mjera iz odjeljka 3.2. ako ukupni iznos zajmova po korisniku ne prelazi gornje granice utvrđene u tački 25. podtačkama (d) i (e).

30. Komisija će državnu pomoć dodijeljenu u obliku novih državnih jamstava za pojedinačne zajam kao odgovor na izbijanje pandemije bolesti COVID-19 smatrati spojivom s unutrašnjim tržištem na osnovu člana 107 stav 3 tačke (b) UFEU-a ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- a. premije za jemstvo utvrđene su za pojedinačne zajam na najnižem nivou, koja se postupno povećava kako se povećava trajanje zajma pokrivenog jemstvom, kako je navedeno u sljedećoj tabeli:

Vrsta primaoca	Za prvu godinu	Od druge do treće godine	Od četvrte do šeste godine
MSP-ovi	25 baznih bodova	50 baznih bodova	100 baznih bodova
Velika preduzeća	50 baznih bodova	100 baznih bodova	200 baznih bodova

- b. kao alternativno rješenje države članice mogu, na osnovu gornje tabele, prijaviti programe u kojima trajanje jemstva, premije za jemstvo i pokriće jemstva mogu biti prilagođeni za svaku glavnici osnovnog pojedinačnog zajma, npr. manjim pokrićem jemstva moglo bi se kompenzovati dalje trajanje ili omogućiti niže premije jemstva; tokom cijelog trajanja jemstva može primjenjivati jedinstvena premija ako je veća od minimalnih premija za prvu godinu utvrđenih u prethodnoj tabeli za svaku vrstu korisnika, kako su prilagođene u skladu s trajanjem i pokrićem jemstva iz ovog stava;

- c. jemstvo je odobreno najkasnije 31. decembra 2020.;

d. za zajam s rokom dospijeća nakon 31. decembra 2020., ukupni iznos zajmova po korisniku ne prelazi:

i. dvostrukе godišnje rashode korisnika za plate (uključujući doprinose za socijalno osiguranje i trošak zaposlenog na lokaciji preduzetnika, ali formalno na platnoj listi podgovarača) za 2019. ili za zadnju dostupnu godinu. U slučaju preduzetnika osnovanih 1. januara 2019. ili nakon tog datuma, maksimalni iznos zajma ne smije biti veći od procijenjenih godišnjih rashoda za plate za prve dvije godine poslovanja ili

ii. 25 % ukupnog prometa korisnika u 2019.; ili

iii. uz odgovarajuće obrazloženje koje država članica dostavlja Komisiji (npr. o obilježjima određenih vrsta preduzetnika), iznos zajma može se povećati da pokrije potrebe za likvidnošću od trenutka dodjele u sljedećih 18 mjeseci za MSP-ove¹⁹ i u sljedećih 12 mjeseci za velika preduzeća. Potrebe za likvidnošću trebale bi se utvrditi na osnovu izjave korisnika²⁰;

e. za zajam s rokom dospijeća do 31. decembra 2020. iznos glavnice zajma može biti veći od onoga iz podtačke (d) ove tačke uz odgovarajuće obrazloženje koje država članica mora dostaviti Komisiji i pod uslovom da je zadržana proporcionalnost podrške, što je država članica dokazala Komisiji;

f. trajanje jemstva ograničeno je na najviše šest godina, osim ako je prilagođeno u skladu s podtačkom (b) ove tačke, i državno jemstvo ne prelazi:

¹⁵ kako je definisano u članu 2 tački 18. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći kombatibilnih sa unutrašnjim tržištem u primjeni člana 107. i 108. Ugovora, SL L 187, 26.6.2014., str. 1. Svako upućivanje u privremenom okviru na definiciju „preduzetnika u problemima“ iz člana 2. tačke 18.

Uredbe (EU) br. 651/2014 tumači se kao upućivanje na definicije iz člana 2. tačke 14. Uredbe (EU) br. 702/2014 i člana 3. tačke 5. Uredbe 1388/2014.

¹⁶ Kao druga mogućnost, ako su primila pomoć za sanaciju, nadoknadiла zajam ili okončala jemstvo u trenutku dodjele pomoći u skladu s ovom Komunikacijom.

¹⁷ Kao druga mogućnost, ako su primila pomoć za restrukturiranje, više nisu podložna planu restrukturiranja u trenutku dodjele pomoći u skladu s ovom Komunikacijom.

¹⁸ Ako se pomoć dodjeljuje u obliku poreske olakšice, poreska obaveza za koju je ta olakšica odobreна mora nastati najkasnije 31. decembra 2020.

¹⁹ Kako je definirano u Prilogu I. Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni člana 107. i 108. Ugovora.

²⁰ Plan likvidnosti može uključivati i obrtni kapital i troškove ulaganja.

- i. 90 % glavnice pojedinačnog zajma ako gubitke proporcionalno i pod istim uslovima snose kreditna institucija i država ili
- ii. 35 % glavnice pojedinačnog zajma ako se gubici najprije pripisuju državi i tek poslije kreditnoj instituciji (tj. jemstvo za prvi gubitak); i
- iii. u oba navedena slučaja, ako se iznos zajma s vremenom smanjuje, na primjer zato što je počela otplata zajma, iznos pokriven jemstvom mora se proporcionalno smanjivati;
- g. jemstvo se odnosi na zajam za ulaganja i/ili zajam za obrtni kapital;
- h. jemstvo se ne može dodijeliti preduzetnicima koji su već bili u problemima (u smislu Uredbe o opštem zajedničkom izuzeću²¹) na dan 31. decembra 2019.;
- i. Odstupajući od prethodno navedenog, podrška se ne može dodijeliti mikropreduzećima ili malim preduzećima (u smislu Priloga I. Uredbi o opštem zajedničkom izuzeću) koja su već bila u problemima na dan 31. decembra 2019. ako se nad njima provodi cijelokupni stečajni postupak u skladu s nacionalnim pravom, a još nisu primila pomoć za sanaciju²² ili pomoć za restrukturiranje²³.

3.3. Pomoć u obliku subvencionisanih kamatnih stopa za zajam

31. Kako bi se osigurao pristup likvidnosti preduzetnicima koji su suočeni s iznenadnim manjkom sredstava, subvencionirane kamatne stope za ograničeno razdoblje i iznos zajma mogu biti prikladno, nužno i ciljano rješenje u sadašnjim okolnostima. Osim toga, i podređeni dug, koji je u slučaju stečajnog postupka podređen redovnim povjerenicima s pravom prvenstva, može biti prikladno, nužno i ciljano rješenje u sadašnjim okolnostima.

Takav dug narušava tržišno natjecanje manje od vlasničkih ili hibridnih instrumenata kapitala jer se ne može automatski pretvoriti u vlasnički kapital dok je preduzeće aktivno. Stoga pomoć u obliku podređenog duga²⁴ mora ispunjavati odgovarajuće uslove iz odjeljka 3.3., koji se odnosi na dužničke instrumente. Međutim, budući da se tako povećava kapacitet društava za zaduživanje kod vlasnika nadređenog duga na sličan način kao pomoć u obliku kapitala, uz to se primjenjuje dodatak na kreditni rizik i daljnje ograničenje iznosa u odnosu na nadređeni dug (trećina za velika preduzeća i polovina iznosa za MSP-ove, kako je definisano u tački 33. podtački (d) i. ili ii.). Kako bi se osiguralo jednakost postupanja, podređeni dug koji prelazi te gornje granice trebalo bi ocjenjivati u skladu s uslovima za mjere dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19 iz odjeljka 3.11.

32. Pomoć dodijeljena u skladu s odjeljkom 3.3. ne objedinjuje se sa podrškom dodijeljenom za glavnici istog osnovnog zajma u skladu s odjeljkom 3.2. i obrnuto. Pomoć dodijeljena u skladu s odjeljcima 3.2. i 3.3. mogu se zbrajati za različite zajam ako ukupni iznos zajmova po korisniku ne prelazi gornje granice utvrđene u tački 30. podtački (d) ili u tački 33. podtački (d). Korisnik može koristiti više mjera iz odjeljka 3.3. ako ukupni iznos zajmova po korisniku ne prelazi gornje granice utvrđene u tački 27. podtačkama (d) i (e).

33. Komisija će državnu pomoć dodijeljenu u obliku subvencija za zajam javnog sektora kao odgovor na izbijanje pandemije bolesti COVID-19 smatrati spojivom sa unutrašnjim tržištem na osnovu člana 107 stav 3 tačke (b) UFEU-a ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- a. Zajmovi se mogu odobrati po sniženim kamatnim stopama koje su barem jednake osnovnoj stopi (jednogodišnji IBOR ili ekvivalentna vrijednost koju objavi Komisija²⁵) koja se primjenjivala 1. januara 2020. ili od trenutka obavještavanja, uvećanoj za marže za kreditni rizik kako je utvrđeno u tabeli:

Vrsta primaoca	Marža za kreditnirizik za prvu godinu	Marža zakreditni rizik od druge do treće godine	Marža za kreditni rizik od četvrte do šeste godine
MSP-ovi Velika preduzeća	25 baznih bodova ²⁶ 50 baznih bodova	50baznihbodova ²⁷ 100 baznih bodova	100 baznih bodova 200 baznih bodova

b. kao alternativno rješenje države članice mogu, na osnovu gornje tablice, prijaviti programe u kojima rok dospijeća zajma i razina marži za kreditni rizik mogu biti prilagođeni, npr. tokom cijelog trajanja zajma može se primjenjivati jedinstvena marža za kreditni rizik ako je veća od minimalne marže za kreditni rizik za prvu godinu za svaku vrstu korisnika, kako je prilagođena u skladu s rokom dospijeća zajma iz ovog stava²⁸;

c. ugovori o zajmu potpisani su najkasnije 31. decembra 2020. i ograničeni na maksimalno šest godina, osim ako su prilagođeni u skladu s podtačkom (b) ove tačke;

d. za zajam s rokom dospijeća nakon 31. decembra 2020., ukupni iznos zajmova po korisniku ne prelazi:

i. dvostrukе godišnje rashode korisnika za plate (uključujući doprinose za socijalno osiguranje i trošak zaposlenog na lokaciji poduzetnika, ali formalno na platnoj listi podugovaratelj f â) za 2019. ili za zadnju dostupnu godinu. U slučaju poduzetnika osnovanih 1. siječnja 2019. ili nakon tog datuma, maksimalni iznos zajma ne smije biti veći od procijenjenog godišnjeg iznosa plate za prve dvije godine poslovanja; ili

ii. 25 % ukupnog prometa korisnika u 2019.; ili

uz odgovarajuće obrazloženje koje država članica dostavlja Komisiji (primjerice o obilježjima određenih vrsta poduzetnika), iznos zajma može se povećati da pokrije potrebe za likvidnošću od trenutka dodjele u sljedećih 18 mjeseci za MSP-ove²⁹ i u sljedećih 12 mjeseci za velika preduzeća. Potrebe za likvidnošću trebale bi se utvrditi na osnovu izjave korisnika³⁰;

²¹ Kako je definirano u članu 2. tački 18. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni čl. 107. i 108. Ugovora, SL L 187, 26.6.2014., str. 1.

²² Kao druga mogućnost, ako su primila potporu za sanaciju, nadoknadiла zajam ili okončala jemstvo u trenutku dodjele potpore u skladu s ovom Komunikacijom.

²³ Kao druga mogućnost, ako su primila potporu za restrukturiranje, više nisu podložna planu restrukturiranja u trenutku dodjele potpore u skladu s ovom Komunikacijom.

²⁴ Osim ako je tamoć u skladu s uvjetima iz odjeljka 3.1. ove Komunikacije.

²⁵ Osnovne stope izračunane u skladu s Komunikacijom Komisije o reviziji metode za utvrđivanje referentnih kamatnih i diskontnih stopa (SL C 14, 19.1.2008., str. 6.) i objavljene na internetskim stranicama Glavne uprave za tržišno natjecanje na https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

²⁶ Minimalna ukupna kamatna stopa (osnovna stopa uvećana za marže za kreditni rizik) trebala bi iznositi najmanje 10 baznih bodova godišnje

²⁷ Minimalna ukupna kamatna stopa (osnovna stopa uvećana za marže za kreditni rizik) trebala bi iznositi najmanje 10 baznih bodova godišnje.

²⁸ Minimalna ukupna kamatna stopa (osnovna stopa uvećana za marže za kreditni rizik) trebala bi iznositi najmanje 10 baznih bodova godišnje.

²⁹ Kako je definirano u Prilogu I. Općoj uredbi o skupnom izuzeću.

³⁰ Plan likvidnosti može uključivati i obrtni kapital i troškove ulaganja

- e. za zajam s rokom dospijeća do 31. decembra 2020. iznos glavnice zajma može biti veći od onoga iz podačke (d) ove tačke uz odgovarajuće obrazloženje koje država članica mora dostaviti Komisiji i pod uslovom da je zadržana proporcionalnost pomoći, što je država članica dokazala Komisiji;
 - f. zajam se odobrava za ulaganja i/ili za obrtni kapital;
 - g. zajam se ne može dodijeliti preduzetnicima koji su već bili u problemima (u smislu Uredbe o opštem zajedničkom izuzeću³¹) na dan 31. decembra 2019.;
 - g. (a) Odstupajući od prethodno navedenog, pomoći se ne mogu dodijeliti mikropreduzećima ili malim preduzećima (u smislu Priloga I. Uredbi o opštem zajedničkom izuzeću) koja su već bila u problemima na dan 31. decembra 2019. ako se nad njima provodi cjelokupni stečajni postupak u skladu s nacionalnim pravom, a još nisu primila pomoći za sanaciju³² ili pomoći za restrukturiranje³³.
34. Dužnički instrumenti, koji su u slučaju stečajnog postupka podređeni redovnim povjerenicima s pravom prvenstva, mogu se odobriti po sniženim kamatnim stopama koje su barem jednake osnovnoj stopi i maržama za kreditni rizik iz tabele u tački 33. podački (a) uvećanima za 200 baznih bodova za velika preduzeća i 150 baznih bodova za MSP-ove. Na takve dužničke instrumente primjenjuje se alternativna mogućnost iz tačke 33. podačke (b). Mora se poštovati i tačka 33. podačke (c), (f) i (g). Ako iznos podređenog duga prelazi obje sljedeće gornje granice³⁴, spojivost instrumenta s unutrašnjim tržištem utvrđuje se u skladu s odjeljkom 3.11.:
- i. dvije trećine godišnjih rashoda korisnika za plate u slučaju velikih preduzeća i godišnji rashod korisnika za plate u slučaju MSP-ova, kako je definisano u tački 33. podački (d) i., i
 - ii. 8,4 % ukupnog prometa korisnika u 2019. u slučaju velikih preduzeća i 12,5 % ukupnog prometa korisnika u 2019. u slučaju MSP-ova.

3.4. Pomoći u obliku jemstava i zajmova preko kreditnih institucija ili drugih finansijskih posrednika

35. Pomoći u obliku jemstava i zajmova u skladu s odjeljcima 3.1., 3.2. i 3.3. ove Komunikacije mogu se odobriti preduzećima koja su suočena s iznenadnim manjkom likvidnosti, direktno ili preko kreditnih i drugih finansijskih institucija kao finansijskih posrednika. U zadnjem slučaju moraju biti ispunjeni uslovi navedeni u nastavku.
36. Iako je takva pomoć direktno usmjerena na preduzeća koja su suočena s iznenadnim manjkom likvidnosti, a ne na kreditne ili druge finansijske institucije, ona i zadnjima može donijeti direktnu prednost. Međutim, cilj takve direktnе pomoći nije očuvanje ili obnova održivosti, likvidnosti ili solventnosti kreditnih institucija. Komisija stoga smatra da takvu pomoć ne bi trebalo smatrati vanrednom javnom finansijskom podrškom u skladu s članom 2 stav 1. definicijom br. 28. Direktive o oporavku i sanaciji banaka i članom 3 stav 1. definicijom br. 29. Uredbe o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu i da je ne bi trebalo ocjenjivati u skladu s pravilima o državnim podrškama koja se primjenjuju na bankarski sektor³⁵.
37. U svakom slučaju, primjereni je uvesti odredene zaštitne mjere za moguće direktnе pomoći kreditnim institucijama ili drugim finansijskim institucijama kako bi se ograničilo neopravданo narušavanje tržišnog takmičenja.
38. Kreditne ili druge finansijske institucije trebale bi u najvećoj mogućoj mjeri prenijeti pogodnosti državnog jemstva ili subvencioniranih kamatnih stopa za zajam na krajnje korisnike. Finansijski posrednik mora moći dokazati da primjenjuje mehanizam kojim se u najvećoj mogućoj mjeri osigurava prenos pogodnosti na krajnje korisnike u obliku većeg obima finansiranja, rizičnijih portfelja, nižih zahtjeva za instrumente osiguranja, nižih premija za jemstvo ili nižih kamatnih stopa nego što bi bio slučaj bez takvih državnih jemstava ili zajmova.

3.5. Kratkoročno osiguranje izvoznih kredita

39. U Komunikaciji Komisije o kratkoročnom osiguranju izvoznih kredita utvrđeno je da se tržišni rizici ne pokrivaju osiguranjem izvoznih kredita uz pomoći država članica. Zbog aktualne pandemije bolesti COVID-19 i nakon što je sprovela javno savjetovanje o dostupnosti kratkoročnog osiguranja izvoznih kredita za izvoz u sve države koje se trenutno smatraju državama s tržišnim rizicima, Komisija je utvrdila da je kapacitet privatnog osiguranja za kratkoročne izvozne kredite nedovoljan i da je pokriće za tržišne rizike privremeno nedostupno.
40. U tom kontekstu Komisija smatra da su svi komercijalni i politički rizici povezani s izvozom u države navedene na popisu u Prilogu Komunikaciji Komisije o kratkoročnom osiguranju izvoznih kredita privremeno netržišni do 31. decembra 2020.³⁶

3.6. Pomoći za istraživanje i razvoj u području bolesti COVID-19

41. Uz postojeće mogućnosti na osnovu člana 107 stav 3 tačke (c) UFEU-a nužno je olakšati istraživanje i razvoj u području bolesti COVID-19 radi suočavanja s aktualnom zdravstvenom krizom.
42. Komisija će pomoći za projekte istraživanja i razvoja u području bolesti COVID-19 i drugim područjima bitnima za suzbijanje širenja virusa³⁷, uključujući projekte povezane s bolesti COVID-19 koji su dobili oznaku kvaliteta „pečat izvrsnosti“ u okviru instrumenta za MSP-ove programa Obzor 2020., smatrati kompatibilnim s unutrašnjim tržištem, ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

³¹ Kako je definirano u članku 2. točki 18. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora, SL L 187, 26.6.2014., str. 1.

³² Kao druga mogućnost, ako su primila potporu za sanaciju, nadoknadiла zajam ili okončala jemstvo u trenutku dodjele potpore u skladu s ovom Komunikacijom.

³³ Kao druga mogućnost, ako su primila potporu za restrukturiranje, više nisu podložna planu restrukturiranja u trenutku dodjele potpore u skladu s ovom Komunikacijom.

³⁴ Ako su isplate kupona kapitalizirane, to se mora uzeti u obzir pri određivanju tih gornjih granica, pod uvjetom da je takva kapitalizacija bila predviđena ili se mogla predviđati u vrijeme obavijesti o predmetnoj državnoj potpori. U taj izračun moraju se uključiti i sve druge mjere državne potpore dodijeljene u kontekstu pandemije COVID-a 19 u obliku podređenog duga, čak i izvan ove Komunikacije. Međutim, te gornje granice ne obuhvaćaju podređene dugove odobrene u skladu s odjeljkom 3.1. ove Komunikacije.

³⁵ Vidjeti tačku 6. ovog privremenog okvira.

³⁶ Komunikacija Komisije o izmjeni Priloga Komunikaciji Komisije državama članicama o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkciranju Europske unije na kratkoročno osiguranje izvoznih kredita, C(2020)2044 final od 27. ožujka 2020., SL C 101 od 28.3.2020., str. 1.

³⁷ Istraživanje u području bolesti COVID-19 i drugim područjima bitnima za suzbijanje širenja virusa uključuje istraživanje koje se odnosi na cjepivo, lijekove i terapijska sredstva, medicinske proizvode, bolničku i medicinsku opremu, dezinfekcijska sredstva te zaštitnu odjeću i opremu, kao i relevantne inovativne procese za učinkovitu proizvodnju potrebnih proizvoda.

- a. pomoć se dodjeljuje u obliku direktnih bespovratnih sredstava, povratnih avansa ili poreskih olakšica najkasnije 31. decembra 2020.;
- b. za projekte istraživanja i razvoja započete nakon 1. februara 2020. ili za projekte povezane s bolesti COVID-19 koji su dobili pečat izvrnosti smatra se da pomoć ima učinak podsticaja; za projekte započete prije 1. februara 2020. smatra se da podsticaja ima učinak podsticaja ako je potrebna za ubrzavanje projekta ili proširenje njegovog obima. U tim su slučajevima za pomoć prihvatljivi samo dodatni troškovi povezani s ubrzavanjem projekta ili proširenjem njegovog obima;
- c. prihvatljivi troškovi mogu se odnositi na sve troškove koji su potrebni za projekt istraživanja i razvoja tokom njegovog trajanja, uključujući, između ostalih, troškove lica, troškove za digitalnu i računalnu opremu, za alate za prikupljanje i obradu podataka, za usluge istraživanja i razvoja, za pretklinička i klinička ispitivanja (faze ispitivanja I.–IV.), za sticanje, potvrđivanje i zaštitu patenata i druge nematerijalne imovine i troškove dobijanja ocjena saglasan i/ili odobrenja potrebnih za stavljanje na tržiste novih i poboljšanih vakcina i ljekova, medicinskih proizvoda, bolničke i medicinske opreme, dezinfekcijskih sredstava i lične zaštitne opreme; ispitivanja faze IV. prihvatljiva su ako omogućavaju dalji naučni ili tehnološki napredak;
- d. intenzitet pomoći za svakog korisnika može iznositi 100 % prihvatljivih troškova za osnovno istraživanje i ne više od 80 % prihvatljivih troškova za industrijsko istraživanje i eksperimentalni razvoj³⁸;
- e. intenzitet podrške za industrijsko istraživanje i eksperimentalni razvoj može se povećati za 15 postotnih bodova ako dvije ili više država članica podstiče taj istraživački projekt ili ako se on sprovodi u prekograničnoj saradnji s istraživačkim organizacijama ili drugim preduzetnicima;
- f. pomoć u okviru ove mjere može se kombinovati sa podrškom iz drugih izvora za iste prihvatljive troškove ako kombinirana podrška ne prelazi gornje granice odredene u tačkama (d) i (e);
- g. korisnik pomoći obvezuje se na dodjelu neisključivih licenci trećim stranama u EGP-u na osnovu nediskriminirajućih tržišnih uslova;
- h. pomoć se ne može dodjeliti preduzetnicima koji su već bili u problemima (u smislu Uredbe o opštem zajedničkom izuzeću³⁹) na dan 31. decembra 2019.;
- h. (a) Odstupajući od prethodno navedenog, podrške se ne mogu dodjeliti mikropreduzećima ili malim preduzećima (u smislu Priloga I. Uredbi o opštem zajedničkom izuzeću) koja su već bila u problemima na dan 31. decembar 2019. ako se nad njima sprovodi cijelokupni stečajni postupak u skladu s nacionalnim pravom, a još nisu primila pomoć za sanaciju⁴⁰ ili pomoć za restrukturiranje⁴¹.

3.7. Pomoć za ulaganje u izgradnju ili nadogradnju infrastruktura za ispitivanje i za unaprjeđenje procesa sa laboratorijskog na proizvodni nivo

43. Uz postojeće mogućnosti na osnovu člana 107 stav 3 tačke (c) UFEU-a nužno je podstaći infrastrukture za ispitivanje i za unaprjeđenje procesa sa laboratorijskog na proizvodni nivo koje doprinose razvoju proizvoda bitnih za suzbijanje širenja bolesti COVID-19.
44. Komisija će stoga pomoći za ulaganje u izgradnju ili nadogradnju infrastruktura za ispitivanje i za unaprjeđenje procesa sa laboratorijskog na proizvodni nivo potrebnih za razvoj, ispitivanje i za unaprjeđenje procesa sa laboratorijskog na proizvodni nivo, do prve industrijske primjene prije masovne proizvodnje proizvoda bitnih za suzbijanje širenja bolesti COVID-19 navedenih u odjeljku 3.8. smatrati kompatibilnim s unutrašnjim tržištem ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
- a. pomoć se dodjeljuje za izgradnju ili nadogradnju infrastruktura za ispitivanje i za unaprjeđenje procesa sa laboratorijskog na proizvodni nivo potrebnih za razvoj, ispitivanje i unaprjeđenje procesa sa laboratorijskog na proizvodni nivo, do prve industrijske primjene prije masovne proizvodnje ljekova bitnih za suzbijanje širenja bolesti COVID-19 (uključujući vakcinu) i terapijskih sredstava, njihovih međuproizvoda, aktivnih farmaceutskih sastojaka i sirovina; medicinskih proizvoda, bolničke i medicinske opreme (uključujući respiratore, zaštitnu odjeću i opremu i dijagnostičke alate) i potrebnih sirovina; dezinfekcijskih sredstava, njihovih međuproizvoda i hemijskih sirovina potrebnih za njihovu proizvodnju; te alata za prikupljanje/obradu podataka;
 - b. pomoć se dodjeljuje u obliku direktnih bespovratnih sredstava, poreskih olakšica ili povratnih avansa najkasnije 31. decembra 2020.;
 - c. za projekte započete nakon 1. februara 2020. smatra se da pomoć ima učinak podsticaj; za projekte započete prije 1. februara 2020. smatra se da pomoć ima učinak podsticaja ako je potrebna za ubrzavanje projekta ili proširenje njegovog obima. U tim su slučajevima za pomoć prihvatljivi samo dodatni troškovi povezani s ubrzavanjem rada ili proširenjem obima;
 - d. projekt ulaganja zabršava se u roku od šest mjeseci od datuma dodjele pomoći. Smatra se da je projekt ulaganja završen kada ga kao takvog prihvate nacionalna tijela. U slučaju prekoračenja roka od šest mjeseci za svaki mjesec kašnjenja vraća se 25 % iznosa pomoći dodijeljene u obliku direktnih bespovratnih sredstava ili poreskih olakšica, osim ako je kašnjenje uzrokovano uslovima izvan kontrole korisnika pomoći. Ako se rok ispoštuje, pomoć u obliku povratnih avansa pretvaraju se u bespovratna sredstva; u suprotnom se povratni predujam vraća u jednakim godišnjim ratama u roku od pet godina od datuma dodjele pomoći;
 - e. prihvatljivi troškovi su troškovi ulaganja neophodni za uspostavljanje infrastrukture za ispitivanje i za unaprjeđenje procesa sa laboratorijskog na proizvodni nivo potrebnih za razvoj proizvoda iz tačke (a). Intenzitet pomoći ne prelazi 75 % prihvatljivih troškova;
 - f. najveći dopušteni intenzitet pomoći u obliku direktnih bespovratnih sredstava ili poreske olakšice može se povećati za dodatnih 15 postotnih bodova ako se ulaganje dovrši u roku od dva mjeseca od datuma dodjele pomoći ili datuma početka primjene poreske olakšice ili ako pomoć dolazi iz više država članica. Ako se pomoć dodjeljuje u obliku povratnog avansa i ulaganje se dovrši u roku od dva mjeseca ili ako pomoć dolazi iz više država članica, može se odobriti dodatnih 15 postotnih bodova;
 - g. pomoć u okviru ove mjere ne kombinuje se s drugim podrškama za ulaganje za iste prihvatljive troškove;

³⁸ Kako je definirano u članku 2. točkama 84., 85. i 86. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora, SL L 187, 26.6.2014., str. 1.

³⁹ Kako je definirano u članku 2. točki 18. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora, SL L 187, 26.6.2014., str. 1.

⁴⁰ Kao druga mogućnost, ako su primila potporu za sanaciju, nadoknadila zajam ili okončala jemstvo u trenutku dodjele potpore u skladu s ovom Komunikacijom.

⁴¹ Kao druga mogućnost, ako su primila potporu za restrukturiranje, više nisu podložna planu restrukturiranja u trenutku dodjele potpore u skladu s ovom Komunikacijom.

h. jemstvo za pokriće gubitaka može se odobriti uz direktna bespovratna sredstva, poresku olakšicu ili povratni predujam ili kao samostalna mjera pomoći. Jemstvo za pokriće gubitaka poduzetniku se izdaje u roku od mjesec dana od podnošenja zahtjeva; iznos gubitaka koji je potrebno nadoknadi utvrđuje se pet godina nakon dovršetka ulaganja. Iznos nadoknade izračunava se kao razlika između broja troškova ulaganja, razumne godišnje dobiti od 10 % troškova ulaganja tokom pet godina i operativnih troškova, s jedne strane, i broja iznosa primljenih direktnih bespovratnih sredstava, prihoda ostvarenih tokom petogodišnjeg razdoblja i konačne vrijednosti projekta, s druge strane;

i. cijena koja se naplaćuje za usluge koje pruža infrastruktura za ispitivanje i za unaprjeđenje procesa sa laboratorijskog na proizvodni nivo mora odgovarati tržišnoj cijeni;

j. pristup infrastrukturom za ispitivanje i za unaprjeđenje procesa sa laboratorijskog na proizvodni nivo otvoren je za više korisnika i omogućuje se na transparentnoj i nediskriminirajućoj osnovi. Preduzetnicima koji su finansirali najmanje 10 % troškova ulaganja može se odobriti povlašćeni pristup pod povoljnijim uslovima;

k. pomoć se ne može dodijeliti preduzetnicima koji su već bili u problemima (u smislu Uredbe o opštem zajedničkom izuzeću⁴²) na dan 31. decembra 2019.;

k. (a) Odstupajući od prethodno navedenog, pomoći se ne mogu dodijeliti mikropreduzećima ili malim preduzećima (u smislu Priloga I. Uredbi o opštem zajedničkom izuzeću) koja su već bila u problemima na dan 31. decembra 2019. ako se nad njima provodi cjelokupni stečajni postupak u skladu s nacionalnim pravom, a još nisu primila pomoć za sanaciju⁴³ ili pomoć za restrukturiranje⁴⁴.

3.8. Pomoć za ulaganje u proizvodnju proizvoda bitnih za suzbijanje širenja bolesti COVID-19

45. Uz postojeće mogućnosti na osnovu člana 107. stav 3. tačke (c) UFEU-a nužno je olakšati proizvodnju proizvoda bitnih za suzbijanje širenja bolesti COVID-19. To obuhvata: relevantne ljekove (uključujući vакcine) i terapijska sredstva, njihove međuproizvode, aktivne farmaceutske sastojke i sirovine; medicinske proizvode, bolničku i medicinsku opremu (uključujući respiratore, zaštitnu odjeću i opremu i dijagnostičke alate) i potrebne sirovine; dezinfekcijska sredstva, njihove međuproizvode i hemijske sirovine potrebne za njihovu proizvodnju; alate za prikupljanje/obradu podataka.

46. Komisija će pomoći za ulaganje u proizvodnju proizvoda bitnih za suzbijanje širenja bolesti COVID-19 smatrati kompatibilnim sa unutrašnjim tržištem ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

a. pomoć za ulaganje dodjeljuje se za proizvodnju proizvoda bitnih za suzbijanje širenja bolesti COVID-19, kao što su ljekovi (uključujući vакcine) i terapijska sredstva, njihovi međuproizvodi, aktivni farmaceutski sastojci i sirovine; medicinski proizvodi, bolnička i medicinska oprema (uključujući respiratore, zaštitnu odjeću i opremu i dijagnostičke alate) i potrebne sirovine; dezinfekcijska sredstva, njihovi međuproizvodi i hemijske sirovine potrebne za njihovu proizvodnju; alati za prikupljanje/obradu podataka;

b. pomoć se dodjeljuje u obliku direktnih bespovratnih sredstava, poreskih olakšica ili povratnih avansa najkasnije 31. decembra 2020.;

c. za projekte započete nakon 1. februara 2020. smatra se da pomoć ima učinak

podsticaja; za projekte započete prije 1. februara 2020. smatra se da pomoć ima učinak podsticaja ako je potrebna za ubrzavanje projekta ili proširenje njegova opsega. U tim su slučajevima za potporu prihvatljivi samo dodatni troškovi povezani s ubrzavanjem rada ili proširenjem obima;

d. projekt ulaganja završava se u roku od šest mjeseci od datuma dodjele pomoći. Smatra se da je projekt ulaganja završen kada ga kao takvog prihvate nacionalna tijela. U slučaju prekoračenja roka od šest mjeseci za svaki mjesec kašnjenja vraća se 25 % iznosa pomoći dodijeljene u obliku direktnih bespovratnih sredstava ili poreskih olakšica, osim ako je kašnjenje uzrokovan uslovima izvan kontrole korisnika pomoći. Ako se rok ispoštije, pomoć u obliku povratnih avansa pretvaraju se u bespovratna sredstva; u suprotnom se povratni predujam vraća u jednakim godišnjim ratama u roku od pet godina od datuma dodjele pomoći;

e. prihvatljivi troškovi odnose se na sve troškove ulaganja potrebne za proizvodnju proizvoda iz tačke (a) i na troškove eksperimentalnog rada novih proizvodnih postrojenja.

Intenzitet pomoći ne prelazi 80 % prihvatljivih troškova;

f. najveći dopušteni intenzitet pomoći u obliku direktnih bespovratnih sredstava ili poreske olakšice može se povećati za dodatnih 15 postotnih bodova ako se ulaganje dovrši u roku od dva mjeseca od datuma dodjele pomoći ili datuma početka primjene poreske olakšice ili ako pomoć dolazi iz više država članica. Ako se pomoć dodjeljuje u obliku povratnog predujma i ulaganje se završi u roku od dva mjeseca ili ako pomoć dolazi iz više država članica, može se odobriti dodatnih 15 postotnih bodova;

g. pomoć u okviru ove mjere ne kombinuje se drugim podrškama za ulaganje za iste prihvatljive troškove;

h. jemstvo za pokriće gubitaka može se odobriti uz direktna bespovratna sredstva, poresku olakšicu ili povratni predujam ili kao samostalna mjera podrške. Jemstvo za pokriće gubitaka preduzetniku se izdaje u roku od mjesec dana od podnošenja zahtjeva; iznos gubitaka koji je potrebno nadoknadi utvrđuje se pet godina nakon dovršetka ulaganja. Iznos nadoknade izračunava se kao razlika između zbroja troškova ulaganja, razumne godišnje dobiti od 10 % troškova ulaganja tokom pet godina i operativnih troškova, s jedne strane, i broja iznosa primljenih direktnih bespovratnih sredstava, prihoda ostvarenih tokom petogodišnjeg razdoblja i konačne vrijednosti projekta, s druge strane;

i. pomoć se ne može dodijeliti preduzetnicima koji su već bili u problemima (u smislu Uredbe o opštem zajedničkom izuzeću⁴⁵) na dan 31. decembra 2019.;

i. (a) Odstupajući od prethodno navedenog, pomoći se ne mogu dodijeliti mikropreduzećima ili malim preduzećima (u smislu Priloga I. Uredbi o opštem zajedničkom izuzeću) koja su već bila u problemima na dan 31. decembra 2019. ako se nad njima sprovođi cjelokupni stečajni postupak u skladu s nacionalnim pravom, a još nisu primila pomoć za sanaciju⁴⁶ ili pomoć za restrukturiranje⁴⁷.

⁴² Kako je definirano u članu 2. točki 18. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni člana 107. i 108. Ugovora, SL L 187, 26.6.2014., str. 1.

⁴³ Kao druga mogućnost, ako su primila potporu za sanaciju, nadoknadiла zajam ili okončala jemstvo u trenutku dodjele potpore u skladu s ovom Komunikacijom.

⁴⁴ Kao druga mogućnost, ako su primila potporu za restrukturiranje, više nisu podložna planu restrukturiranja u trenutku dodjele potpore u skladu s ovom Komunikacijom.

⁴⁵ Kako je definisano u članu 2. tački 18. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora, SL L 187, 26.6.2014., str. 1.

⁴⁶ Kao druga mogućnost, ako su primila potporu za sanaciju, nadoknadiла zajam ili okončala jemstvo u trenutku dodjele potpore u skladu s ovom Komunikacijom.

⁴⁷ Kao druga mogućnost, ako su primila potporu za restrukturiranje, više nisu podložna planu restrukturiranja u trenutku dodjele potpore u skladu s ovom Komunikacijom

3.9. Pomoć u obliku odlaganja plaćanja poreza i/ili doprinosa za socijalno osiguranje

47. Odlaganje plaćanja poreza i/ili doprinosa za socijalno osiguranje mogu biti korisno sredstvo za smanjenje ograničenja likvidnosti preduzetnika (uključujući samozaposlene) i očuvanje radnih mesta. Ako se takva odlaganja primjenjuju opšte i ne stavlaju u povoljniji položaj određene preduzetnike ili proizvodnju određene robe, nisu obuhvaćene područjem primjene člana 107 stav 1 UFEU-a. Ako su ograničene na npr. određene sektore, regije ili vrste preduzetnika, čine pomoć u smislu člana 107 stav 1 UFEU-a.⁴⁸

48. Komisija će smatrati kompatibilnim sa unutrašnjim tržištem na osnovu člana 107 stav 3 tačke (b) UFEU-a programe pomoći koji se sastoje od privremenog odlaganja plaćanja poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje koji se primjenjuju na preduzetnike (uključujući samozaposlene) koji su posebno pogodeni pandemijom bolesti COVID-19, na primjer preduzetnike u određenim sektorima i regijama ili preduzetnike određene veličine. To se odnosi i na mjere propisane za poreske obaveze i obaveze za socijalne doprinose kojima se korisnicima želi olakšati poslovanje u situaciji ograničene likvidnosti, kao što su obročna otplata odgođenih dospjelih poreskih obaveza, lakši pristup mjerama plaćanja poreskog duga i odobravanje odlaganja bez obračuna kamata, obustava naplate poreskog duga i brži povrat poreza. Pomoć se dodjeljuje prije 31. decembra 2020., a krajnji datum primjene odlaganje nije kasniji od 31. decembra 2022.

3.10. Pomoć u obliku subvencija za plate zaposlenih radi izbjegavanja otpuštanja tokom pandemije bolesti COVID-19

49. Radi očuvanja radnih mesta države članice mogu predvidjeti doprinos troškovima preduzetnika za plate, koji bi u protivnom zbog izbijanja pandemije COVID-a 19 bili primorani otpuštati zaposlene, ili dohotku samozaposlenih lica koji je ekvivalentan plati, za koje bi donošenje nacionalnih mjera kao odgovor na izbijanje pandemije

COVID-a 19 rezultiralo prekidom ili smanjenjem njihove poslovne aktivnosti. Ako se takvi programi pomoći primjenjuju na cijelu privredu, izvan su opsega Unijine kontrole državne podrške jer nisu selektivni. U suprotnome, smatra se da se takvim programima preduzetnicima daje selektivna prednost ako su ograničeni na određene sektore, regije ili vrste preduzetnika.

50. Ako takve mjere čine pomoć, Komisija će ih smatrati kompatibilnim sa unutrsnjim tržištem na osnovu člana 107 stav 3 tačke (b) UFEU-a ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- a. Cilj je pomoći izbjечiti otpuštanja tokom pandemije COVID-a 19 (i osigurati nastavak poslovne aktivnosti samozaposlenih lice);
- b. pomoć se dodjeljuje u obliku programa za preduzetnike u određenim sektorima i regijama ili preduzetnike određene veličine koji su posebno pogodeni pandemijom bolesti COVID-19;
- c. Subvencija za plate dodjeljuje se tokom razdoblja od najviše dvanaest mjeseci od podnošenja zahtjeva za pomoć, zaposlenicima koji bi u protivnom bili otpušteni zbog prekida ili smanjenja poslovnih aktivnosti uzrokovanog pandemijom COVID-a 19 (ili samozaposlenim licima na čije je poslovanje negativno uticala pandemija COVID-a 19) i pod uslovima da je zaposleni čija je plata subvencionisana u stalnom radnom odnosu tokom cijelog razdoblja subvencionisanja (ili pod uslovima održavanja odgovarajuće poslovne aktivnosti samozaposlene lice tokom cijelog razdoblja za koje se dodjeljuje pomoć);
- d. Mjesečna subvencija za plate ne smije biti veća od 80 % mjesečne bruto plate (koja uključuje doprinose poslodavca za socijalno osiguranje) lica čija se plata subvencionira (ili 80 % dohotka samozaposlene koji je ekvivalentan prosječnoj mjesecnoj plati). Osim toga, države članice mogu, posebno u korist nižih kategorija plata, obavijestiti o alternativnim metodama izračuna intenziteta pomoći, npr. na osnovu nacionalne prosječne plate ili minimalne plate, pod uslovom da je zadržana proporcionalnost pomoći;
- e. subvencija za plate može se kombinovati s drugim opšte dostupnim ili selektivnim mjerama pomoći zapošljavanju ako kombinovana pomoć ne rezultira prekomjernom nadoknadom troškova za plate dotičnih lica. Subvencije za plate mogu se dodatno kombinirati sa odlaganjem plaćanja poreza i odlaganjem plaćanja doprinosa za socijalno osiguranje.

51. Ako takav program obuhvata i zaposlene kreditnih ili finansijskih institucija, takva pomoć, s obzirom na njegov uglavnom socijalni cilj, nije namijenjena očuvanju ili obnovi održivosti, likvidnosti ili solventnosti tih institucija.⁴⁹ Komisija stoga smatra da takvu pomoć ne bi trebalo smatrati direktnom javnom finansijskom podrškom u skladu s članom 2 stav 1 definicijom br. 28. Direktive o oporavku i sanaciji banaka i članom 3 stav 1 definicijom br. 29. Uredbe o jedinstvenom sanacijskom mehanizmu i da je ne bi trebalo ocjenjivati u skladu s pravilima o državnim podrškama koja se primjenjuju na bankarski sektor.⁵⁰

3.11. Mjere dokapitalizacije

52. Ovim se privremenim okvirom utvrđuju kriterijumi u skladu sa pravilima EU-a o državnim podrškama na osnovu kojih države članice mogu preduzetnicima koji su u finansijskim problemima zbog pandemije COVID-a 19 pružiti javnu pomoć u obliku vlasničkih i/ili hibridnih instrumenata kapitala.⁵¹ Cilj joj je sprječiti da zbog poremećaja u privredi s tržišta nepotrebno nestanu preduzetnici čije je poslovanje prije pandemije COVID-a 19 bilo održivo. Iznosi kapitala za dokapitalizaciju zato ne smiju biti veći od minimuma potrebnog za osiguranje održivosti korisnika niti premašiti ono što je nužno za ponovno uspostavljanje strukture kapitala korisnika kakva je bila prije pandemije COVID-a 19. Veliki preduzetnici moraju izvještavati o načinu na koji se sredstvima primljene pomoći podupiru njihove aktivnosti u skladu s ciljevima EU-a i nacionalnim obvezama u pogledu zelene i digitalne tranzicije, uključujući EU-ov cilj klimatske neutralnosti do 2050.

53. Komisija takođe naglašava da bi pružanje nacionalne javne pomoći u obliku vlasničkih i/ili hibridnih instrumenata kapitala, u okviru programa ili u pojedinačnim slučajevima, trebalo uzeti u obzir samo ako se ne može pronaći drugo odgovarajuće rješenje. Nadalje, uslovi za izdavanje tih instrumenata trebali bi biti vrlo strogi jer se njima znatno narušava tržišno takmičenje među preduzetnicima. Na te se intervencije moraju primjenjivati jasno utvrđeni uslovi za ulazak države u predmetne preduzetnike, njihov izlazak iz vlasničkog

⁴⁸ Vidjeti i točku 118. Obavijesti Komisije o pojmu državne potpore iz člana 107. stav 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, C/2016/2946, SL C 262, 19.7.2016., str. 1–50.

⁴⁹ Vidjeti po analogiji Odluku Komisije SA.49554-CY – Ciparski program za loše kredite osigurane primarnim boravištem (Estia), uvodnu izjavu 73. i Odluku Komisije SA.53520-EL – Program zaštite primarnog boravišta, uvodnu izjavu 71.

⁵⁰ Vidjeti točku 6. ove Komunikacije.

⁵¹ Mogućnost dodjele potpore u obliku vlasničkih i/ili hibridnih instrumenata kapitala, ali za puno niže nominalne iznose, već postoji u skladu s uvjetima iz odjeljka 3.1. ove Komunikacije.

kapitala preduzetnika i isplaćivanje naknade te odredbe o upravljanju i odgovarajuće mjere za ograničavanje narušavanja tržišnog takmičenja. Zato Komisija napominje da će nacionalne mjere pomoći koje odgovaraju ciljevima politike EU-a u pogledu zelene i digitalne tranzicije privrede država članica omogućiti održiviji dugoročni rast i podstaknuti tranziciju prema EU-ovu cilju klimatske neutralnosti do 2050.

3.11.1. Primjenjivost

54.Sljedeći uslovi, koji nisu obuhvaćeni odjeljkom 3.1. ove Komunikacije, primjenjuju se na programe dokapitalizacije i pojedinačne mjere dokapitalizacije država članica za nefinansijske preduzetnike (pod zajedničkim nazivom „mjere dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19“) u skladu s ovom Komunikacijom. Primjenjuju se na njere dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19 namijenjene velikim preduzećima i MSP-ovima.⁵²

55.Sljedeći uslovi primjenjuju se i na podređene dužničke instrumente koji prelaze obje gornje granice utvrđene u odjeljku 3.3. tački 34 podtačkama i. i ii. ove Komunikacije.

56.Mjere dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19 ne smiju se odobravati nakon 30. juna 2021.

3.11.2. Uslovi prihvatljivosti i ulaska

57.Mjera dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19 mora ispunjavati sljedeće uslove:

- a. bez intervencije države korisnik bi prekinuo poslovanje ili bi se suočio s ozbiljnim problemima u održavanju poslovanja. Na takve probleme može lično upućivati pogoršanje odnos duga i kapitala korisnika ili slični pokazatelji;
- b. intervencija je od zajedničkog interesa. To može obuhvaćati izbjegavanje socijalnih problema i nefunkcionisanja tržišta zbog znatnog gubitka radnih mesta, izlaska inovativnog preduzeća, izlaska sistemski značajnog preduzeća, riziča od prekida pružanja važne usluge ili sličnih situacija koje je propisno obrazložila predmetna država članica;
- c. korisnik ne može pronaći finansiranje na tržištu po pristupačnim uslovima, a horizontalne mjere koje su na snazi u predmetnoj državi članici za pokrivanje potreba za likvidnošću nisu dovoljne da bi se osigurala njegova održivost; i
- d. korisnik nije preduzetnik koji je na dan 31. decembra 2019. već bio u problemima (u smislu Uredbe o opštem zajedničkom izuzeću⁵³);

d. (a) Odstupajući od prethodno navedenog, pomoć se ne mogu dodijeliti mikropreduzećima ili malim preduzećima (u smislu Priloga I. Uredbi o opštem zajedničkom izuzeću) koja su već bila u problemima na dan 31. decembra 2019. ako se nad njima sprovodi cjelokupni stečajni postupak u skladu s nacionalnim pravom, a još nisu primila pomoć za sanaciju⁵⁴ ili pomoć za restrukturiranje⁵⁵.

58.Mjere dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19 države članice odobravaju u okviru programa pomoći koji je odobrila Komisija, i to samo na osnovu pisanih zahtjeva za pomoć potencijalnih preduzetnika korisnika. Kad je riječ o pomoći koja se prijavljuje pojedinačno, države članice dostavljaju dokaz o takvom pisanim zahtjevima kao dio prijave pojedinačne mjere pomoći Komisiji.

59.Zahtjevi iz ovog odjeljka i odjeljaka 3.11.4., 3.11.5., 3.11.6. i 3.11.7. primjenjuju se na programe dokapitalizacije i pojedinačne mjere pomoći u kontekstu pandemije COVID-a 19. Komisija će pri odobravanju programa zatražiti zasebnu prijavu pojedinačne pomoći iznad iznosa od 250 milijuna EUR. U pogledu tih prijava Komisija će procijeniti jesu li postojeće finansiranje na tržištu ili horizontalne mjere za pokrivanje potreba za likvidnošću nedostatni da bi se zajamčila održivost korisnika; jesu li odabrani instrumenti dokapitalizacije i s njima povezani uslovi primjereni za rješavanje ozbiljnih problema korisnika; je li pomoć proporcionalna; i jesu li ispunjeni uslovi iz ovog odjeljka i odjeljaka 3.11.4., 3.11.5., 3.11.6. i 3.11.7.

3.11.3. Vrste mjera dokapitalizacije

60.Države članice u kontekstu pandemije COVID-a 19 mogu odobriti mjere dokapitalizacije primjenom dva različita tipa instrumenata dokapitalizacije:

- a. vlasnički instrumenti, a posebno izdanje novih redovnih ili povlašćenih dionica; i/ili
- b. instrumenti s vlasničkom komponentom (dalje u tekstu „hibridni instrumenti kapitala“)⁵⁶, posebno prava na sudjelovanje u dobiti, tih udjeli i konvertibilne osigurane ili neosigurane obveznice.

61.Država može intervenisati u obliku bilo kojeg navedenog instrumenta ili kombinacijom vlasničkih i hibridnih instrumenata kapitala. Države članice mogu odobriti plasman navedenih instrumenata i u kontekstu tržišne ponude, pod uslovima da svaka posledična državna intervencija kod korisnika ispunjava uslove iz ovog odjeljka 3.11. Komunikacije.

Država članica mora osigurati da odabrani instrumenti dokapitalizacije i s time povezani uslovi budu najprikladniji odgovor na potrebe korisnika za dokapitalizacijom te da pritom njihov učinak na narušavanje tržišnog takmičenja bude što manji.

3.11.4. Iznos dokapitalizacije

62.Kako bi se osigurala razmjernost pomoći, iznosi kapitala za dokapitalizaciju u kontekstu pandemije COVID-a 19 ne smiju biti veći od minimuma potrebnog za osiguranje održivosti korisnika niti premašiti ono što je nužno za ponovno uspostavljanje strukture kapitala korisnika kakva je bila prije pandemije COVID-a 19, odnosno stanja na dan 31. decembra 2019. Pri ocjeni razmjernosti pomoći uzimaju se u obzir državne pomoći koje su primljene ili planirane u kontekstu izbijanja pandemije COVID-a 19.

⁵² Kako je utvrđeno u tački 16. Komunikacije, obavlješčivanje o alternativnom pristupu i dalje je moguće u skladu s člankom 3. točkom (b) UFEU-a

⁵³ Kako je definirano u članku 2. tački 18. Uredbe Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora, SL L 187, 26.6.2014., str. 1.

⁵⁴ Kao druga mogućnost, ako su primila potporu za sanaciju, nadoknadiла zajam ili okončala jemstvo u trenutku dodjele potpore u skladu s ovom Komunikacijom

⁵⁵ Kao druga mogućnost, ako su primila potporu za restrukturiranje, više nisu podložna planu restrukturiranja u trenutku dodjele potpore u skladu s ovom Komunikacijom

⁵⁶ Hibridni instrumenti kapitala instrumenti su koji imaju obilježja dužničkih i vlasničkih instrumenata. Naknada za konvertibilne obveznice plaća se primjerice kao za obične obveznice sve do njihove konverzije u vlasnički instrument. Procjena ukupne naknade za hibridne instrumente kapitala stoga ovisi, s jedne strane, o iznosu naknade za dužnički instrument i, s druge strane, o uvjetima konverzije u vlasnički instrument.

3.11.5. Naknada i izlazak države

Opšta načela

63.Država prima odgovarajuću naknadu za ulaganje. Što je naknada bliža tržišnim uslovima, manje je potencijalno narušavanje tržišnog takmičenja prouzročeno državnom intervencijom.

64.Ulaganje u dokapitalizaciju u kontekstu pandemije COVID-a 19 trebalo bi se otkupiti kad se privreda stabilizira. Komisija smatra primjerenim dati korisniku dovoljno vremena za otkup ulaganja u dokapitalizaciju. Država članica mora uspostaviti mehanizam za postupno poticanje otkupa.

65.Naknada za mjeru dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19 trebala bi se povećati kako bi se uskladila s tržišnim cijenama te bi se na taj način pružio podsticaj korisnicima i ostalim dioničarima za otkup ulaganja u okviru državne mjere dokapitalizacije i smanjio rizik od narušavanja tržišnog takmičenja.

66.Iz toga slijedi da mjere dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19 trebaju obuhvaćati odgovarajuće podsticaj preduzećima da otkupe ulaganje u dokapitalizaciju i potraže alternativni kapital kad to omoguće uslovi na tržištu, i to na način da se od njih zahtijeva dovoljno visoka naknada za dokapitalizaciju.

67.Države članice umjesto metoda utvrđivanja naknade navedenih u nastavku mogu prijaviti programe ili pojedinačne mjere kod kojih se metoda utvrđivanja naknade prilagodava karakteristikama i nadređenosti instrumenta kapitala, pod uslovima da oni dovode do sličnog ishoda u pogledu podsticajnih učinaka na izlazak države i sličnog ukupnog učinka na naknadu državi.

Naknada za vlasničke instrumente

68.Državna dokapitalizacija ili istovjetna intervencija sprovodi se po cijeni koja ne prekoračuje prosječnu cijenu dionice korisnika tokom 15 dana prije podnošenja zahtjeva za dokapitalizaciju. Ako korisnik nije društvo uvršteno na burzu, procjenu njegove tržišne vrijednosti trebalo bi utvrditi posredstvom neovisnog stručnjaka ili drugim razmjerним sredstvima.

69.Svaka mjera dokapitalizacije uključuje mehanizam postupnog povećanja naknade državi kako bi se korisnika potaknulo na otkup državnih dokapitalizacija. To povećanje naknade može biti u obliku dodatnih dionica⁵⁷ dodijeljenih državi ili drugih mehanizama i trebalo bi odgovorati najmanje 10-postotnom povećanju naknade državi (za sudjelovanje koje proizlazi iz neotplaćene državne dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19) za svaki korak postupnog povećanja:

- a. Mehanizam postupnog povećanja aktivira se četiri godine nakon dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19 ako država nije prodala najmanje 40 % svojeg vlasničkog udjela koji proizlazi iz dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19.
- b. Mehanizam postupnog povećanja ponovno se aktivira šest godina nakon dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19 ako država nije u potpunosti prodala svoj vlasnički udio koji proizlazi iz dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19.⁵⁸

Ako korisnik nije društvo koje se nalazi na berzi, države članice mogu odlučiti provesti svaki od ta dva koraka jednu godinu kasnije, odnosno pet i sedam godina nakon dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19.

70.Komisija može prihvati alternativne mehanizme pod uslovom da oni rezultiraju sličnim ishodom u pogledu podsticajnog učinka na izlazak države i sličnim ukupnim učinkom na naknadu državi.

71.Korisnik bi u svakom trenutku trebao imati mogućnost otkupa vlasničkog udjela koji je država stekla. Kako bi se osiguralo da država primi odgovarajuću naknadu za ulaganje, otkupna cijena trebala bi odgovorati onome od sljedeća dva iznosa koji je viši: i. nominalno ulaganje države, uvećano za godišnje kamate za naknadu, koja je za 200 baznih bodova viša od navedenog iznosa u tabeli u nastavku⁵⁹; ili ii. tržišna cijena u trenutku otkupa.

72.Država takođe može u bilo kojem trenutku prodati svoj vlasnički udio po tržišnim cijenama kupcima koji nisu korisnik. Za takvu prodaju u načelu je potrebno otvoreno i nediskriminirajuće savjetovanje s potencijalnim kupcima ili prodaja na berzi. Država može postojećim dioničarima, tj. dioničarima koji su to bili prije dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19, dati pravo prvenstva za kupovinu po cijeni dobijenoj na osnovu javnog savjetovanja. Ako država proda svoj vlasnički udio po cijeni nižoj od najniže cijene utvrđene u tački 71, pravila upravljanja utvrđena u odjeljku 3.11.6. nastavljaju se primjenjivati najmanje četiri godine nakon odobrenja mjere dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19.

Naknada za hibridne instrumente kapitala

73.Pri utvrđivanju ukupne naknade za hibridne instrumente kapitala moraju se na odgovarajući način uzeti u obzir sljedeći elementi:

- a. obilježja odabranog instrumenta, uključujući njegov odnos podređenosti, rizik i sve načine plaćanja;
- b. uključene podsticaje za izlazak (kao što su klauzule o postupnom povećanju i otkupu); i
- c. odgovarajuću referentnu kamatnu stopu.

⁵⁷ Dodatne dionice mogu se, na primjer, dodijeliti izdavanjem konvertibilnih obveznica na datum dokapitalizacije, koje će se pretvoriti u vlasnički kapital na datum pokretanja mehanizma postupnog povećanja.

⁵⁸ Na primjer, ako povećanje ima oblik dodjele dodatnih dionica državi. Ako udio države u korisniku nakon dokapitalizacije iznosi 40 % i ako država ne proda svoj udio do zatraženog datuma, udio države trebao bi se povećati za najmanje $0,1 \times 40 \% = 4 \%$ i iznosi 44 % četiri godine nakon dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19 te 48 % šest godina nakon dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19, što podrazumijeva odgovarajuće smanjenje udjela drugih dioničara.

⁵⁹ Povećanje od 200 baznih bodova ne primjenjuje se u osmoj godini i razdoblju nakon toga.

74. Minimalna naknada za hibridne instrumente kapitala do njihove konverzije u vlasnički instrument mora biti najmanje jednaka osnovnoj stopi (jednogodišnji IBOR ili ekvivalentna vrijednost koju objavi Komisija⁶⁰), uvećanoj za premiju kako je utvrđeno u nastavku.

Naknada za hibridne instrumente kapitala: jednogodišnji IBOR +

Vrsta primaoca	Prva godina	Druga i treća godina	Četvrta i peta godina	Šesta i sedma godina	Osma godina i razdoblje nakon toga
MSP-ovi	225baznih bodova	325baznih bodova	450baznih bodova	600baznih bodova	800baznih bodova
Velika poduzeća	250baznih bodova	350baznih bodova	500baznih bodova	700baznih bodova	950baznih bodova

75. Konverzija hibridnih instrumenata kapitala u vlasnički kapital sprovodi se po cijeni koja je za pet ili više posto manja od teoretske cijene dionice bez prava u trenutku konverzije.

76. Nakon konverzije u vlasnički kapital mora se uključiti mehanizam postupnog povećanja naknade državi radi podsticaja korisnika na otkup državne dokapitalizacije. Ako je vlasnički kapital koji proizlazi iz državne intervencije u kontekstu pandemije COVID-a 19 i dalje u vlasništvu države dvije godine nakon konverzije u vlasnički kapital, država dobija dodatni udio u vlasništvu korisnika uz preostali udio koji proizlazi iz konverzije hibridnih instrumenata kapitala u kontekstu pandemije COVID-a 19 koju je sprovela država. Taj dodatni vlasnički udio iznosi najmanje 10 % preostalog udjela koji proizlazi iz konverzije hibridnih instrumenata kapitala u kontekstu pandemije COVID-a 19 od strane države. Komisija može prihvati alternativne mehanizme postupnog povećanja pod uslovom da imaju isti podsticajni učinak i sličan ukupni učinak na naknadu državi.

77. Države članice mogu odabratи metodu za utvrđivanje cijena koja uključuje dodatne klauzule o postupnom povećanju ili isplati. One bi trebale biti osmišljene na način da se potiče rano okončanje državne pomoći za dokapitalizaciju korisnika. Komisija može prihvati i alternativne metode za utvrđivanje cijena, pod uslovom da su naknade koje se njima utvrde više ili slične onima koje proizlaze iz prethodno navedenih metoda.

78. Budući da je priroda hibridnih instrumenata vrlo raznolika, Komisija ne pruža smjernice za sve vrste instrumenata. U svakom slučaju za hibridne instrumente poštujte se prethodno navedena načela, pri čemu naknada odražava rizik pojedinih instrumenata.

3.11.6. Upravljanje i sprečavanje neopravdanog narušavanja tržišnog takmičenja

79. Kako bi se spriječilo neopravdano narušavanje tržišnog takmičenja, korisnici ne smiju sprovoditi agresivno komercijalno širenje s pomoću sredstava državne pomoći ili preuzimanjem prekomjernih rizika. Primjenjuje se načelo da manji vlasnički udio države članice i veća naknada podrazumijevaju manju potrebu za zaštitnim mjerama.

80. Ako je korisnik mјere dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19 u vrijednosti većoj od 250 milijuna EUR preduzetnik sa značajnom tržišnom snagom na najmanje jednom od relevantnih tržišta na kojima djeluje, države članice moraju predložiti dodatne mјere za očuvanje učinkovitog tržišnog natjecanja na tim tržištima. Države članice posebno mogu predložiti strukturne obvezе i obaveze praćenja poslovanja predviđene u obavještenju Komisije o korektivnim mjerama prihvatljivim u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 139/2004 i Uredbom Komisije (EZ) br. 802/2004.

81. Korisnicima mјera za dokapitalizaciju u kontekstu pandemije COVID-a 19 zabranjeno je to oglašavati u komercijalne svrhe.

82. Sve dok nije otplaćeno najmanje 75 % mјera dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19, korisnicima koji nisu MSP-ovi onemoguće će sticanje više od 10 % udjela u konkurentima ili drugim subjektima iz iste vrste poslovanja, uključujući poslovanje s početka i kraja proizvodnog lanca.

83. U izuzetnim okolnostima i ne dovodeći u pitanje kontrolu koncentracija, ti korisnici mogu stići više od 10 % udjela u subjektima s početka ili kraja proizvodnog lanca u svom području djelovanja, ali samo u slučaju da je sticanje potrebno kako bi se osigurala održivost korisnika. Komisija može odobriti sticanje ako je ono potrebno za očuvanje održivosti korisnika. Sticanje se ne može sprovesti prije nego što Komisija doneše odluku o tom pitanju.

84. Državne pomoći ne koriste se za unakrsno subvencioniranje privrednih djelatnosti integriranih preduzeća koja su već bila u ekonomskim problemima na dan 31. decembra 2019. U integriranim trgovačkim društvima uvodi se jasno razdvajanje računa kako bi se osiguralo da mјere dokapitalizacije ne koriste tim djelatnostima.

85. Sve dok mјere dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19 nisu u potpunosti otplaćene, korisnici ne mogu izvršavati isplate dividendi i neobvezne isplate kupona niti otkupljivati dionice, osim u odnosu na državu.

86. Sve dok nije otpotporno najmanje 75 % mјera dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19, naknada svakom članu korisnikove uprave ne smije biti veća od fiksнog dijela njegove naknade na dan 31. decembra 2019. Za lica koje postanu članovi uprave tokom ili nakon dokapitalizacije kao ograničenje primjenjuje se fiksna naknada za članove uprave s istom odnosom odgovornosti na dan 31. decembra 2019. Ni u kakvim okolnostima ne isplaćuju se bonusi ni druge varijabilne ili usporedive naknade.

87. Ako je država postojeći dioničar, tj. ako je to bila prije dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19, i:

- a. država ulaže novi vlasnički kapital pod istim uslovima kao i privatni ulagači i razmjerno svojem postojećem vlasničkom udjelu (ili manje), i
- b. sudjelovanje privatnog sektora je znatno (u načelu najmanje 30 % novog uloženog kapitala), i
- c. nova državna dokapitalizacija čini državnu pomoć u kontekstu njenih posebnih okolnosti, npr. zbog druge mјere u korist društva, nije potrebno nametati posebne uslove u pogledu izlaska države i primjenjuje se sljedeće:
 - i.tačke 68 i 69. ne primjenjuju se na takvu mjeru dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19;

⁶⁰ Osnovne stope izračunane u skladu s Komunikacijom Komisije o reviziji metode za utvrđivanje referentnih kamatnih i diskontnih stopa (SL C 14, 19.1.2008., str. 6.) i objavljene na internetskim stranicama Glavne uprave za tržišno natjecanje na https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

- ii. odstupajući od tačaka 82, 83. i 86., zabrana sticanja i ograničenje naknada za upravu ograničeni su na tri godine;
- iii. odstupajući od tačke 85., ukida se zabrana isplate dividendi za vlasnike novih dionica. Za postojeće dionice ukida se zabrana isplate dividendi, pod uslovom da se udio svih vlasnika tih postojećih dionica u društvu razrijedi na ispod 10 %. Ako se udio svih vlasnika postojećih dionica u društvu ne razrijedi na ispod 10 %, zabrana isplate dividendi primjenjuje se na postojeće dioničare u razdoblju od tri godine. U svakom slučaju, naknada u kontekstu pandemije COVID-a 19 za hibridne instrumente kapitala i podređene dužničke instrumente koje drži država isplaćuje se prije isplate dividendi dioničarima u određenoj godini;
- iv. zahtjevi iz odjeljka 3.11.7. ne primjenjuju se, osim za obveze izvještavanja iz tačke

93. koje se primjenjuju u razdoblju od tri godine; i

- v. svi ostali uslovi utvrđeni u odjeljku 3.11. primjenjuju se mutatis mutandis.

88. Ako država ulaže vlasnički kapital u društvo u kojem nije postojeći dioničar (tj. ako to nije bila prije mjere dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19), i

- a. ulaze novi vlasnički kapital pod istim uslovima kao i privatni ulagači, i
- b. sudjelovanje privatnog sektora je znatno (u načelu najmanje 30 % novog uloženog kapitala), i
- c. ako državna dokapitalizacija čini državnu pomoć u kontekstu njenih posebnih okolnosti, npr. zbog druge mjere u korist društva, primjenjuje se sljedeće:
 - i. odstupajući od tačke 85., zabrana isplate dividendi ukida se za sve vlasnike novih dionica. Za postojeće dionice ukida se zabrana isplate dividendi, pod uslovom da se udio svih vlasnika tih postojećih dionica u društvu razrijedi na ispod 10 %. U svakom slučaju, naknada u kontekstu pandemije COVID-a 19 za hibridne instrumente kapitala i podređene dužničke instrumente koje drži država isplaćuje se prije isplate dividendi dioničarima u određenoj godini; i
 - ii. svi ostali uslovi utvrđeni u odjeljku 3.11. primjenjuju se mutatis mutandis.

3.11.7. Strategija izlaska države iz sudjelovanja koje proizlazi iz dokapitalizacije i obaveze izvještavanja

89. Korisnici koji nisu MSP-ovi, a primili su dokapitalizaciju u kontekstu pandemije COVID-a 19 u iznosu od više od 25 % vlasničkog kapitala u trenutku intervencije moraju dokazati postojanje vjerodostojne strategije izlaska države članice iz sudjelovanja, osim ako se državna intervencija smanji ispod nivoa od 25 % vlasničkog kapitala u roku od 12 mjeseci od datuma dodjele pomoći⁶¹.

90. Strategijom izlaska utvrđuje se:

- a. plan korisnika za nastavak djelatnosti i korištenje sredstava koja je uložila država, uključujući raspored plaćanja naknade i otkupa državnog ulaganja (zajedno „raspored otplate”); i
- b. mјere koje će korisnik i država preduzeti kako bi se pridržavali rasporeda otplate.

91. Strategiju izlaska trebalo bi pripremiti i dostaviti državi članici u roku od 12 mjeseci nakon dodjele pomoći, a država članica mora je odobriti.

92. Osim obaveze utvrđene u tačkama od 89. do 91., korisnici moraju izvjestiti državu članicu o napretku u sprovođenju rasporeda otplate i usklađenosti s uslovima iz odjeljka

3.11.6. u roku od 12 mjeseci od objavlјivanja rasporeda, a nakon toga periodično svakih 12 mjeseci.

93. Sve dok se u potpunosti ne otplate mјere dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19, korisnici dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19, koji nisu MSP-ovi, objavljaju informacije o korištenju primljene pomoći u roku od 12 mjeseci od datuma dodjele pomoći, a nakon toga periodično svakih 12 mjeseci. To bi posebno trebalo uključivati informacije o načinu na koji se sredstvima primljene pomoći podržavaju njihove aktivnosti u skladu s ciljevima EU-a i nacionalnim obvezama u pogledu zelene i digitalne tranzicije, uključujući cilj klimatske neutralnosti EU-a do 2050.

94. Država članica trebala bi svake godine da izvještava Komisiju o sprovođenju rasporeda otplate i ispunjavanju uslova iz odjeljka 3.11.6. Ako je korisnik primio dokapitalizaciju u kontekstu pandemije COVID-a 19 u iznosu većem od 250 milijuna EUR, izvještavanje uključuje informacije o ispunjavanju uslova iz tačke 62.

95. Ako šest godina nakon dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19 intervencija države nije smanjena na odnos ispod 15 % vlasničkog kapitala korisnika, Komisiji se mora dostaviti na odobrenje plan restrukturiranja u skladu sa Smjernicama o državnim pomoći za sanaciju i restrukturiranje. Komisija će procijeniti osiguravaju li mјere predviđene u planu restrukturiranja održivost korisnika, među ostalim s obzirom na obveze na osnovu ciljeva EU-a i nacionalne obveze u pogledu zelene i digitalne tranzicije te izlazak države, a da pritom ne utječu negativno na trgovinu u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu. Ako korisnik nije društvo koje se nalazi na berzi ili je riječ o MSP-u, država može odlučiti dostaviti plan restrukturiranja samo ako intervencija države nije smanjena ispod nivoa od 15 % vlasničkog kapitala sedam godina nakon dokapitalizacije u kontekstu pandemije COVID-a 19.

4. PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE

96. Uz izuzetak podrške dodijeljene u skladu s odjeljcima 3.9., 3.10. i 3.11. države članice dužne su relevantne informacije o svakoj pojedinačnoj pomoći većoj od 100 000 EUR⁶² dodijeljenoj u skladu s ovom Komunikacijom te pomoći većoj od 10 000 EUR⁶³ u

⁶¹ Za potrebe ovog pododjeljka 3.11.7. hibridni instrumenti koje je odobrila država trebali bi se smatrati vlasničkim kapitalom.

⁶² Riječ je o informacijama propisanima u Prilogu III. Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. 2014. i Prilogu III. Uredbi Komisije (EU) br. 702/2014. Za povratne avanse, jemstva, zajam, podređene zajam i druge oblike potpore nominalna vrijednost temeljnog instrumenta navodi se po korisniku. Za porezne olakšice i povoljnije uslovi plaćanja iznos potpore za pojedinačnu potporu može se navesti u rasponima.

⁶³ Stranica za javno pretraživanje baze podataka „Transparentnost državnih pomoći“ omogućava pristup relevantnim podacima koje su države članice dostavile u skladu s europskim zahtjevima transparentnosti za državne potpore i dostupna je na <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=hr>.

sektorima poljoprivrede i ribarstva objaviti na internet stranicama o državnim podrškama ili s pomoću IT alata Komisije⁶⁴ u roku od 12 mjeseci od trenutka dodjele. Države članice dužne su objaviti relevantne informacije⁶⁵ o svakoj pojedinačnoj dokapitalizaciji odobrenoj u skladu s odjeljkom 3.11. na internet stranicama o državnim podrškama ili upotreboru IT alata Komisije u roku od 3 mjeseca od trenutka dokapitalizacije. Nominalna vrijednost dokapitalizacije navodi se po korisniku.

97. Države članice dužne su Komisiji dostavljati godišnje izvještaje⁶⁶.

98. Države članice dužne su do 31. decembra 2020. Komisiji dostaviti popis mjera uvedenih na osnovu programa odobrenih na osnovu ove Komunikacije.

99. Države članice moraju osigurati vođenje detaljne evidencije o dodjeli pomoći predviđenih ovom Komunikacijom. Takve se evidencije, koje moraju sadržavati sve informacije potrebne kako bi se utvrdilo da su ispunjeni potrebiti uslovi, moraju čuvati 10 godina nakon dodjele potpore i na zahtjev dostaviti Komisiji.

100. Komisija može zatražiti dodatne informacije o dodijeljenim podrškama kako bi provjerila jesu li se poštovali uslovi utvrđeni u odluci Komisije kojom je odobrila pomoć.

5. ZAVRŠNE ODREDBE

101. Komisija ovu Komunikaciju primjenjuje od 19. marta 2020. imajući u vidu ekomske posljedice izbijanja COVID-a 19, zbog kojih je bilo nužno djelovati bez odlaganja. Aktualne vanredne okolnosti opravdani su razlog za ovu Komunikaciju, koja se neće primjenjivati nakon 31. decembra 2020., osim odjeljka 3.11., koji će se primjenjivati do 1. jula 2021. Komisija ovu Komunikaciju može preispitati prije 31. decembra 2020. uzimajući u obzir važna razmatranja o politici tržišnog takmičenja ili privredi. Ako bude potrebno, Komisija može dodatno objasniti svoj pristup određenim pitanjima.

102. Komisija će odredbe ove Komunikacije primjenjivati na sve relevantne prijavljene mjere počevši od 19. marta 2020., čak i ako su joj mjere odgovarale prije tog datuma.

103. U skladu sa obavještenjem Komisije o utvrđivanju pravila koja se primjenjuju na ocjenu nezakonite državne pomoći⁶⁷ Komisija na neprijavljene pomoći primjenjuje sljedeće odredbe:

a. ovu Komunikaciju, ako je pomoć dodijeljena nakon 1. februara 2020.;

b. pravila koja su bili primjenjiva u trenutku dodjele pomoći, u svim drugim slučajevima.

104. Komisija u bliskoj saradnji sa dotičnim državama članicama osigurava brzo donošenje odluka nakon jasnog i potpunog prijavljivanja mjera obuhvaćenih ovom Komunikacijom. Države članice trebale bi obavijestiti Komisiju o svojim namjerama i što je moguće prije i detaljnije prijaviti planove uvodenja takvih mjera. Komisija će državama članicama pružiti smjernice i pomoći u tom procesu.⁶⁸

Član 2

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01-14651/2

Podgorica, 4. septembra 2020. godine

Ministar,
Darko Radunović, s.r.

⁶⁴ Riječ je o informacijama propisanima u Prilogu III. Uredbi Komisije (EU) br. 702/2014 i Prilogu III. Uredbi Komisije (EU) br. 1388/2014 od 16. prosinca 2014. Za povratne avanse, jemstvo, zajam, podređene zajam i druge oblike potpore nominalna vrijednost temeljnog instrumenta navodi se po korisniku. Za porezne olakšice i povoljnije uslovi plaćanja iznos potpore za pojedinačnu potporu može se navesti u rasponima.

⁶⁵ Riječ je o informacijama propisanima u Prilogu III. Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. 2014., Prilogu III. Uredbi Komisije (EU) br. 702/2014 i Prilogu III. Uredbi Komisije (EU) br. 1388/2014 od 2014.

⁶⁶ SL L 140, 30.4.2004., str. 1–134.

⁶⁷ SL C 119, 22.5.2002., str. 22.

1271.

Na osnovu člana 19 stav 5 Zakona o zaštiti konkurenčije ("Službeni list CG", br. 44/12 i 13/18) Ministarstvo finansija donijelo je

PRAVILNIK O NAČINU PODNOŠENJA I SADRŽAJU GODIŠNjEG IZVJEŠTAJA O DODIJELjENOJ DRŽAVNOJ POMOĆI

Član 1

Godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći sadrži podatke i dostavlja se na način propisan ovim pravilnikom.

Član 2

Godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći sadrži:

- 1) uvodni dio sa metodologijom i principima izrade;
- 2) pregled ukupnog iznosa dodijeljene državne pomoći;
- 3) analizu ukupne dodijeljene državne pomoći;
- 4) pregled državne pomoći prema namjeni;
- 5) pregled državne pomoći prema vrstama;
- 6) podatake dobijene od davalaca državne pomoći;
- 7) podatke o kategorijama državne pomoći:
 - a) horizontalna državna pomoć (istraživanje i razvoj; zaštita životne sredine; mala i srednja privredna društva; zapošljavanje; usavršavanje-obuka; spašavanje i restrukturiranje; i ostale namjene);
 - b) pojedinim privrednim granama (sektorima) (čelik; brodogradnja; saobraćaj; ugalj; i ostali sektori, bez poljoprivrede i ribarstva); i
 - 8) podatke o instrumentu dodjele državne pomoći (donacije, subvencije kamate, otpis duga i druge pomoći u skladu sa zakonom; poreske olakšice i socijalna davanja otpis, odlaganje plaćanja poreza i doprinosa; učešće u udjelu u kapitalu, uključujući konverziju duga u akcijski kapital; zajmovi sa kamatnim stopama nižim od kamatne stope na finansijskom tržištu i zajmovi privrednim društvima u poteškoćama; i druge mjere); i
 - 9) analitički prikaz državne pomoći dodijeljene u prethodnoj godini, sa revidiranim podacima za dvije godine, koje prethode izvještajnoj godini.

U izvještaj iz stava 1 ovog člana ne unose se podaci o pomoći:

- 1) dodijeljenoj domaćinstvima, licima sa invaliditetom, za infrastrukturne projekte (ako je pristup infrastrukturni obezbijeđen za sve potencijalne korisnike pod jednakim uslovima);
- 2) koja ima karakter opštih mjera i dostupna je svim subjektima pod istim uslovima (kvote, javne nabavke, tehnički standardi, opšte mjere poreske politike), i
- 3) dodijeljenoj za potrebe odbrane.

Godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći se dostavlja u štampanoj i elektronskoj formi.

Član 3

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o sadržaju godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći ("Službeni list CG", br. 31/10, 22/12 i 50/12).

Član 4

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01 - 14611/2
Podgorica, 4. septembra 2020. godine

Ministar,
Darko Radunović, s.r.

1272.

Na osnovu člana 11 stav 6 Zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja ("Službeni list RCG", broj 28/06 i "Službeni list CG", br. 28/11 i 48/15), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja donijelo je

P R A V I L N I K O DOPUNI PRAVILNIKA O NAČINU RUKOVANJA UZORKOM, VOĐENJA EVIDENCIJE UZORAKA, ČUVANJA I DOSTAVLJANJA PODATAKA O IZVRŠENIM ANALIZAMA*

Član 1

U Pravilniku o načinu rukovanja uzorkom, vođenja evidencije uzoraka, čuvanja i dostavljanja podataka o izvršenim analizama ("Službeni list CG", broj 10/20), u članu 7 poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi:

„Ovlašćene laboratorije u Crnoj Gori, laboratorije ili ustanove iz druge države ovlašćene od strane nadležnog organa za zdravstvenu zaštitu bilja te države i referentne laboratorije u državama članicama Evropske unije, za štetne organizme bilja: insekte i grinje, bakterije, gljive i oomicete, virusi, viroide i fitoplazme date su u Prilogu 1 koji čini sastavni dio ovog pravilnika.”

Član 2

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavlјivanja u "Službenom listu Crne Gore".

* U ovaj pravilnik prenešena je Implementaciona Uredba Komisije (EU) 2019/530 od 27. marta 2019. o imenovanju referentnih laboratorija Evropske unije za štetne organizme bilja za insekte i grinje, nematode, bakterije, gljive i oomicete, virusе, viroide i fitoplazme /Commission Implementing Regulation (EU) 2019/530 of 27 March 2019 designating European Union reference laboratories for pests of plants on insects and mites, nematodes, bacteria, fungi and oomycetes, viruses, viroids, and phytoplasmas.

Broj: 05-307/20-11254/4
Podgorica, 22. septembra 2020. godine

Ministar,
mr Milutin Simović, s.r.

PRILOG 1

DIO A Ovlašćene laboratorije u Crnoj Gori

<p style="text-align: center;">Univerzitet Crne Gore Biotehnički fakultet Ul. Mihaila Lalića br. 1, 81000 Podgorica FITOSANITARNA LABORATORIJA Odgovorno lice: Prof. dr Božidraka Marković</p>		
1.	<p>ENTOMOLOŠKA LABORATORIJA Adresa: Ul. Mihaila Lalića br. 1, 81000 Podgorica Telefon: +382 20 268 437 Faks: +382 20 268 432 Mail: btf@ucg.ac.me Adresa: https://www.ucg.ac.me/btf</p> <p>NEMATOLOŠKA LABORATORIJA Adresa: Ul. Mihaila Lalića br. 1, 81000 Podgorica Telefon: +382 20 268 437 Faks: +382 20 268 432 Mail: btf@ucg.ac.me Adresa: https://www.ucg.ac.me/btf</p> <p>VIRUSOLOŠKA LABORATORIJA Adresa: Ul. Mihaila Lalića br. 1, 81000 Podgorica Telefon: +382 20 268 437 Faks: +382 20 268 432 Mail: btf@ucg.ac.me Adresa: https://www.ucg.ac.me/btf</p> <p>FITOPATOLOŠKA LABORATORIJA (MIKOLOGIJA, BAKTERIOLOGIJA) Adresa: Ul. Mihaila Lalića br. 1, 81000 Podgorica Telefon: +382 20 268 437 Faks: +382 20 268 432 Mail: btf@ucg.ac.me Adresa: https://www.ucg.ac.me/btf</p>	<p>Odgovorno lice: Prof. dr Snježana Hrnčić</p> <p>Odgovorno lice: Prof. dr Sanja Radonjić</p> <p>Odgovorno lice: dr Igor Pajović</p> <p>Odgovorno lice: dr Jelena Zindović</p> <p>Odgovorno lice: Prof. dr Nedeljko Latinović</p> <p>Odgovorno lice za šumsko bilje: dr Jelena Lazarević</p> <p>Odgovorno lice: dr Tatjana Perović</p>

DIO B

Laboratorije ili ustanove iz druge države, ovlašćene od strane nadležnog organa za zdravstvenu zaštitu bilja te države

1.	LABORATORIJA ZA BAKTERIOLOGIJU, LABORATORIJA ZA MIKOLOGIJU, LABORATORIJA ZA NEMATOLOGIJU, LABORATORIJA ZA VIROLOGIJU, LABORATORIJA ZA ZOOLOGIJU I ODSJEK ZA MOLEKULARNU BIOLOGIJU Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu Centar za zaštitu bilja Gorice 68b, 10000 Zagreb, Hrvatska www.hapih.hr	Kontakt: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu Centar za zaštitu bilja Gorice 68b, 10000 Zagreb T: +385 1 2311 640 F: +385 1 2447 799 E: czb@hapih.hr
2.	LABORATORIJSKA ISPITIVANJA – VIRUSI, BAKTERIJE, GLJIVE I NEMATODE Poljoprivredni fakultet, Zemun Republika Srbija	Poljoprivredni fakultet Univerzitet u Beogradu Nemanjina 6, 11080 Beograd – Zemun Republika Srbija
3.	FITOPATOLOŠKA LABORATORIJSKA ISPITIVANJA – GLJIVE Poljoprivredni fakultet, Novi Sad Republika Srbija	Poljoprivredni fakultet Univerzitet u Novom Sadu Trg Dositeja Obradovića 8, 21100 Novi Sad Republika Srbija
4.	FITOPATOLOŠKA LABORATORIJSKA ISPITIVANJA – BAKTERIJE, GLJIVE I FITOPLAZME Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Zemun Republika Srbija	Institut za pesticide i zaštitu životne sredine Banatska 31b 11080 Beograd-Zemun, Republika Srbija Tel/Faks: +381 11 3076 133; +381 11 3076 136;
5.	LABORATORIJSKA ISPITIVANJA – INSEKTI I NEMATODE Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu IZBIS, Beograd Republika Srbija	Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu IZBIS Adresa: Teodora Dražera 9, 11040 Beograd, Republika Srbija Fax: +381 266 98 60; Tel: +381 11 266 00 49; +381 11 266 00 79; +381 11 266 36 72;
6.	FITOSANITARNA LABORATORIJA Direkcija za nacionalne referentne laboratorije, Beograd	Adresa: Batajnički drum 7, deo br. 10, 11186 Beograd, Republika Srbija Fax: +381 11 377 20 25 Tel: +381 11 377 20 70
7.	LABORATORIJA ZA ZAŠТИTU BILJA: GLJIVE, VIRUSI, NEMATODE Poljoprivredni institut, Banja Luka	Adresa: Knjaza Miloša 17 78000 Banja Luka Republika Srpska, Bosna i Hercegovina Tel: +387 51 303-112 +387 51 313-287 Fax: +387 51 312-792
8.	Državna fitosanitarna laboratorijska Skoplje, Sjeverna Makedonija Државната фитосанитарна лабораторија	Државна Фитосанитарна лабораторија Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство на СМ Александар Македонски бб 1000 Скопје Контакт: Тел +389 02 3290638 Факс +389 02 3290843 Поштански број: 1130 П. фах: 18 info@mzsv.gov.mk

DIO C
Referentne laboratorije EU za štetne organizme bilja*

Referentne laboratorije za insekte i grinje		
1.	<i>French Agency for Food, Environmental and Occupational Health and Safety – ANSES, Plant Health Laboratory, Entomology and Invasive Plants Unit</i> Francuska agencija za hranu, životnu sredinu i zdravlje i bezbjednost na radu Labortorija za zdravlje bilja, jedinica za entomologiju i invanzivne biljke	Adresa: 755 avenue du campus Agropolis, CS 30016, 34988 Montferrier-sur-Lez cedex, Francuska
2.	<i>Austrian Agency for Health and Food Safety – AGES, Institute for Sustainable Plant Production</i> Austrijska agencija za zdravlje i bezbjednost hrane, Institut za održivu biljnu proizvodnju	Adresa: Spargelfeldstraße 191, 1220 Beč, Austrija
Referentne laboratorije za nematode		
3.	<i>French Agency for Food, Environmental and Occupational Health and Safety – ANSES, Plant Health Laboratory, Nematology Unit</i> Francuska agencija za hranu, životnu sredinu i zdravlje i bezbjednost na radu, Labortorija za zdravlje bilja, jedinica za nematologiju	Adresa: Domaine de la Motte au Vicomte – BP 35327, 35653 Le Rheu, Francuska
4.	<i>Flanders Research Institute for Agriculture, Fisheries and Food – ILVO, Plant Sciences, Nematology group</i> Flandrijski istraživački institut za poljoprivredu, ribarstvo i hranu, Biljne nauke, grupa Nematologija	Adresa: Burg. Van Gansberghelaan 96, 9820 Merelbeke, Belgija
Referentne laboratorije za bakterije		
5.	<i>Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority – National Reference Centre Plant Health – NVWA – NRC, Bacteriology group</i> Holandsko tijelo za bezbjednost hrane i potrošačkih proizvoda, Nacionalni referentni centar za zdravlje bilja, Grupa bakteriologija	adresa: Geertjesweg, 15, 6706 EA Wageningen, Holandija
6.	<i>Flanders Research Institute for Agriculture, Fisheries and Food – ILVO, Plant Sciences, Bacteriology group</i> Flandrijski istraživački institut za poljoprivredu, ribarstvo i hranu, Biljne nauke, grupa bakteriologija	Adresa: Burg. Van Gansberghelaan 96, 9820 Merelbeke, Belgija
7.	<i>Research Centre for Plant Protection and Certification – CREA – DC (DIALAB), Laboratory of Phytopathology, Bacteriology group</i> Istraživački centar za zaštitu bilja i certifikaciju, Laboratorija za fitopatologiju, grupa Bakteriologija	Adresa: via Carlo Giuseppe Bertero 22, 00156 Rim, Italija
8.	<i>National Institute of Biology – NIB, Department of Biotechnology and Systems Biology, Bacteriology and Metrology Unit, Laboratory for diagnostics of bacteria</i> Nacionalni institut za biologiju, Odsjek za biotehnologiju i sistemsku biologiju, jedinica za bakteriologiju i metrologiju, Laboratorija za dijagnostiku bakterija	Adresa: Večna pot 111, Ljubljana, Slovenija.
Referentna laboratorija za gljive i oomicete		
9.	<i>The French Agency for Food, Environmental and Occupational Health and Safety - ANSES, Plant Health Laboratory, Mycology Unit</i> Referentna laboratorije za gljive i oomicete kao štetne organizme bilja, je Francuska agencija za hranu, životnu sredinu i zdravlje i bezbjednost na radu, Labortorija za zdravlje bilja, jedinica za Mikologiju	Adresa: Domaine de Pixérécourt, CS 400009, 54220 Malzéville, France
Referentne laboratorije za virusе, viroide i fitoplazme		
10.	<i>The Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority, National Reference Centre Plant Health - NVWA-NRC, Virology group</i> Holandsko tijelo za bezbjednost hrane i potrošačkih proizvoda, Nacionalni referentni centar za zdravlje bilja, grupa Virusologija	Adresa: Geertjesweg, 15, 6706 EA Wageningen, The Netherlands
11.	<i>The Research Centre for Plant Protection and Certification (CREA-DC (DIALAB), Laboratory of Phytopathology, Virology group</i> Istraživački centar za zaštitu bilja i sertifikaciju, Laboratorija za fitopatologiju, grupa Virusologija	Adresa: via Carlo Giuseppe Bertero 22, 00156 Roma, Italy
12.	<i>National Institute of Biology (NIB, Department of Biotechnology and Systems Biology, Microbiology Unit, Laboratory for diagnostics of viruses, viroids and phytoplasmas</i> Nacionalni institut za biologiju, Odsjek za biotehnologiju i sistemsku biologiju, jedinica za mikrobiologiju, Laboratorija za dijagnostiku virusa, viroida i fitoplazmi	adresa: Večna pot 111, Ljubljana, Slovenia

*Referentne laboratorije EU za štetne organizme bilja smatraće se ovlašćenim, a danom pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji referentnim laboratorijama;

1273.

Na osnovu člana 55 stav 1 tačka 9 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službeni list CG", br. 12/18 i 64/20), na predlog Instituta za javno zdravlje Crne Gore, Ministarstvo zdravlja donijelo je

NAREDBU

**O IZMJENI NAREDBE ZA PREDUZIMANJE PRIVREMENIH MJERA ZA SPRJEČAVANJE UNOŠENJA U ZEMLJU,
SUZBIJANJE I SPRJEČAVANJE PRENOŠENJA NOVOG KORONAVIRUSA**

Član 1

U Naredbi za preuzimanje privremenih mera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa ("Službeni list CG", br. [66/20](#), [67/20](#), [68/20](#), [73/20](#), [75020](#), [85/20](#), [86/20](#) i 97/20) u članu 1 stav 1 tač. 6 i 6a brišu se.

Član 2

Ova naredba stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 8-501/20-129/1297

Podgorica, 30. septembra 2020. godine

Ministar,
dr **Kenan Hrapović**, s.r.

1274.

Na osnovu člana 32c stav 3 Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja („Službeni list CG“, br. 43/16 i 67/19), Ministarstvo zdravlja donijelo je

PRAVILNIK O POSTUPKU IZDAVANJA I VRAĆANJA DONORSKE KARTICE, SADRŽINI I NAČINU VOĐENJA REGISTRA IZDATIH I VRAĆENIH DONORSKIH KARTICA

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se postupak izdavanja i vraćanja donorske kartice, obrazac donorske kartice, kao i sadržina i način vođenja registra izdatih i vraćenih donorskih kartica.

Član 2

Izrazi koji se u ovom pravilniku koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 3

Licu koje je dalo pisanu saglasnost za uzimanje organa izabrani doktor izdaje donorskiju karticu.

Izabrani doktor sačinjava zabilješku o izdavanju donorske kartice, koja sadrži:

- 1) redni broj;
- 2) broj, datum i mjesto izdavanja donorske kartice;
- 3) datum i mjesto rođenja lica kome se izdaje donorskija kartica;
- 4) ime, ime roditelja i prezime lica kome se izdaje donorskija kartica;
- 5) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) lica kome se izdaje donorskija kartica;
- 6) identifikacioni broj lica kome se izdaje donorskija kartica, upisan na donorskiju karticu;
- 7) broj i datum davanja pisane saglasnosti;
- 8) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj se izdaje donorskija kartica;
- 9) ime i prezime izabranog doktora koji izdaje donorskiju karticu; i
- 10) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izabrani doktor izvršio identifikaciju lica kome izdaje donorskiju karticu.

Identifikacioni broj lica kome se izdaje donorskija kartica, upisan na donorskiju karticu sastoji se od oznake zdravstvene ustanove, tri početne cifre broja faksimila izabranog doktora, datuma rođenja davaoca saglasnosti (dan, mjesec i godina) i četiri posljednje cifre jedinstvenog identifikacionog broja (MBL).

Zabilješka iz stava 2 ovog člana čuva se u medicinskoj dokumentaciji, zajedno sa pisanom saglasnošću.

Član 4

Lice koje je opozvalo pisanu saglasnost za uzimanje organa vraća donorskiju karticu izabranom doktoru.

Izabrani doktor sačinjava zabilješku o vraćanju donorske kartice koja, pored podataka iz člana 3 stav 2 tač.

2 do 9 ovog pravilnika, sadrži i:

- 1) redni broj;
- 2) broj, datum i mjesto vraćanja donorske kartice;
- 3) ime, ime roditelja i prezime lica koje vraća donorskiju karticu;
- 4) datum i mjesto rođenja lica koje vraća donorskiju karticu;
- 5) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) lica koje vraća donorskiju karticu;
- 6) identifikacioni broj lica koje vraća donorskiju karticu, upisan na donorskiju karticu;
- 7) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj se vraća donorskija kartica;
- 8) ime i prezime izabranog doktora kome se vraća donorskija kartica; i
- 9) broj, datum i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izabrani doktor izvršio identifikaciju lica koje vraća donorskiju karticu.

Zabilješka iz stava 2 ovog člana čuva se u medicinskoj dokumentaciji, zajedno sa pisanom saglasnošću, izjavom o opozivu pisane saglasnosti i donorskom karticom.

Član 5

Identifikaciju lica kome se izdaje, odnosno koje vraća donorskiju karticu vrši izabrani doktor na osnovu važeće lične karte ili druge javne isprave kojom se dokazuje identifikacija.

Član 6

Zabilješku o izdavanju, odnosno vraćanju donorske kartice svojeručno potpisuju lice kome se izdaje, odnosno koje vraća donorskiju karticu i izabrani doktor, a izabrani doktor je ovjerava faksimilom i pečatom zdravstvene ustanove.

Potpis treba da bude identičan potpisu na ličnoj karti ili drugoj javnoj ispravi, na osnovu koje je izabrani doktor izvršio identifikaciju i upoređivanje potpisa.

Član 7

Zabilješku o izdavanju, odnosno vraćanju donorske katice izabrani doktor odmah dostavlja organu državne uprave nadležnom za poslove zdravlja (u daljem tekstu: Ministarstvo) elektronskim i/ili pisanim putem, putem pošte, zajedno sa pisom saglasnošću, odnosno izjavom o opozivu pisane saglasnosti, u zatvorenoj koverti, sa naznakom stepena tajnosti: "POVJERLJIVO" i tekstrom: "Sadrži lične podatke koji se čuvaju u skladu sa zakonom".

Član 8

Donorska kartica je pravougaonog oblika, dimenzija 86 x 54 mm, izrađena u smeđoj boji, a donja i gornja ivica su tamno smeđe boje.

Tekst u donorskoj kartici ispisuje se na crnogorskom jeziku.

Član 9

Donorska kartica na prednjoj strani sadrži:

- 1) Grb Crne Gore;
- 2) naziv "Ministarstvo zdravlja";
- 3) naziv "DONORSKA KARTICA", isписан crvenim slovima;
- 4) logo donorske kartice, koji se sastoji od teksta: "BUDI DONOR.", isписанog ljubičastim slovima i slikovnog prikaza koji se nalazi ispod ovog teksta, a čini ga ispružena ruka ljubičaste boje, sa srcem na dlanu, nacrtanim crvenom linijom i tekstem u sredini: "Daruj za život";
- 5) ime i prezime davaoca pisane saglasnosti;
- 6) identifikacioni broj davaoca pisane saglasnosti;
- 7) tekst: "KARTICU BRIŽLJIVO ČUVATI I OBEZBIJEDITI NJENU DOSTUPNOST";
- 8) kontakt podatke člana uže porodice (ime, prezime i broj telefona).

Donorska kartica na poleđini sadrži:

- 1) logo donorske kartice;
- 2) tekst: "POTVRĐUJEM DA DOBROVOLJNO DAJEM SVOJE ORGANE U SVRHU LIJEČENJA LJUDI";
- 3) mjesto i datum izdavanja donorske kartice;
- 4) ime i prezime davaoca pisane saglasnosti;
- 5) svojeručni potpis davaoca pisane saglasnosti;
- 6) potpis i faksimil izabranog doktora;
- 7) pečat zdravstvene ustanove (MP).

Obrazac donorske kartice dat je u Prilogu, koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Član 10

Registrar izdatih i vraćenih donorskih kartica sadrži:

- 1) redni broj;
- 2) broj, datum i mjesto izdavanja donorske kartice;
- 3) ime, ime roditelja i prezime lica kome je izdata donorska kartica;
- 4) datum i mjesto rođenja lica kome je izdata donorska kartica;
- 5) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) lica kome je izdata donorska kartica;
- 6) identifikacioni broj lica kome je izdata donorska kartica, upisan na donorskoj kartici;
- 7) oznaku i naziv zdravstvene ustanove u kojoj je izdata donorska kartica;
- 8) ime i prezime izabranog doktora koji je izdao donorskiju karticu;
- 9) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izabrani doktor izvršio identifikaciju lica kome je izdata donorska kartica;
- 10) broj, datum i mjesto vraćanja donorske kartice;
- 11) ime, ime roditelja i prezime lica koje vraća donorskiju karticu;
- 12) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) lica koje vraća donorskiju karticu;
- 13) identifikacioni broj lica koje vraća donorskiju karticu, upisan na donorskoj kartici;
- 14) datum i mjesto rođenja lica koje vraća donorskiju karticu;
- 15) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj je vraćena donorska kartica;
- 16) ime i prezime izabranog doktora kome je vraćena donorska kartica;
- 17) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izabrani doktor izvršio identifikaciju lica kome je vratio donorskiju karticu; i
- 18) napomenu.

Član 11

Registrar iz člana 10 ovog pravilnika Ministarstvo vodi u pisom i/ili elektronskom obliku, na način kojim se obezbeđuje neovlašćeni pristup i upotreba ili uništavanje podataka.

Unos, čuvanje, korišćenje, dostavljanje i zaštita podataka iz registra iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa ovim pravilnikom i zakonima kojima se uređuje zaštita podataka o ličnosti i tajnost podataka.

Poslove iz stava 2 ovog člana vrši zaposleni u Ministarstvu koga odredi starješina organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Računar u kojem se nalazi registar iz člana 10 ovog pravilnika ne može da bude u mreži sa javno dostupnim računarskim mrežama.

Član 12

Zaposleni iz člana 11 stav 3 ovog člana svaki pristup i ažuriranje podataka u registru upisuje u posebnu pisanu ili elektronsku evidenciju.

Evidencija iz stava 1 ovog člana sadrži: ime, prezime i potpis zaposlenog iz člana 11 stav 3 ovog pravilnika, vrijeme, dan, mjesec i godinu kada je izvršen pristup registru i vrstu radnje koja je izvršena.

Član 13

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 2-40/20-2356/3
Podgorica, 24. septembra 2020. godine

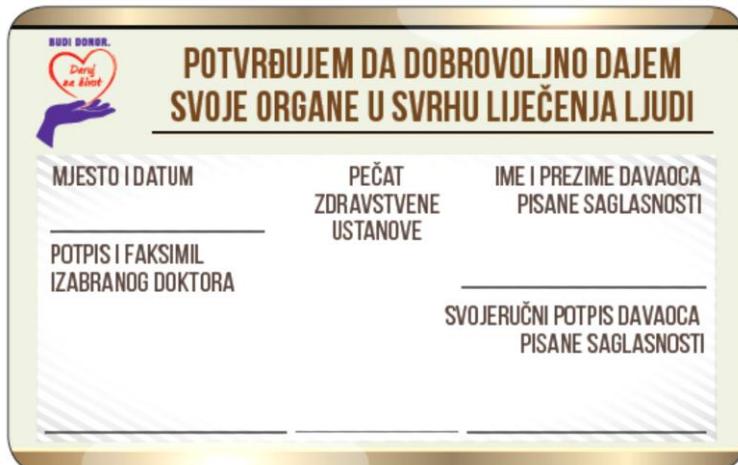
Ministar,
dr **Kenan Hrapović**, s.r.

Prilog

Prednja strana

Poledžina

1275.

Na osnovu člana 32c stav 3 Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja („Službeni list CG“, br. 43/16 i 67/19), Ministarstvo zdravlja donijelo je

P R A V I L N I K O POSTUPKU DAVANJA, SADRŽINI I OBRASCU PISANE SAGLASNOSTI ZA UZIMANJE ORGANA SA UMRLOG DAVAOCA, SADRŽINI IZJAVE O PROTIVLJENJU UZIMANJA ORGANA, SADRŽINI I NAČINU VOĐENJA REGISTARA PISANIH SAGLASNOSTI, IZJAVA I DAVALACA ORGANA

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se postupak davanja, sadržina i obrazac pisane saglasnosti za uzimanje organa sa umrlog davaoca, izjave o njenom izmjeni ili opozivu, sadržina pisane izjave o protivljenju uzimanja organa i izjave o njenom opozivu i načinu njihovog dostavljanja organu državne uprave nadležnom za poslove zdravlja (u daljem tekstu: Ministarstvo), kao i sadržina i način vođenja registara pisanih saglasnosti, izjava o izmjeni i opozivu pisanih saglasnosti, izjava o protivljenju uzimanja organa, izjava o njihovom opozivu i davalaca organa.

Član 2

Izrazi koji se u ovom pravilniku koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 3

Pisanu dobrovoljnu saglasnost za uzimanje organa (u daljem tekstu: pisana saglasnost), punoljetno, poslovno sposobno i lice sposobno za rasuđivanje daje izabranom doktoru, nakon što ga je upoznao o:

- 1) značaju davanja organa i dobrobiti za lica kojima se vrši presađivanje organa;
- 2) uslovima i toku postupka uzimanja organa;
- 3) tome da zdravstveni radnici koji učestvuju u postupku uzimanja i presađivanja organa mogu da prikupljaju informacije od srodnika i drugih lica, radi obezbjeđivanja kvaliteta i bezbjednosti organa;
- 4) tome da će se potvrđeni rezultati laboratorijskih testiranja za procjenu davaoca dostaviti i jasno objasniti članovima porodice, u skladu sa zakonom;
- 5) pravu na izmjenu ili opoziv pisane saglasnosti u svakom momentu;
- 6) mogućnosti da, prije davanja pisane saglasnosti, postavlja pitanja od značaja za davanje saglasnosti i postupak uzimanja organa; i
- 7) drugim pitanjima od značaja za davanje pisane saglasnosti i uzimanje organa.

O činjenicama iz stava 1 ovog člana izabrani doktor upoznaje lice koje daje pisano saglasnost, nesugestivno, jednostavnim izražavanjem i na razumljiv način.

Sadržina pisane saglasnosti data je na Obrascu broj 1, koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Član 4

Odmah nakon potpisivanja saglasnosti, izabrani doktor izdaje donorskiju karticu licu koje je dalo pisano saglasnost.

Lice iz stava 1 ovog člana donorskiju karticu treba brižljivo da čuva i da obezbijedi njenu dostupnost, za slučaj svoje smrti.

Član 5

Izabrani doktor sačinjava zabilješku o davanju pisane saglasnosti, koja sadrži:

- 1) redni broj;
- 2) broj, datum i mjesto davanja pisane saglasnosti;
- 3) ime, ime roditelja i prezime davaoca pisane saglasnosti;
- 4) datum i mjesto rođenja davaoca pisane saglasnosti;
- 5) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) davaoca pisane saglasnosti;
- 6) identifikacioni broj davaoca pisane saglasnosti koji se upisuje u donorskiju karticu;
- 7) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj se daje pisana saglasnost;
- 8) ime i prezime izabranog doktora kod koga se daje pisana saglasnost;
- 9) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izabrani doktor izvršio identifikaciju davaoca pisane saglasnosti; i
- 10) napomenu da je davaocu pisane saglasnosti izdata donorska kartica, nakon potvrde da je razumio informacije iz člana 3 ovog pravilnika i da dobrovoljno daje saglasnost.

Zabilješka iz stava 1 ovog člana čuva se u medicinskoj dokumentaciji.

Član 6

Davalac pisane saglasnosti može da izmjeni ili opozove saglasnost davanjem izjave o izmjeni/opozivu pisane saglasnosti kod izabranog doktora.

Sadržina izjave iz stava 1 ovog člana data je na Obrascu broj 2, koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Član 7

Izabrani doktor sačinjava zabilješku o davanju izjave o izmjeni/opozivu pisane saglasnosti koja, pored podataka iz člana 5 stav 1 tač. 2 do 9 ovog pravilnika, sadrži i:

- 1) redni broj;
- 2) broj, datum i mjesto davanja izjave;
- 3) ime, ime roditelja i prezime davaoca izjave;
- 4) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) davaoca izjave;
- 5) identifikacioni broj davaoca izjave, upisan na donorskog kartici;
- 6) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj se daje izjave;
- 7) ime i prezime izabranog doktora kod koga se daje izjave;
- 8) broj, datum i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje se vrši identifikacija davaoca izjave; i
- 9) napomenu da je davalac izjave vratio donorskog karticu, ako je pisana saglasnost opozvana.

Zabilješka iz stava 1 ovog člana čuva se u medicinskoj dokumentaciji, zajedno sa pisanim saglasnošću, izjavom o njenoj izmjeni ili opozivu i donorskog karticom koja je vraćena, ako je pisana saglasnost opozvana.

Član 8

Davalac izjave o opozivu pisane saglasnosti, odmah nakon potpisivanja izjave, izabranom doktoru vraća donorskog karticu.

Član 9

Izjavu o protivljenju uzimanja organa, punoljetno, poslovno sposobno i lice sposobno za rasuđivanje daje izabranom doktoru, nakon što ga je upoznao o:

- 1) značaju davanja organa i dobrotobi za lica kojima se vrši presađivanje organa u svrhu liječenja;
- 2) značaju, svrsi i toku postupka uzimanja organa;
- 3) uslovima za uzimanje organa;
- 4) pravu na izmjenu ili opoziv izjave u svakom momentu; i
- 5) drugim pitanjima od značaja za davanje izjave, u skladu sa zakonom.

O činjenicama iz stava 1 ovog člana, izabrani doktor upoznaje lice koje daje izjavu o protivljenju uzimanja organa, nesugestivno, jednostavnim izražavanjem i na razumljiv način.

Sadržina izjave iz stava 1 ovog člana data je na Obrascu broj 3, koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Član 10

Izabrani doktor sačinjava zabilješku o davanju izjave o protivljenju uzimanja organa, koja sadrži:

- 1) redni broj;
- 2) broj, datum i mjesto davanja izjave;
- 3) ime, ime roditelja i prezime davaoca izjave;
- 4) datum i mjesto rođenja davaoca izjave;
- 5) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) davaoca izjave;
- 6) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj se daje izjave;
- 7) ime i prezime izabranog doktora kod koga se daje izjave;
- 8) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izabrani doktor izvršio identifikaciju davaoca izjave; i
- 9) napomenu da je davalac izjave potvrdio da je razumio informacije iz člana 9 ovog pravilnika i da dobrovoljno daje izjavu o protivljenju uzimanja organa.

Zabilješka iz stava 1 ovog člana čuva se u medicinskoj dokumentaciji.

Član 11

Izabrani doktor sačinjava zabilješku o davanju izjave o opozivu izjave o protivljenju uzimanja organa koja, pored podataka iz člana 10 stav 1 tač. 2 do 8 ovog pravilnika, sadrži i:

- 1) redni broj;
- 2) broj, datum i mjesto davanja izjave;
- 3) ime, ime roditelja i prezime davaoca izjave;
- 4) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) davaoca izjave;
- 5) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj se daje izjave;
- 6) ime i prezime izabranog doktora kod koga se daje izjave; i
- 7) broj, datum i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje se vrši identifikacija lica koje daje izjavu.

Zabilješka iz stava 1 ovog člana čuva se u medicinskoj dokumentaciji, zajedno sa izjavom o protivljenju uzimanja organa.

Sadržina izjave o opozivu izjave o protivljenju uzimanja organa data je na Obrascu broj 4, koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Član 12

Identifikaciju lica koje daje pisani saglasnost, izjavu o izmjeni ili opozivu pisane saglasnosti, izjavu o protivljenju uzimanja organa i izjavu o opozivu izjave o protivljenju uzimanja organa vrši izabrani doktor, na osnovu važeće lične karte ili druge javne isprave kojom se dokazuje identitet.

Član 13

Pisanu saglasnost, izjavu o izmjeni ili opozivu pisane saglasnosti, izjavu o protivljenju uzimanja organa i izjavu o opozivu izjave o protivljenju uzimanja organa svojeručno potpisuju davalac saglasnosti, odnosno izjave i izabrani doktor, a izabrani doktor je ovjerava faksimilom i pečatom zdravstvene ustanove.

Potpis treba da bude identičan potisu na ličnoj karti ili drugoj javnoj ispravi, na osnovu koje je izabrani doktor izvršio identifikaciju lica iz člana 12 ovog pravilnika i upoređivanje potpisa.

Član 14

Pisanu saglasnost, izjavu o izmjeni ili opozivu pisane saglasnosti, izjavu o protivljenju uzimanja organa, izjavu o opozivu izjave o protivljenju uzimanja organa i zabilješke o njihovom davanju izabrani doktor odmah dostavlja Ministarstvu elektronskim i/ili pisanim putem, putem pošte u zatvorenoj koverti, sa naznakom stepena tajnosti: "POVJERLJIVO" i tekstrom: "Sadrži lične podatke koji se čuvaju u skladu sa zakonom".

Član 15

Registrar pisanih saglasnosti i izjava o njihovoj izmjeni ili opozivu sadrži:

- 1) redni broj;
- 2) broj, datum i mjesto davanja pisane saglasnosti;
- 3) ime, ime roditelja i prezime davaoca pisane saglasnosti;
- 4) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) davaoca pisane saglasnosti;
- 5) identifikacioni broj davaoca pisane saglasnosti, upisan na donorskog kartici;
- 6) datum i mjesto rođenja davaoca pisane saglasnosti;
- 7) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj je data pisana saglasnost;
- 8) ime i prezime izabranog doktora kod koga je data pisana saglasnost i koji je izdao donorskog kartice;
- 9) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izabrani doktor izvršio identifikaciju davaoca pisane saglasnosti;
- 10) broj, datum i mjesto davanja izjave o izmjeni ili opozivu pisane saglasnosti;
- 11) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj je data izjava o izmjeni ili opozivu pisane saglasnosti;
- 12) ime i prezime izabranog doktora kod koga je data izjava o izmjeni ili opozivu pisane saglasnosti;
- 13) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izabrani doktor izvršio identifikaciju davaoca izjave o opozivu pisane saglasnosti; i
- 14) napomenu.

Član 16

Registrar izjava o protivljenju uzimanja organa i izjava o njihovom opozivu sadrži:

- 1) redni broj;
- 2) broj, datum i mjesto davanja izjave o protivljenju uzimanja organa;
- 3) ime, ime roditelja i prezime davaoca izjave o protivljenju uzimanja organa;
- 4) datum i mjesto rođenja davaoca izjave o protivljenju uzimanja organa;
- 5) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) davaoca izjave o protivljenju uzimanja organa;
- 6) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj je data izjava o protivljenju uzimanja organa;
- 7) ime i prezime izabranog doktora kod koga je data izjava o protivljenju uzimanja organa;
- 8) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izabrani doktor izvršio identifikaciju davaoca izjave o protivljenju uzimanja organa;
- 9) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj je data izjava o opozivu izjave o protivljenju uzimanja organa;
- 10) ime i prezime izabranog doktora kod koga se daje izjava o opozivu izjave o protivljenju uzimanja organa;
- 11) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje se vrši identifikacija davaoca izjave o opozivu izjave o protivljenju uzimanja organa; i
- 12) napomenu.

Član 17

Registrar umrlih davalaca sadrži:

- 1) redni broj;
- 2) ime, ime roditelja i prezime umrlog davaoca;
- 3) datum i mjesto rođenja umrlog davaoca;
- 4) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) umrlog davaoca;
- 5) identifikacioni broj davaoca pisane saglasnosti, upisan na donorskog kartici;

- 6) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izvršena identifikacija umrlog davaoca;
- 7) broj, datum i mjesto davanja pisane saglasnosti;
- 8) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izvršena identifikacija lica koje je dalo pisana saglasnost;
- 9) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj je data pisana saglasnost;
- 10) ime i prezime izabranog doktora kod koga je data pisana saglasnost;
- 11) naziv uzetih organa sa umrlog davaoca;
- 12) identifikacioni broj organa;
- 13) datum uzimanja organa sa umrlog davaoca;
- 14) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj je izvršen postupak uzimanja organa sa umrlog davaoca; i
- 15) napomenu.

Član 18

Registre iz čl. 15, 16 i 17 ovog pravilnika Ministarstvo vodi u pisanom i/ili elektronskom obliku, na način kojim se obezbjeđuje neovlašćeni pristup, upotreba ili uništavanje podataka.

Unos, čuvanje, korišćenje, dostavljanje i zaštita podataka iz registara iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa ovim pravilnikom i zakonima kojima se uređuje zaštita podataka o ličnosti i tajnost podataka.

Poslove iz stava 2 ovog člana vrši zaposleni u Ministarstvu koga odredi starješina organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Računar u kojem se nalaze registri iz stava 1 ovog člana ne može da bude u mreži sa javno dostupnim računarskim mrežama.

Član 19

Zaposleni iz člana 18 stav 3 ovog pravilnika svaki pristup i ažuriranje podataka u registru upisuje u posebnu pisanu ili elektronsku evidenciju.

Evidencija iz stava 1 ovog člana sadrži: ime, prezime i potpis zaposlenog iz člana 18 stav 3 ovog pravilnika, vrijeme, dan, mjesec i godinu kada je izvršen pristup registru i vrstu radnje koja je izvršena.

Član 20

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaju da važe Pravilnik o postupku davanja i sadržini pisane izjave protiv uzimanja organa, kao i sadržini i načinu vođenja registra umrlih davalaca ("Službeni list CG", broj 40/17) i odredbe Pravilnika o postupku davanja i sadržini saglasnosti za uzimanje djelova ljudskog tijela sa umrlog davaoca i načinu identifikacije davaoca saglasnosti ("Službeni list CG", broj 24/12), koje se odnose na postupke davanja i sadržinu saglasnosti za uzimanje organa sa umrlog davaoca.

Član 21

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 2-40/20-2357/3

Podgorica, 24. septembra 2020. godine

Ministar,
dr **Kenan Hrapović**, s.r.

Naziv i oznaka zdravstvene ustanove:

Broj, datum i mjesto:

Broj zdravstvenog kartona:

**PISANA SAGLASNOST
ZA UZIMANJE ORGANA PUNOLJETNOG DAVAOCA**

Ja, (ime, ime roditelja, prezime, MBL i datum rođenja) _____, (mjesto i adresa stanovanja) _____, **dobrovoljno**, nakon što me je izabrani doktor _____ (ime i prezime izabranog doktora) upoznao, o:

- 1) značaju davanja organa i dobrobiti za lica kojima se vrši presađivanje organa;
- 2) uslovima i toku postupka uzimanja organa;
- 3) tome da zdravstveni radnici koji učestvuju u postupku uzimanja i presađivanja organa mogu da prikupljaju informacije od srodnika i drugih lica, radi obezbjeđivanja kvaliteta i bezbjednosti organa;
- 4) tome da će se potvrđeni rezultati laboratorijskih testiranja za procjenu davaoca dostaviti i jasno objasniti članovima porodice, u skladu sa zakonom;
- 5) pravu na izmjenu ili opoziv pisane saglasnosti u svakom momentu;
- 6) mogućnosti da, prije davanja pisane saglasnosti, postavljam pitanja od značaja za davanje saglasnosti i postupak uzimanja organa; i
- 7) drugim pitanjima od značaja za davanje pisane saglasnosti i uzimanje organa, dajem

S A G L A S N O S T

za uzimanje organa, u slučaju moje smrti, radi presađivanja drugom licu u svrhu liječenja, u skladu sa zakonom.

Broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izabrani doktor izvršio identifikaciju davaoca pisane saglasnosti -----
-----.

Potpis davaoca pisane saglasnosti _____.

Ime, prezime, potpis i faksimil izabranog doktora _____

Pečat zdravstvene ustanove

Naziv i oznaka zdravstvene ustanove:

Broj, datum i mjesto:

Broj zdravstvenog kartona:

IZJAVA O IZMJENI/OPOZIVU PISANE SAGLASNOSTI

Ja, (ime, ime roditelja, prezime, MBL i datum rođenja) _____, (mjesto i adresa stanovanja) _____, **dobrovoljno** dajem

IZJAVU O IZMJENI/OPOZIVU PISANE SAGLASNOSTI

Mijenjam/opozivam pisanu saglasnost _____ (broj i datum saglasnosti) datu izabranom doktoru _____(ime i prezime izabranog doktora) u zdravstvenoj ustanovi _____ (naziv zdravstvene ustanove).

(Ako se pisana saglasnost mijenja, navesti u kom dijelu i kako se mijenja.)

Broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izabrani doktor izvršio identifikaciju davaoca izjave -----
-----.

Potpis davaoca izjave _____

Ime, prezime, potpis i faksimil izabranog doktora _____

Pečat zdravstvene ustanove

Naziv i oznaka zdravstvene ustanove:

Broj, datum i mjesto:

Broj zdravstvenog kartona:

IZJAVA O PROTIVLJENJU UZIMANJA ORGANA

Ja, (ime, ime roditelja, prezime, MBL i datum rođenja) _____, (mjesto i adresa stanovanja) _____, **dobrovoljno**, dajem

IZJAVU O PROTIVLJENJU UZIMANJA ORGANA

Izričito se protivim uzimanju organa za presađivanje drugom licu u svrhu liječenja, u slučaju moje smrti.

Izabrani doktor me je upoznao, o:

- 1) značaju davanja organa i dobrobiti za lica kojima se vrši presađivanje organa u svrhu liječenja;
- 2) značaju, svrsi i toku postupka uzimanja organa;
- 3) uslovima za uzimanje organa;
- 4) pravu na izmjenu ili opoziv izjave u svakom momentu; i
- 5) drugim pitanjima od značaja za davanje izjave, u skladu sa zakonom.

Broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izabrani doktor izvršio identifikaciju davaoca izjave o protivljenju uzimanja organa _____.

Potpis davaoca izjave _____

Ime, prezime, potpis i faksimil izabranog doktora _____

Pečat zdravstvene ustanove

Naziv i oznaka zdravstvene ustanove:

Broj, datum i mjesto:

Broj zdravstvenog kartona:

IZJAVA

O OPOZIVU IZJAVE O PROTIVLJENJU UZIMANJA ORGANA

Ja, (ime, ime roditelja, prezime, MBL i datum rođenja) _____, (mjesto i adresa stanovanja) _____, **dobrovoljno**, dajem

IZJAVU

O OPOZIVU IZJAVE O PROTIVLJENJU UZIMANJA
ORGANA

Opozivam izjavu o protivljenju uzimanja organa u slučaju moje smrti _____ (broj, datum i mjesto davanja) datu izabranom doktoru _____ (ime i prezime izabranog doktora) u zdravstvenoj ustanovi_____ (naziv zdravstvene ustanove) .

Broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izabrani doktor izvršio identifikaciju davaoca izjave o opozivu izjave o protivljenju uzimanja organa _____.

Potpis davaoca izjave _____

Ime, prezime, potpis i faksimil izabranog doktora _____

Pečat zdravstvene ustanove

1276.

Na osnovu člana 33 stav 7 Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja („Službeni list CG“, br. 43/16 i 67/19), Ministarstvo zdravlja donijelo je

P R A V I L N I K O POSTUPKU DAVANJA, SADRŽINI I OBRASCU PISANE SAGLASNOSTI ČLANA UŽE PORODICE UMRLOG LICA, SADRŽINI I NAČINU VOĐENJA REGISTARA PISANIH SAGLASNOSTI, IZJAVA I DAVALACA ORGANA

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se postupak davanja, sadržina i obrazac pisane saglasnosti člana uže porodice za uzimanje organa sa umrlog lica, radi presađivanja drugom licu u svrhu liječenja, izjave o opozivu ili izmjeni ove saglasnosti, način njihovog dostavljanja organu državne uprave nadležnom za poslove zdravlja (u daljem tekstu: Ministarstvo), kao i sadržina i način vođenja registara pisanih saglasnosti, izjava o njihovom opozivu i davalaca organa.

Član 2

Izrazi koji se u ovom pravilniku koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 3

Ako umrlo lice prije smrti nije dalo pisanu saglasnost za uzimanje organa, niti pisanu izjavu kojom se protivi ovom postupku, pisanu saglasnost za uzimanje organa može dati član uže porodice (bračni, odnosno vanbračni supružnik, djeca, roditelji, braća, sestre, usvojenik, usvojilac i staratelj) bolničkom koordinatoru, nakon što ga je koordinator upoznao o:

- 1) značaju davanja organa i dobrobiti za lica kojima se vrši presađivanje organa u svrhu liječenja;
- 2) značaju, svrsi i toku postupka uzimanja organa sa umrlog lica;
- 3) uslovima za uzimanje organa sa umrlog lica;
- 4) tome da zdravstveni radnici koji učestvuju u postupku uzimanja i presađivanja organa mogu da prikupljaju informacije od srodnika i drugih lica, radi obezbjeđivanja kvaliteta i bezbjednosti organa;
- 5) pravu na opoziv ili izmjenu date saglasnosti do momenta pripreme davaoca za uzimanje organa;
- 6) tome da će se potvrđeni rezultati laboratorijskih testiranja za procjenu davaoca dostaviti i jasno objasniti članovima porodice, u skladu sa zakonom;
- 7) mogućnosti da postavlja pitanja od značaja za davanje saglasnosti; i
- 8) drugim pitanjima od značaja za davanje pisane saglasnosti i uzimanje organa, u skladu sa zakonom.

O činjenicama iz stava 1 ovog člana bolnički koordinator upoznaje člana uže porodice umrlog lica nesugestivno, jednostavnim izražavanjem i na razumljiv način.

Sadržina pisane saglasnosti iz stava 1 ovog člana data je na Obrascu broj 1, koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Član 4

Bolnički koordinator sačinjava zabilješku o davanju pisane saglasnosti iz člana 3 ovog pravilnika, koja sadrži:

- 1) redni broj;
- 2) broj, datum i mjesto davanja pisane saglasnosti člana uže porodice;
- 3) ime, ime roditelja i prezime člana uže porodice koji je dao pisanu saglasnost;
- 4) datum i mjesto rođenja člana uže porodice koji je dao pisanu saglasnost;
- 5) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) člana uže porodice koji je dao pisanu saglasnost;
- 6) srodstvo člana uže porodice koji je dao pisanu saglasnost sa umrlim davaocem;
- 7) naziv javne isprave, broj, datum i naziv organa koji je izdao javnu ispravu na osnovu koje je utvrđeno srodstvo člana uže porodice, koji je dao pisanu saglasnost sa umrlim davaocem;
- 8) ime, ime roditelja i prezime umrlog davaoca;
- 9) datum i mjesto rođenja umrlog davaoca;
- 10) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) umrlog davaoca;
- 11) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izvršena identifikacija umrlog davaoca;
- 12) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj se daje pisana saglasnost;
- 13) ime i prezime bolničkog koordinatora kome se daje pisana saglasnost;
- 14) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izabrani doktor izvršio identifikaciju člana uže porodice koji je dao pisanu saglasnost;
- 15) napomenu da je član uže porodice pisanu saglasnost za uzimanje organa od umrlog davaoca dao dobrovoljno, nakon potvrde da je razumio informacije iz člana 3 ovog pravilnika.

Zabilješka iz stava 1 ovog člana čuva se u medicinskoj dokumentaciji.

Član 5

Bolnički koordinator sačinjava zabilješku o davanju izjave o opozivu ili izmjeni pisane saglasnosti iz člana 3 ovog pravilnika koja, pored podataka iz člana 4 stav 1 tač. 2 do 14 ovog pravilnika, sadrži i:

- 1) redni broj;
- 2) broj, datum i mjesto davanja izjave o opozivu ili izmjeni pisane saglasnosti;
- 3) ime, ime roditelja i prezime člana uže porodice koji je dao izjavu o opozivu ili izmjeni pisane saglasnosti;
- 4) datum i mjesto rođenja člana uže porodice koji je dao izjavu o opozivu ili izmjeni pisane saglasnosti;
- 5) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) člana uže porodice koji je dao izjavu o opozivu ili izmjeni pisane saglasnosti;
- 6) srodstvo člana uže porodice koji je dao izjavu o opozivu ili izmjeni pisane saglasnosti;
- 7) naziv javne isprave, broj, datum i naziv organa koji je izdao javnu ispravu na osnovu koje je bolnički koordinator utvrdio srodstvo člana uže porodice sa umrlim licem;
- 8) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj se daje izjava o opozivu ili izmjeni pisane saglasnosti;
- 9) ime i prezime bolničkog koordinatora kome se daje izjava o opozivu ili izmjeni pisane saglasnosti;
- 10) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je bolnički koordinator izvršio identifikaciju člana uže porodice, koji je dao izjavu o opozivu ili izmjeni pisane saglasnosti.

Zabilješka iz stava 1 ovog člana čuva se u medicinskoj dokumentaciji, zajedno sa pisanom saglasnošću.
Sadržina izjave o opozivu/izmjeni pisane saglasnosti iz člana 3 ovog pravilnika data je na Obrascu broj 2, koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Član 6

Bolnički koordinator sačinjava zabilješku o davanju pisane izjave kojom član uže porodice odbija davanje pisane saglasnosti za uzimanje organa sa umrlog lica, koja sadrži:

- 1) redni broj;
- 2) broj, datum i mjesto davanja izjave o odbijanju davanja pisane saglasnosti;
- 3) ime, ime roditelja i prezime člana uže porodice koji je dao izjavu o odbijanju davanja pisane saglasnosti;
- 4) datum i mjesto rođenja člana uže porodice koji je dao izjavu o odbijanju davanja pisane saglasnosti;
- 5) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) člana uže porodice koji je dao izjavu o odbijanju davanja pisane saglasnosti;
- 6) srodstvo člana uže porodice koji je odbio davanje pisane saglasnosti;
- 7) naziv javne isprave, broj, datum i naziv organa koji je izdao javnu ispravu na osnovu koje je bolnički koordinator utvrdio srodstvo člana uže porodice sa umrlim licem;
- 8) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj se daje izjava o odbijanju davanja pisane saglasnosti;
- 9) ime i prezime bolničkog koordinatora kome se daje izjava o odbijanju davanja pisane saglasnosti; i
- 10) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je bolnički koordinator izvršio identifikaciju člana uže porodice, koji je dao izjavu o odbijanju davanja pisane saglasnosti.

Zabilješka iz stava 1 ovog člana čuva se u medicinskoj dokumentaciji.

Sadržina izjave o odbijanju davanja pisane saglasnosti člana uže porodice data je na Obrascu broj 3, koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Član 7

Identifikaciju člana uže porodice koji daje pisanu saglasnost ili izjavu o njenom opozivu ili izmjeni, odnosno izjavu o odbijanju davanja pisane saglasnosti, vrši bolnički koordinator na osnovu važeće lične karte ili druge javne isprave kojom dokazuje identitet i javne isprave na osnovu koje to lice dokazuje srodstvo sa umrlim licem.

Član 8

Pisanu saglasnost iz člana 3 ovog pravilnika, odnosno izjavu o njenom opozivu ili izmjeni, izjavu o odbijanju davanja pisane saglasnosti i zabilješku o njihovom davanju, svojeručno potpisuju član uže porodice i bolnički koordinator, a bolnički koordinator je ovjerava faksimilom i pečatom zdravstvene ustanove.

Potpis treba da bude identičan potpisu na ličnoj karti ili drugoj javnoj ispravi, na osnovu koje je bolnički koordinator izvršio identifikaciju lica iz člana 7 ovog pravilnika i upoređivanje potpisa.

Član 9

Pisanu saglasnost člana uže porodice, izjavu o njenom opozivu ili izmjeni i zabilješke o njihovom davanju bolnički koordinator odmah dostavlja Ministarstvu elektronskim i/ili pisanim putem, putem pošte u zatvorenoj koverti, sa naznakom stepena tajnosti: "POVJERLJIVO" i tekstrom: "Sadrži lične podatke koji se čuvaju u skladu sa zakonom".

Član 10

Registrar pisanih saglasnosti člana uže porodice za uzimanje organa i izjava o njihovom opozivu ili izmjeni sadrži:

- 1) redni broj;
- 2) broj, datum i mjesto davanja pisane saglasnosti;
- 3) ime, prezime i ime roditelja člana uže porodice;
- 4) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) člana uže porodice;
- 5) srodstvo člana uže porodice koji je dao pisanu saglasnost, odnosno izjavu o njenom opozivu ili izmjeni sa umrlim licem;
- 6) naziv javne isprave, broj, datum i naziv organa koji je izdao javnu ispravu na osnovu koje je bolnički koordinator utvrdio srodstvo člana uže porodice sa umrlim licem;
- 7) ime, ime roditelja i prezime umrlog davaoca;
- 8) datum i mjesto rođenja umrlog davaoca;
- 9) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) umrlog davaoca;

- 10) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izvršena identifikacija umrlog davaoca;
- 11) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj se daje pisana saglasnost;
- 12) ime i prezime bolničkog koordinatora kome se daje pisana saglasnost;
- 13) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je bolnički koordinator izvršio identifikaciju člana uže porodice;
- 14) broj, datum i mjesto davanja izjave o opozivu ili izmjeni pisane saglasnosti;
- 15) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj je data izjava o opozivu ili izmjeni pisane saglasnosti;
- 16) ime i prezime bolničkog koordinatora kome se daje izjava o opozivu ili izmjeni pisane saglasnosti;
- 17) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je bolnički koordinator izvršio identifikaciju člana uže porodice koji je dao izjavu o opozivu, odnosno izmjeni pisane saglasnosti; i
- 18) napomenu.

Član 11

Registrar umrlih davalaca sadrži:

- 1) redni broj;
- 2) ime, ime roditelja i prezime umrlog davaoca;
- 3) datum i mjesto rođenja umrlog davaoca;
- 4) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) umrlog davaoca;
- 5) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izvršena identifikacija umrlog davaoca;
- 6) broj, datum i mjesto davanja pisane saglasnosti člana uže porodice;
- 7) ime, ime roditelja i prezime člana uže porodice;
- 8) jedinstveni identifikacioni broj (MBL) člana uže porodice koji je dao pisanu saglasnost;
- 9) broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je izvršena identifikacija člana uže porodice koji je dao pisanu saglasnost;
- 10) srodstvo člana uže porodice koji je dao pisanu saglasnost;
- 11) naziv javne isprave, broj, datum i naziv organa koji je izdao javnu ispravu na osnovu koje je utvrđeno srodstvo člana uže porodice, koji je dao pisanu saglasnost;
- 12) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj je data pisana saglasnost člana uže porodice;
- 13) ime i prezime bolničkog koordinatora kome je data pisana saglasnost člana uže porodice;
- 14) naziv uzetih organa sa umrlog davaoca;
- 15) identifikacioni broj organa;
- 16) datum uzimanja organa sa umrlog davaoca;
- 17) naziv i oznaku zdravstvene ustanove u kojoj je izvršen postupak uzimanja organa sa umrlog davaoca; i
- 18) napomenu.

Član 12

Registre iz čl. 10 i 11 ovog pravilnika Ministarstvo vodi u pisanom i/ili elektronskom obliku, na način kojim se obezbeđuje neovlašćeni pristup, upotreba ili uništavanje podataka.

Unos, čuvanje, korišćenje, dostavljanje i zaštita podataka iz registara iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa ovim pravilnikom i zakonima kojima se uređuje zaštita podataka o ličnosti i tajnost podataka.

Poslove iz stava 2 ovog člana vrši zaposleni u Ministarstvu koga odredi starješina organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Računar u kojem se nalaze registri iz stava 1 ovog člana ne može da bude u mreži sa javno dostupnim računarskim mrežama.

Član 13

Zaposleni iz člana 12 stav 3 ovog pravilnika svaki pristup i ažuriranje podataka u registru upisuje u posebnu pisanu ili elektronsku evidenciju.

Evidencija iz stava 1 ovog člana sadrži: ime, prezime i potpis zaposlenog iz člana 12 stav 3 ovog pravilnika, vrijeme, dan, mjesec i godinu kada je izvršen pristup registru i vrstu radnje koja je izvršena.

Član 14

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 2-40/20-2355/3

Podgorica, 24. septembra 2020. godine

Ministar,
dr **Kenan Hrapović**, s.r.

Naziv i oznaka zdravstvene ustanove:

Broj, datum i mjesto:

Broj zdravstvenog kartona:

SAGLASNOST ČLANA UŽE PORODICE

ZA UZIMANJE ORGANA OD UMRLOG LICA KOJE PRIJE SMRTI NIJE DALO PISANU
SAGLASNOST ZA UZIMANJE ORGANA, NITI IZJAVU KOJOM SE PROTIVI OVOM POSTUPKU

Ja, (ime, ime roditelja, prezime, MBL i datum rođenja) _____, (mjesto i adresa stanovanja) _____, **dobrovoljno**, nakon što me je bolnički koordinator _____ (ime i prezime bolnikog koordinatora) upoznao, o:

- 1) značaju davanja organa i dobrobiti za lica kojima se vrši presađivanje organa u svrhu liječenja;
- 2) značaju, svrsi i toku postupka uzimanja organa sa umrlog lica;
- 3) uslovima za uzimanje organa sa umrlog lica;
- 4) tome da zdravstveni radnici koji učestvuju u postupku uzimanja i presađivanja organa mogu da prikupljaju informacije od srodnika i drugih lica, radi obezbjedivanja kvaliteta i bezbjednosti organa;
- 5) pravu na opoziv ili izmjenu date saglasnosti do momenta pripreme davaoca za uzimanje organa;
- 6) tome da će se potvrđeni rezultati laboratorijskih testiranja za procjenu davaoca dostaviti i jasno objasniti članovima porodice, u skladu sa zakonom;
- 7) mogućnosti da postavljam pitanja od značaja za davanje saglasnosti; i
- 8) drugim pitanjima od značaja za davanje pisane saglasnosti i uzimanje organa, u skladu sa zakonom, dajem

S A G L A S N O S T

za uzimanje organa sa umrlog lica ----- (ime, ime roditelja, prezime, MBL, datum rođenja) i srodstvo sa umrlim licem -----, radi presađivanja drugom licu u svrhu liječenja, prema medicinskim kriterijumima, u skladu sa zakonom.

Ubjeđenja sam da je ovo bila i volja ----- (ime prezime umrlog lica).

Broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je bolnički koordinator izvršio identifikaciju davaoca pisane saglasnosti i umrlog lica-----.

Naziv javne isprave, broj, datum i naziv organa koji je izdao javnu ispravu na osnovu koje je bolnički koordinator utvrdio srodstvo, u skladu sa propisima kojima se uređuju porodični odnosi --

Potpis davaoca pisane saglasnosti -----

Ime, prezime, potpis i faksimil bolničkog koordinatora -----

Naziv i oznaka zdravstvene ustanove:

Broj, datum i mjesto:

Broj zdravstvenog kartona:

IZJAVA

O OPOZIVU/IZMJENI PISANE SAGLASNOSTI ČLANA UŽE PORODICE UMRLOG LICA
KOJE PRIJE SMRTI NIJE DALO PISANU SAGLASNOST ZA UZIMANJE ORGANA, NITI
IZJAVU KOJOM SE PROTIVI OVOM POSTUPKU

Ja, (ime, ime roditelja, prezime, MBL i datum rođenja) _____, (mjesto i
adresa stanovanja) _____, **dobrovoljno**, dajem

IZJAVU O OPOZIVU/IZMJENI PISANE SAGLASNOSTI

Opozivam/mijenjam pisani saglasnost za uzimanje organa od umrlog lica (ime, ime roditelja, prezime, MBL, datum rođenja i srodstvo sa davaocem pisane saglasnosti) (broj i datum pisane saglasnosti) datu bolničkom koordinatoru _____(ime i prezime bolničkog koordinadora) u zdravstvenoj ustanovi _____(naziv i oznaka zdravstvene ustanove).

Broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na osnovu koje je bolnički koordinator izvršio identifikaciju davaoca izjave -----
-----.

Naziv javne isprave, broj, datum i naziv organa koji je izdao javnu ispravu na osnovu koje je bolnički koordinator utvrdio srodstvo, u skladu sa propisima kojima se uređuju porodični odnosi -----.

Potpis davaoca izjave -----

Potpis i faksimil bolničkog koordinatora -----

Pečat zdravstvene ustanove

Naziv i oznaka zdravstvene ustanove:

Broj, datum i mjesto:

Broj zdravstvenog kartona:

IZJAVA

O ODBIJANJU DAVANJA PISANE SAGLASNOSTI ČLANA UŽE PORODICE ZA
UZIMANJE ORGANA SA UMRLOG LICA RADI PRESAĐIVANJA DRUGOM LICU U SVRHU
LIJEČENJA KOJE PRIJE SMRTI NIJE DALO PISANU SAGLASNOST ZA UZIMANJE
ORGANA, NITI IZJAVU KOJOM SE PROTIVI OVOM POSTUPKU

Ja, (ime, ime roditelja, prezime, MBL i datum rođenja) _____, (mjesto i
adresa stanovanja) _____, **dobrovoljno**, dajem

IZJAVU O ODBIJANJU DAVANJA PISANJE SAGLASNOSTI
ZA UZIMANJE ORGANA SA UMRLOG LICA RADI PRESAĐIVANJA DRUGOM LICU U
SVRHU LIJEČENJA

Odbijam da dam pisanu saglasnost za uzimanje organa sa umrlog lica ----- (ime, ime
roditelja, prezime, MBL, datum rođenja i srodstvo sa umrlim licem), radi presađivanja
drugom licu u svrhu liječenja.

Broj, datum izdavanja i naziv organa koji je izdao ličnu kartu ili drugu javnu ispravu na
osnovu koje je bolnički koordinator izvršio identifikaciju člana uže porodice -----
-----.

Naziv javne isprave, broj, datum i naziv organa koji je izdao javnu ispravu na osnovu koje
je bolnički koordinator utvrdio srodstvo sa umrlim licem, u skladu sa propisima kojima se
uređuju porodični odnosi -----.

Potpis davaoca izjave _____

Potpis i faksimil bolničkog koordinatora _____

Pečat zdravstvene ustanove

1277.

Odluka Ustavnog suda Crne Gore kojom se ukida Odluka o utvrđivanju cijene isporučene vode i usluga odvođenja i prečišćavanja fekalnih voda, broj 17670, koju je donio Upravni odbor JP »Vodovod i kanalizacija« Podgorica, na sjednici održanoj 24. juna 2011. godine i prestaje da važi danom objavljivanja ove odluke.

Ustavni sud Crne Gore, u sastavu: predsjedavajući sudija Desanka Lopičić i sudije-Dragoljub Drašković, Milorad Gogić, Mevlida Muratović, Hamdija Šarkinović i Budimir Šćepanović, na osnovu odredaba člana 149. stav 1. tačka 2. Ustava Crne Gore i člana 48. tačka 2. Zakona o Ustavnom суду Crne Gore („Službeni list Crne Gore“, broj 11/15.), na sjednici od 30. juna 2020. godine, donio je

ODLUKU

I UKIDA SE Odluka o utvrđivanju cijene isporučene vode i usluga odvođenja i prečišćavanja fekalnih voda, broj 17670, koju je donio Upravni odbor JP »Vodovod i kanalizacija« Podgorica, na sjednici održanoj 24. juna 2011. godine i prestaje da važi danom objavljivanja ove odluke.

II Ova odluka objaviće se u "Službenom listu Crne Gore" i na način na koji je objavljena Odluka.

Obrázloženje

11. Rješenjem Ustavnog suda U-II br. 61/18., od 18. jula 2019. godine, po inicijativi Unije poslodavaca Crne Gore, sa sjedištem u Podgorici, pokrenut je postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti Odluke, označene u izreci.

2. U odgovoru d.o.o. „Vodovod i kanalizacija“ na stavove Ustavnog suda sadržane u Rješenju o pokretanju postupka navedeno je: da za primjenu novog Zakona o komunalnim djelatnostima nije obvezljiveni preduslovi, jer od drugih pravnih subjekata nisu donijeta potrebita podzakonska akta vezana za način, elemente i postupak utvrđivanja cijene za isporučenu vodu i odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda, zbog čega se osporena odluka nije mogla usaglasiti u roku određenom Zakonom i da bi donošenjem odluke o ukidanju i stavljanju van snage osporenog akta nastala pravna praznina. Predlažu da Ustavni sud primjeni odredbe člana 62. stav 1. ili člana 65. stav 1. Zakona o Ustavnom суду Crne Gore o zastoju postupka odlučivanja.

2.1. Ustavni sud je, na sjednici od 26. decembra 2019. godine, donio Rješenje o zastoju u postupku odlučivanja o ustavnosti i zakonitosti Odluke, u trajanju od 90 dana.

2.1.1. S obzirom na to da Upravni odbor JP »Vodovod i kanalizacija« Podgorica, u ostavljenom roku, nije otklonio uočene neustavnosti i nezakonitosti Odluke, Ustavni sud je, saglasno odredbi člana 62. stav 2. Zakona o Ustavnom суду Crne Gore, nastavio postupak u ovom predmetu.

3. Osporenom Odlukom propisano je:

»Utvrđuju se cijene isporučene vode i usluga odvođenja i prečišćavanja fekalnih voda, kako slijedi:

R.br.	KATEGORIJA POTROŠAČA	VODA			KANALIZACIJA		
		Postojeće Cijene E/m3	% Povećanja	Nove cijene E/m3	Postojeće Cijene E/m3	% Povećanja	Nove cijene E/m3
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	Prva kategorija potrošača-privredna društva, preduzetnici i svi potrošači koji nisu obuhvaćeni drugom kategorijom	1,330	0	1,330	0,665	0	0,665
2.	Druga kategorija potrošača-ustanova i organizacije kao što su: predškolske, školske, kulturno-prosvjetne i socijalno-zdravstvene ustanove, sportska društva, objekti Vojske Crne Gore	1,146	0	1,146	0,573	0	0,573
3.	Treća kategorija potrošača-domaćinstva (kolektivno i individualno stanovanje), pravna lica koja koriste vodu za zaliwanje zelenih površina, rada Fontana, za javne česme i sportske terene	0,240	68,66	0,405	0,120	68,66	0,202

U cijene je uračunat PDV po stopi od 7%.

Ova odluka stupa na snagu nakon davanja saglasnosti od strane Gradonačelnika Glavnog grada-Podgorica.

Danom stupanja na snagu ove Odluke prestaju da važe odluke Upravnog odbora JP »Vodovod i kanalizacija« Podgorica br. 14289, od 8.08.2008. godine i br. 30011, od 27.12.2010. godine.«

4. Ustavni sud je, nakon razmatranja sadržine osporene Odluke, utvrdio da nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njeno ukidanje.

5. Za odlučivanje u ovom predmetu pravno relevantne su odredbe sljedećih propisa:

Ustava Crne Gore:

" DIO PRVI
OSNOVNE ODREDBE
Država
Član 1. stav 2.

Crna Gora je građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava.

Podjela vlasti
Član 11. stav 3.

Vlast je ograničena Ustavom i zakonom.

DIO DRUGI
Ljudska prava i slobode ZAJEDNIČKE ODREDBE
Osnov i jednakost

Član 17. stav 2.

Svi su pred zakonom jednaki bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo.

4. LOKALNA SAMOUPRAVA

Način odlučivanja

Član 113.

U lokalnoj samoupravi odlučuje se neposredno i preko slobodno izabranih predstavnika.

Pravo na lokalnu samoupravu obuhvata pravo građana i organa lokalne samouprave da uređuju i upravljaju određenim javnim i drugim poslovima, na osnovu sopstvene odgovornosti i u interesu lokalnog stanovništva.

Opština
Član 115. stav 2.

Opština donosi statut i opšte akte.

DIO PETI
USTAVNOST I ZAKONITOST
Saglasnost pravnih propisa
Član 145.

Zakon mora biti saglasan sa Ustavom i potvrđenim međunarodnim ugovorima, a drugi propis mora biti saglasan sa Ustavom i zakonom.

DIO ŠESTI
USTAVNI SUD CRNE GORE
Nadležnost
Član 149. stav 1. tačka 2.

Ustavni sud odlučuje:

2) o saglasnosti drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom.“

Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni list Crne Gore", br. 2/18., 34/19. i 38/20.):

"III. POSLOVI LOKALNE SAMOUPRAVE
1. Sopstveni poslovi
Član 27. tačka 1.

Opština, u skladu sa zakonom i drugim propisima:

1) uređuje i obezbeđuje obavljanje i razvoj komunalnih djelatnosti, održavanje komunalne infrastrukture i komunalnog reda;

V. ORGANI OPŠTINE
1. Skupština
Član 44. stav 1. i 3.

U vršenju poslova iz okvira svoje nadležnosti skupština donosi statut opštine, odluke, rješenja, zaključke, povelje, preporuke i druge akte. Odlukom se odlučuje o pravima i obavezama građana, osnivaju javne službe i o drugim pitanjima, u skladu sa zakonom i statutom opštine."

Zakona o komunalnim djelatnostima ("Službeni list Crne Gore", br. 55/16. i 66/19.):

"I. OSNOVNE ODREDBE
Javni interes
Član 2.

Komunalne djelatnosti, u smislu ovog zakona, su pružanje komunalnih usluga koje su nezamjenljiv uslov života i rada građana, privrednih i drugih subjekata na teritoriji jedinice lokalne samouprave i održavanje komunalne infrastrukture, opreme i sredstava za obavljanje tih djelatnosti.

Vrste komunalnih djelatnosti
Član 3. stav 1. tač. 1. i 2. i stav 2. tačka 8.

- (1) Komunalne djelatnosti iz člana 2. ovog zakona, su:
1) javno vodosнabдijevanje;
2) upravljanje komunalnim otpadnim vodama;
(8) Komunalne djelatnosti iz stava 1 tač. 1. i 2. ovog člana su regulisane komunalne djelatnosti.

Značenje izraza
Član 13. tač. 7. i 16.

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

7) komunalna usluga je isporuka vode za piće, prihvatanje komunalnih otpadnih voda u mrežu javne kanalizacije, crpljenje septičkih jama, prevoz, priprema za preradu, prerada i odlaganje ili drugi postupci zbrinjavanja komunalnog otpada, uređenje i održavanje javnih površina, osvjetljavanje javnih površina i opštinskih puteva, javni prevoz putnika, održavanje opštinskih puteva i biciklističkih staza, održavanje mostova i korita vodotoka od lokalnog značaja, održavanje javnih grobalja, kapela i krematorijuma i sahranjivanje umrlih, održavanje pijaca, održavanje javnih prostora za parkiranje, održavanje javnih toaleta, zbrinjavanje napuštenih ili izgubljenih životinja (kućnih ljubimaca) i održavanje skloništa za njihovo zbrinjavanje i druga usluga koju odredi jedinica lokalne samouprave;

16) vršilac komunalne djelatnosti je privredno društvo ili preduzetnik koji pruža komunalne usluge;

II. OBAVLJANJE KOMUNALNIH DJELATNOSTI
Uređivanje i obezbeđivanje obavljanja komunalnih djelatnosti
Član 14. stav 1.

(1) Obavljanje komunalnih djelatnosti na svojoj teritoriji obezbeđuje i bliže uređuje jedinica lokalne samouprave, a u slučajevima predviđenim ovim zakonom i Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) u skladu sa zakonom.

Način i uslovi organizovanja i obavljanja komunalnih djelatnosti
Član 15. st. 1.al. 1. i 4.

(1) Jedinica lokalne samouprave propisuje način i uslove organizovanja i obavljanja komunalnih djelatnosti iz člana 3. stav 1. tač. 1., 2., 3., 4., 7., 8., 10., 11., 12. i 14. ovog zakona i uslove za pružanje komunalnih usluga, odnosno isporuku komunalnog proizvoda, u skladu sa propisom i tehničkim uslovima iz čl. 43. i 44. ovog zakona, a naročito:

- uslove za obavljanje djelatnosti kojima se obezbeđuje određeni obim, vrsta i kvalitet usluga, ako ti uslovi nijesu određeni posebnim propisom;
- prava i obaveze vršioca komunalne djelatnosti i korisnika.

Kvalitet komunalnih usluga

Član 43.

Minimum kvaliteta i obima poslova za obavljanje komunalne djelatnosti određuju se propisom Ministarstva, a za regulisane komunalne djelatnosti propisom Agencije.

Tehnički uslovi za komunalnu infrastrukturu, opremu i sredstva
Član 44. stav 1.alineja 1. i stav 2.

(1) Tehnički uslovi za komunalnu infrastrukturu, opremu i sredstva koji se koriste za obavljanje komunalnih djelatnosti obuhvataju:

- tehnička svojstva materijala, odnosno građevinskih proizvoda od kojih su izgrađeni objekti komunalne infrastrukture, kao i tehnička svojstva ugrađenih uređaja i instalacija, u skladu sa zakonom kojim se uređuju ocjena i provjera postojanosti svojstava i dokazivanje upotrebljivosti građevinskog proizvoda;

(2) Tehničke uslove iz stava 1. ovog člana utvrđuje Ministarstvo.

III. REGULACIJA KOMUNALNIH DJELATNOSTI

Poslovi Agencije

Član 49. stav 4

(4) Bliži način utvrđivanja cijena i davanja saglasnosti na predlog cijena, rokove za podnošenje i sadržinu zahtjeva za davanje saglasnosti na cijene za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, izdavanja licenci, određivanja indikatora, metodologiju obrade i način dostavljanja podataka i ostala pitanja koja se odnose na regulisane komunalne djelatnosti utvrđuju se aktima Agencije.

Elementi za formiranje cijena

Član 53. st. 1. i 4.

(1) Cijene komunalnih usluga utvrđuju se na osnovu sljedećih elemenata:

- 1) troškova angažovanja potrebne radne snage;
- 2) utrošene energije (energenata);
- 3) troškova tekućeg održavanja;
- 4) troškova investicionog održavanja komunalne infrastrukture i pripadajuće opreme;
- 5) troškova oplate kredita za izgradnju komunalne infrastrukture i nabavku pripadajuće opreme;
- 6) nabavke potrošnog materijala;
- 7) drugih opravdanih troškova nastalih u pružanju usluge.

(4) Bliže elemente i metodologiju za određivanje cijene komunalne usluge iz stava 1. ovog člana, osim za regulisane komunalne djelatnosti, utvrđuje Vlada.

Utvrđivanje cijena komunalne usluge, odnosno komunalnog proizvoda

Član 54. st. 1.2.,3. i 6.

(1) Cijenu komunalne usluge utvrđuje vršilac komunalne djelatnosti po prethodno pribavljenoj saglasnosti skupštine jedinice lokalne samouprave.

(2) Cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti utvrđuje se na osnovu godišnjeg prihoda vršioca regulisane komunalne djelatnosti, koji pokriva troškove iz člana 53 stav 1 ovog zakona (regulatorni prihod) i obračunskih veličina, uz odgovarajuće korekcije po osnovu odstupanja ostvarenih troškova, odnosno obračunskih veličina u odnosu na primijenjene u prethodnom periodu, u skladu sa propisom iz člana 49 stav 4 ovog zakona.

(3) Cijena iz stava 2 ovog člana sastoji se iz fiksног i varijabilnog dijela, u skladu sa propisom iz člana 49 stav 4 ovog zakona, a korekcije se utvrđuju za period za koji postoje konačni podaci

(6) Cijene komunalnih usluga, odnosno komunalnog proizvoda po jedinici mjere iste su za sve korisnike.

Saglasnost na cijenu

Član 55. st.1. i 2.

(1) Zahtjev za davanje saglasnosti na visinu cijene komunalne usluge podnosi vršilac komunalne djelatnosti skupštini jedinice lokalne samouprave.

(2) Vršilac regulisane komunalne djelatnosti uz zahtjev za davanje saglasnosti iz stava 1 ovog člana dostavlja i saglasnost Agencije na predlog cijene.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rokovi za donošenje podzakonskih akata i propisa jedinice lokalne samouprave

Član 78. st. 1. i 2.

(1) Podzakonski akti iz člana 23. stav 3., člana 26. stav 5., člana 43., člana 44 stav 2., člana 45. stav 6. i člana 53. stav 4. ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Podzakonski akti iz člana 15. stav 1., člana 19. stav 1., člana 33. st. 1. i 2. ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu propisa iz stava 1. ovog člana.

Rok za donošenje propisa

Član 78.a

Propisi iz člana 22. stav 3 i člana 49. stav 4 ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja propisa

Član 82. stav 1.

(1) Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi Zakon o komunalnim djelatnostima ("Službeni list RCG", broj 12/95.).

Stupanje na snagu

Član 83.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se nakon 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona."

6. Načelo zakonitosti (član 145. Ustava) predstavlja jedno od osnovnih ustavnih načela i direktno je povezano sa načelom vladavine prava, koje utvrđuje da je država zasnovana na vladavini prava (član 1. stav 2.) i da je vlast ograničena Ustavom i zakonom (član 11. stav 3.). Posljedica ovakvih ustavnih odredjenja je da su organi vlasti vezani Ustavom i zakonom, kako u pogledu svojih normativnih, tako i drugih ovlašćenja. Načelo legaliteta podrazumijeva da se podzakonski propis donosi na osnovu normativno utvrđenog ovlašćenja donosioča akta. Prema Ustavu, generalno ovlašćenje za donošenje propisa (za izvršavanje zakona) ima Vlada, a organi uprave, lokalna samouprava ili drugo pravno lice, kada su na to, po određenim pitanjima, ovlašćeni zakonom. Drugim riječima, zakon mora biti osnov za donošenje podzakonskog akta i taj akt može obuhvatiti samo ono što proizlazi iz zakonske norme a njom nije izričito uređeno.

6.1. Ustavni sud je u ovom postupku utvrdio slijedeće činjenice:

- da je Upravni odbor JP "Vodovod i kanalizacija" Podgorica, na sjednici od 24. juna 2011. godine, na osnovu odredaba člana 21/a i 21/b Odluke o načinu i uslovima organizovanja poslova u vršenju komunalnih djelatnosti i člana 12. Odluke o organizovanju JP "Vodovod i kanalizacija" Podgorica, donio Odluku o utvrđivanju cijene isporučene vode i usluga odvodnja i prečišćavanja fekalnih voda, broj 17670., od 24. juna 2011. godine;

- da je Skupština Crne Gore, na sjednici, od 30. jula 2016. godine, donijela Zakon o komunalnim djelatnostima¹, koji je stupio na snagu 25. avgusta 2016. godine, a primjenjuje se od 17. februara 2018. godine, od kojeg datuma je, saglasno odredbi član 81. stav 1. tog zakona, prestao da važi Zakon o komunalnim djelatnostima²;

- da je Skupština Crne Gore, na sjednici, od 22. novembra 2019. godine donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima³, koji je stupio na snagu 14. decembra 2019. godine. Odredbom člana 78.a tog zakona propisano je da će se "propisi iz člana 22. stav 3. i člana 49. stav 4. ovog zakona donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona" i

- da je rok za usaglašavanje propisa iz odredbe člana 78.a Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima istekao 14. juna 2020. godine.

6.1.1. Kako je predmet ustavosudske ocjene propis koji se donosi radi sprovođenja zakona, on mora biti u skladu sa zakonom na osnovu kojeg je donesen, a samim tim i s Ustavom. U postupku ocjene ustavnosti i zakonitosti tog propisa ispituje se da li je donesen od strane ovlašćenog lica, da li je imao zakonsko ovlašćenje za njegovo donošenje (pravni osnov za donošenje) i odgovara li propis po svom sadržaju okvirima koje mu je odredio zakon.

6.1.2. U konkretnom slučaju, Ustavni sud je utvrdio da je osporena Odluka donesena u vrijeme važenja Zakona o kumunalnim djelatnostima, koji je prestao da važi, danom početka primjene novog Zakona o komunalnim djelatnostima, tj. 17. februara 2018. godine. Iz sadržine važećeg Zakona o komunalnim djelatnostima proizilazi da je zakonodavac na drugačiji način uredio pitanje obavljanja komunalnih djelatnosti i postupak donošenja akata kojima se uređuju pitanja pružanja komunalnih usluga, odnosno određuje cijena tih usluga, pa i usluge isporuke vode za piće i prihvatanja komunalnih otpadnih voda (...). Naime, odredbama člana 3. stav 1. tač. 1. i 2. i stav 2. tačka 8. Zakona propisano je da su komunalne djelatnosti: javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama, regulisane komunalne djelatnosti. Iz odredaba člana 15. stav 1. i člana 53. stav 4. Zakona proizilazi da se akt jedinice lokalne samouprave kojim se uređuju pitanja načina i uslova organizovanja i obavljanja komunalnih djelatnosti, i uslova pružanja komunalnih usluga pa i vodosnabdijevanje, donosi u skladu sa propisom i tehničkim uslovima iz čl. 43. i 44. Zakona, koje utvrđuje Ministarstvo i da Vlada, svojim aktom, utvrđuje bliže elemente i metodologiju za određivanje cijene komunalne usluge vodosnabdijevanja. Prema odredbi člana 54. stav 1. Zakona cijenu komunalne usluge utvrđuje vršilac komunalne djelatnosti, po prethodno pribavljenoj saglasnosti skupštine jedinice lokalne samouprave. Odredbama člana 78. stav 2. Zakona propisano je da će se podzakonski akti iz člana 15. stav 1. (...) ovog zakona donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu propisa iz stava 1. ovog člana, tj. do 25. februara 2018. godine. S obzirom na to da vršilac komunalne djelatnosti nije donio akt, kojim se utvrđuje cijena komunalne usluge, pa i javnog vodosnabdijevanja (isporka vode korisnicima) i upravljanje komunalnim otpadnim vodama, a po prethodno pribavljenoj saglasnosti skupštine jedinice lokalne samouprave i saglasnosti Agencije na predlog cijene, i da je, saglasno odredbi člana 78. stav 2. Zakona o komunalnim djelatnostima, rok za usklajivanje propisa kojim se uređuju pitanja načina i uslova organizovanja i obavljanja komunalnih djelatnosti i uslova pružanja komunalnih usluga-vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadnim vodama sa tim zakonom istekao 25. februara 2018. godine, a osporena Odluka nije usaglašena u roku određenom tim zakonom, Ustavni sud je utvrdio da s formalnopopravnog stanovišta nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

6.2. Iako je navedena povreda ustavnog principa legaliteta, zbog formalopopravne neustavnosti i nezakonitosti osporene Odluke, odnosno njene neusklađenosti sa važećim Zakonom, dovoljan razlog za utvrđivanje njene neustavnosti i nezakonitosti, Ustavni sud je utvrdio da taj akt ni sa materijalnopopravnog stanovišta nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

6.2.1. Naime, iz navedene odredbe člana 54. stav 6. Zakona, po ocjeni Ustavnog suda, proizilazi da su cijene komunalnih usluga, odnosno komunalnog proizvoda po jedinicama mjere iste za sve korisnike, odnosno da ne smiju da budu različite za pojedine korisnike, odnosno pravna i fizička lica. Nasuprot tome donosilac akta je osporenom Odlukom utvrdio postojeće i nove cijene isporučene vode i usluge odvođenja i prečišćavanja fekalnih voda po kategorijama potrošača koji su podijeljeni u tri grupe: (1. prva kategorija potrošača- privredna društva, preduzetnici i svi potrošači koji nijesu obuhvaćeni drugom kategorijom; 2. druga kategorija potrošača-ustanove i organizacije kao što su: predškolske, školske, kulturno prosvjetne i socijalno-zdravstvene ustanove, sportska društva, objekti Vojske Crne Gore i 3. treća katgorija potrošača-domaćinstva (*kolektivno i individualno stanovanje*), *pravna lica koja koriste vodu za zaliwanje zelenih površina, rada fontana, za javne česme i sportske terene*), kojima se cijena pruženih usluga utvrđuje tj. obračunava prema €/m³, zavisno od kategorije u kojoj su razvrstani potrošači (od 1,330-0,405 eura za vodu i od 0,665 do 0,202. eura za kanalizaciju) iako ni jednom odredbom Zakona o komunalnim djelatnostima, a ni odredbama drugih zakona nije ovlašćen za uređivanje kategorija potrošača i njihov različiti tretman. Na taj način donosilac akta je, po nalaženju Ustavnog suda, prekoračio zakonom utvrđena ovlašćenja i povrijedio načelo legaliteta, iz odredbe člana 145. Ustava i u pogledu materijalne zakonitosti (sadržine osporenog akta). Ustavni sud je, stoga, utvrdio da osporena Odluka nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom i da su se stekli uslovi za njeno ukidanje.

7. Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

II1. Odluka o prestanku važenja Odluke o utvrđivanju cijene isporučene vode i usluga odvođenja i prečišćavanja fekalnih voda i o objavljuvanju ove odluke, zasnovana je na odredbama člana 151. stav 2., člana 152. stav 1. Ustava Crne Gore i člana 51. stav 1. Zakona o Ustavnom суду Crne Gore.

U-II br. 61/18
Podgorica, 30. jun 2020. godine

Predsjedavajući sudija,
Desanka Lopičić, s.r.

¹ „Službeni list Crne Gore“, broj 55/16.

² „Službeni list Crne Gore“ broj 12/95.

³ „Službeni list Crne Gore“, broj 66/19.

1278.

Po izvršenom sravnjenju sa izvornim tekstom utvrđeno je da se u tekstu Odluke o osnivanju Javne ustanove za smještaj odraslih lica sa invaliditetom i starih lica "Podgorica" („Službeni list CG", broj 97/20) potkrala greška pa se daje

**ISPRAVKA
ODLUKE O OSNIVANjU JAVNE USTANOVE ZA SMJEŠTAJ ODRASLIH LICA SA
INVALIDITETOM I STARIH LICA „PODGORICA“**

U preambuli umjesto riječi: „Vlada Crne Gore, na sjednici od 24. septembra 2020. godine, donijela je" treba da stoje riječi: „Vlada Crne Gore je 24. septembra 2020. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, donijela".

Podgorica, 29. septembra 2020. godine

Iz Sekretarijata za zakonodavstvo